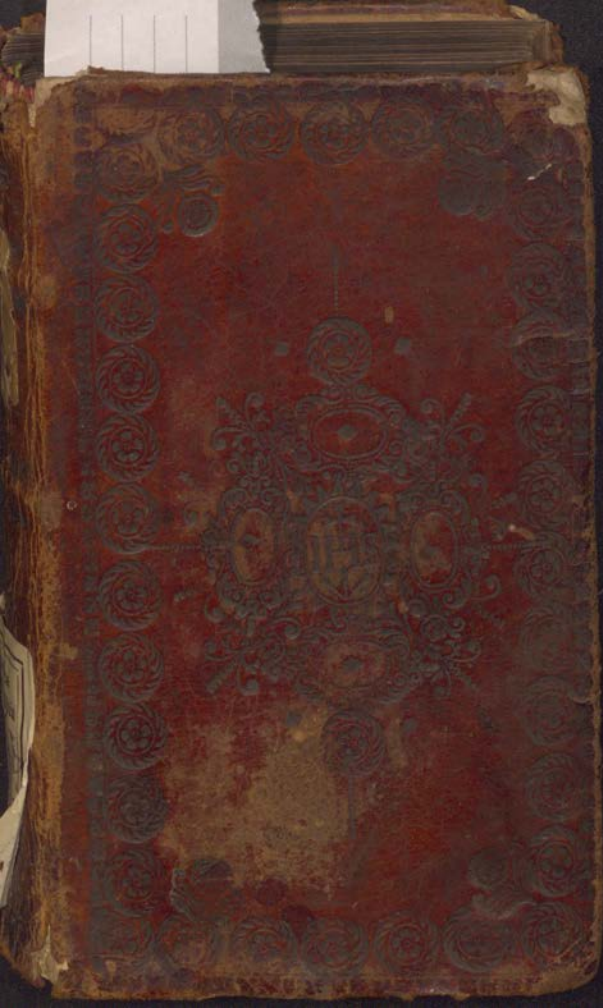

THOMÆ
A
KEMPIS

CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Augustini,

De

IMITATIONE
CHRISTI
LIBRI QUATUOR.

Nunc primùm in Da-
cia majori literarum chara-
ctere, & bene inter se distinctis
sententiis, ad faciliorem pro spi-
rituali lectione pensulatè insti-
tuendâ, usum, in lucem dati.

CLAUDIOPOLI,

Typis Academicis Societatis JESU

Anno M. DCC. XXXVI.

196
54

CARDINALIS BELLARMINUS,
Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis ita de hoc
Libello.

Opusculum est Utilissimum, & jure in tota Ecclesia, summo omnium consensu, receptum, & frequentatum, & in omnes linguas conversum.

Cœterum in eo legendo hæc observa.
1. certum quotidie tempus ejus lectioni præfige: si justa occupatio statutam horam præpedit, proximâ recupera. 2. Præpara animam pura intentione, qua solum ejus profectû e lectione quæras; & brevi mentis elevatione roga lumē intellectûs, ut cognoscas, quid Deus à te requirat: dein serio proposito te obfirma, cognitam Dei voluntatē exequendi. Formulam ipse Auctor l. 3. c. 2. tradit. 3. Non cursim, & festinanter, sed tractim, seriò, & magna cum attentione lege. 4. Certa item, & ordinata sit Lectio. Quamvis etiã fortuita, nunquã sine solatio, aut opportuno cedet consilio. 5. Pios Affectus, Lectioni congruos, elice, ne illa solum intellectum illuminet, non item voluntatem practicis propositis inflammet. 6. Illustriora dicta, subinde ruminanda, memoriæ committe. Denique Lectionem brevi ad Deum aspiratione claude: quæ quidem omnia brevi temporis impendio, sæpe momentaneo, fieri posse noveris: & sic Usus hujus verè Aurei Opusculi centuplicato se locupletabit fructu.

THOMÆ
A KEMPIS,
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Augustini,
DE IMITATIONE
CHRISTI

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad Spiritualem
vitam utiles.

CAPUT I.

*De imitatione Christi, & contemptu
omnium Vanitatum mundi.*

I. *Si sequitur me, non am-
bulat in tenebris, sed
habebit lumen vite: di-
cit Dominus.*

Hæc sunt verba
Christi, quibus admonemur, quate-
nùs vitam ejus, & mores imitemur,
si velimus veraciter illuminari, &
ab omni cæcitate cordis liberari.

Summum igitur studium nostrum sit, in vita JESU Christi meditari.

2. Doctrina Christi, omnes doctrinas sanctorum præcellit: & qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quòd multi ex frequenti auditu Evangelij parvum desiderium sentiunt: quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plenè, & sapidè Christi verba intelligere, oportet, ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati?

Verè, alta verba non faciunt sanctum, & justum: sed virtuosa vita efficit Deo charum.

Opto magis sentire compunctionem, quàm scire ejus definitionem.

Si scires totam Bibliam exterius,
&

& omnium Philosophorum dicta ,
quid totum prodesset sine charita-
te Dei , & gratia ?

*Vanitas vanitatum , & omnia va-
nitas* , præter amare Deum , & illi
soli servire.

Ista est summa sapientia , per
contemptum mundi tendere ad re-
gna Cœlestia.

4. Vanitas igitur est , divitias per-
ituras quærere , & in illis sperare.

Vanitas quoque est , honores am-
bire , & in altum statum se extollere.

Vanitas est , carnis desideria se-
qui ; & illud desiderare , unde post-
modùm graviter oportet puniri.

Vanitas est , longam vitam opta-
re , & de bona vita parùm curare.

Vanitas est , præsentem vitam so-
lùm attendere : & , quæ futura sunt ,
non prævidere.

Vanitas est , diligere , quod cum
omni celeritate transit : & illuc non

festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbii : quia *non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu.*

Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere, & ad invisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam, & perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili sentire suiipsius.

I. OMNIS homo naturaliter scire desiderat ; sed scientia sine timore Dei, quid importat ?

Melior est profectò humilis Rusticus, qui Deo servit ; quàm superbus Philosophus, qui, se neglecto, cursum Cœli considerat.

Qui benè seipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia, quæ in mundo
sunt

sunt, & non essem in charitate, quid me juvaret coram Deo, qui me judicaturus est ex facto?

2. Quiesce à nimio sciendi desiderio: quia magna ibi invenitur distractio, & deceptio.

Scientes libenter volunt videri, & sapientes dici.

Multa sunt, quæ scire, parùm, vel nihil animæ profunt.

Et valdè insipiens est, qui aliis intendit, quàm his, quæ salutis suæ deserviunt.

Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quantò plus, & meliùs scis, tantò graviùs inde judicaberis, nisi sanctiùs vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte, vel scientia: sed potiùs time, de data tibi notitia.

Si tibi videtur, quòd multa scis, & satis bene intelligis; scito tamen, quia sunt multò plura, quæ nescis.

Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui præferre, cùm plures doctiores te inveniantur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire, & discere; ama nesciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc est altissima, & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio, & despectio.

De seipso nihil tenere, & de aliis semper benè, & altè sentire, magna sapientia est, & perfectio.

Si videres alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quamdiù possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus: sed tu ne
mi.

minem fragiliorem te ipso tenebis.

CAPUT III.

De Doctrina veritatis.

1 **F**ELIX, quem veritas per se docet, non per figuras, & voces transeuntes, sed sicuti se habet.

Nostra opinio, & noster sensus sæpè nos fallit, & modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de occultis, & obscuris rebus, de quibus nec arguemur in Judicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quòd, neglectis utilibus, & necessariis, ultrò intendimus curiosis, & damnosis. Oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus, & speciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & hoc est principium, quod & loquitur nobis.

Nemo sine illo intelligit, aut rectè judicat.

Cui omnia unum sunt, & qui omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt, potest stabilis corde esse, & in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus, fac me unum tecum in charitate perpetua !

Tædet me sæpè, multa legere, & audire : in te est totum, quod volo, & desidero.

Taceant omnes Doctores ; sileant universæ creaturæ in conspectu tuo : tu mihi loquere solus.

3. Quantò aliquis magis sibi unitus, & interiùs simplicatus fuerit, tantò plura, & altiora sine labore intelligit ; quia desuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, simplex, & stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur : quia omnia ad Dei honorem operatur, & in se otiosus ab

omni propria exquisitioe esse nititur.

Quis te magis impedit, & molestat, quàm tua immortificata affectio cordis?

Bonus, & devotus homo opera sua priùs intùs disponit, quæ foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen, quàm, qui nititur vincere seipsum?

Et hoc deberet esse negotium nostrum; vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quamdam imperfectionem sibi habet annexam; & omnis speculatio nostra quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior

via est ad Deum, quàm profunda scientiæ inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, & à Deo ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, & virtuosa vita.

Quia verò plures magis student scire, quàm benè vivere; ideò sæpè errant, & penè nullum, vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda vitia, & virtutes inferendas, sicuti ad movendas quæstiones: non fierent tanta mala, & scandala in populo, nec tanta dissolutio in cœnobiis.

Certè, adveniente die Judicii, non quæretur à nobis, quid legimus, sed quid fecimus: nec, quàm benè diximus, sed quàm religiosè viximus.

Dic mihi, ubi sunt modò omnes

illi domini , & magistri , quos benè novisti , dum adhuc viverent , & in studiis florent ?

Jam eorum præbendas alii possident ; & nescio , utrùm de eis recogitant. In vita sua aliquid esse videbantur , & modò de illis tacetur.

6. O quàm citò transit gloria mundi ! Utinam vita eorum cum scientia ipsorum concordasset ! tunc benè studuissent , & legissent.

Quàm multi pereunt per vanam scientiam in sæculo , qui parùm curant de Dei servitio !

Et quia magis eligunt magni esse , quàm humiles , ideò evanescunt in cogitationibus suis.

Verè magnus est , qui magnam habet charitatem.

Verè magnus est , qui in se parvus est , & pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Verè prudens est , qui omnia

terrena arbitratur, ut stercora, ut Christum lucrifaciat.

Et verè benè doctus est, qui Dei voluntatem facit, & suam voluntatem relinquit.

C A P U T IV.

De providentia, sive prudentia in agendis.

1. **N**ON est credendum omni verbo, nec instinctui; sed cautè, & longanimiter res est secundùm Deum ponderanda.

Proh dolor! sæpè malum faciliùs, quàm bonum de alio creditur, & dicitur: ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facilè credunt omni enarranti: quia sciunt infirmitatem humanam, ad malum proclivem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia est, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non
qui.

quibuslibet hominum verbis credere : nec audita , vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente , & conscientioso viro consilium habe : & quære potiùs à meliore instrui , quàm tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundùm Deum , & expertum in multis.

Quantò quis in se humilior fuerit , & Deo subjectior : tantò in omnibus erit sapientior , & pacatior.

CAPUT V.

De lectione sanctarum Scripturarum.

I. **V**ERITAS est in Scripturis sanctis quaerenda , non eloquentia.

Omnis Scriptura sacra eo spiritu debet legi , quo facta est.

Quærere potiùs debemus utilitatem in Scripturis , quàm subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos , & simplices

libros legere debemus, sicut altos, & profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis, utrùm parvæ, vel magnæ literaturæ fuerit; sed amor puræ veritatis te trahat ad legendum.

Non quæras, quis hoc dixerit; sed, quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in æternum. Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra sæpè nos impedit in lectione Scripturarum, cum volumus intelligere, & discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter: nec umquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter, & audi tacens verba Sanctorum; nec displiceant tibi parabolæ seniorum: sine

causa enim non proferuntur.

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

I. **Q**uandocunque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit.

Superbus, & avarus nunquam quiescunt: pauper, & humilis spiritu, in multitudine pacis conversantur.

Homo, qui necdum perfecte in se mortuus est, citò tentatur, & vincitur in parvis, & in vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, & quodammodò adhuc carnalis, & ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest à terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo sæpè habet tristitiam, cùm se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem persecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu

conscientiæ gravatur: quia secutus est passionem suam, quæ nihil juvat ad pacem, quam quæsit.

Resistendo igitur passionibus, invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido, & spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe, & elatione fugienda.

1. **V**ANUS est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire amore JESU Christi, & pauperem in hoc sæculo videri.

Non stes super teipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac, quod in te est, & Deus aderit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia:

vel

vel astutia cujuscunque viventis, sed magis in Dei gratia, qui adjuvat humiles, & de se præsumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adsumunt; nec in amicis, quia potentes sunt: sed in Deo, qui omnia præstat, & se ipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine, vel pulchritudine corporis, quæ modica infirmitate corrumpitur, & defœdatur.

Non placeas tibi ipse de habilitate, aut ingenio tuo; ne displiceas Deo, cujus est totum, quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem; ne fortè coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia Dei, quàm hominum; cui sæpè displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris , crede de aliis meliora , ut humilitatem conserves.

Non nocet , si omnibus te supponas : nocet autem plurimum , si vel uni te præponas.

Jugis pax cum humili : in corde autem superbi zelus , & indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

I. **N**ON omni homini reveles cor tuum : sed cum sapiente , & timente Deum age causam tuam.

Cum juvenibus , & extraneis rarus esto.

Divitibus noli blandiri , & coram magnatibus non libenter appareas.

Cum humilibus , & simplicibus , cum devotis , & morigeratis sociâre : & , quæ ædificationis sunt , pertracta.

Non sis

Non sis familiaris alicui mulieri:
sed in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo, & Angelis ejus opta familiaris esse, & hominum notitiam evita.

2. Charitas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoq; accidit, ut persona ignota ex bona fama luceat: cujus tamen præsentia oculos intuentium offuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; & incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis consideratâ.

CAPUT IX.

De obedientia, & subjectione.

1. **V**aldè magnum est, in obedientia stare, sub Prælato vivere, & sui juris non esse.

Multò tutius est, stare in subjectione, quàm in prælatura.

Mul.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quàm ex charitate: & illi poenam habent, & leviter murmurant. Nec libertatem mentis acquirunt, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre huc, vel illuc: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub Prælati regimine. Imaginatio locorum, & mutatio multos fefellit.

2. Verum est, quòd unusquisque libenter agit pro sensu suo; & inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt.

Sed, si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire, propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plenè scire potest?

Ergo noli nimis in sensu tuo confidere; sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, & hoc ipsum propter Deum dimittis, & alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpè, securius esse audire, & accipere consilium, quàm dare.

Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire: sed nolle alijs acquiescere, cùm id ratio, aut causa postulat, signum est superbiæ, & pertinaciæ.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

I. **C**Aveas tumultum hominum, quantum potes: multum enim impedit tractatus sæcularium gestorum, etiamsi simplici intentione proferantur.

Citò enim inquinamur vanitate, & captivamur.

Vellem, me pluries tacuisse, & inter homines non fuisse.

Sed

Sed quare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur: cùm tamen rarò, sine latione conscientiaë, ad silentium redimus. ?

Ideò tam libenter loquimur; quia per mutuas locutiones ab invicem consolari quærimus: & cor, diversis cogitationibus fatigatum, optamus relevare.

Et multùm libenter de his, quæ multùm diligimus, vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui, & cogitare.

2. Sed, proh dolor! sæpè inani-ter, & frustra. Nam hæc exterior consolatio, interioris, & divinæ consolationis non modicum detrimen-tum est.

Ideò vigilandum est, & oran-dum, ne tempus otiosè transeat.

Si loqui licet, & expedit, quæ ædificabilia sunt, loquere.

Malus usus, & negligentia pro-
fectu

fectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad perfectum spiritualem devota spiritualium rerum collatio; maximè, ubi pares animo, & spiritu, in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda, & zelo proficiendi.

1. **M**ultam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis, & factis, & quæ ad nostram curam non spectant, occupare.

Quomodo potest ille dùm in pace manere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quærit? qui parum, vel rarò se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti, & contemplativi fuerunt?

Quia

Quia omnino seipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: & ideò totis medullis cordis Deo inharere, atque liberè sibi vacare potuerunt.

Nos autem nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis nimis sollicitamur.

Rarò etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideò frigidi, & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfectè mortui, & interiùs minimè implicari, tunc possemus etiam divina sapere, & de Cœlesti contemplatione aliquid experiri.

Totum, & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus, & concupiscentiis liberi; nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum aduersita-

nitatis occurrit, nimis citò dejici-
mur, & ad humanas consolatio-
nes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, sta-
re in prælio, profectò auxilium Do-
mini super nos videremus de Cœlo.

Ipse enim certantes, & de sua gra-
tia sperantes paratus est adjuvare,
qui nobis certandi occasiones pro-
curat, ut vincamus.

Si tantùm in istis exterioribus ob-
servantiis profectum religionis po-
nimus, citò finem habebit devotio
nostra.

Sed ad radicem securim pona-
mus, ut purgati à passionibus, pa-
cificam mentem possideamus.

5. Si omni año unum vitium ex-
tirparemus, citò viri perfecti effice-
remur.

Sed modò contrarium sæpè senti-
mus, ut meliores, & puriores in
initio conversionis nos fuisse inve-

niamus, quàm post multos annos professionis.

Fervor, & profectus noster quotidie deberet crescere: sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem possit retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cum levitate, & gaudio.

6. Grave est, assueta dimittere; sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed, si non vincis parva, & levia, quomodo superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem; ne fortè paulatim ad maiorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiā faceres, te ipsum benè habendo! puto, quòd sollicitior esses ad spirituales profectum.

De utilitate adversitatis.

1. **B**onum nobis est, quòd aliquando habeamus aliquas gravitates, & contrarietates; quia sæpè hominem ad cor revocant, quatenùs se in exilio esse cognoscat; nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quòd patimur quandoque contradictores, & quòd malè, & imperfectè de nobis sentiatur, etiamsi benè agimus, & intendimus. Ista sæpè juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem testem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non benè de nobis creditur.

2. Ideò deberet se homo in Deo totaliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur, tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit, & orat pro miseris, quas patitur.

Tunc tædet eum diutiùs vivere, & mortem optat venire; ut possit dissolvi, & cum Christo esse.

Tunc etiam benè advertit, perfectam securitatem, & plenam pacem, in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus sustinendis.

I. **Q**uamdiù in mundo vivimus, sine tribulatione, & tentatione esse non possumus.

Unde in Job scriptum est: *Tentatio est vita hominis super terram.*

Ideo unusquisq; sollicitus esse deberet circa tentationes suas, & vigilare

lare in orationibus , ne diabolus locum inveniret decipiendi , qui nunquam dormitat , sed *circuit quærens , quem devoret.*

Nemo tam perfectus est , & sanctus , qui non habeat aliquando tentationes : & plenè eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpè valdè utiles , licèt molestæ sint , & graves ; quia in illis homo humiliatur , purgatur , & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes , & tentationes transiêrunt , & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt , reprobi facti sunt , & defecerunt.

Non est aliquis Ordo tam sanctus , nec locus tam secretus , ubi non sint tentationes , vel adversitates.

3. Non est homo securus à tentationibus totaliter , quamdiù vix-

rit ; quia in nobis est, unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione, seu tribulatione recedente, alia supervenit : & semper aliquid ad patiendum habebimus ; nam bonum felicitatis nostræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere ; & graviùs incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere ; sed per patientiam, & veram humilitatem, omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodò exteriùs declinat, nec radicem evellit, parum proficiet : imò citiùs ad eum tentationes redibunt, & pejùs sentiet.

Paulatim, & per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) meliùs superabis, quàm cum duritia, & importunitate propria.

Sæpiùs accipe consilium in tentatio-

tatione : & cum tentato noli duriter agere , sed consolationem ingerere , sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum , inconstantia animi , & parva ad Deum confidentia.

Quia, sicut navis sine gubernaculo hinc inde à fluctibus impellitur , ita homo remissus , & suum propositum deferens , variè tentatur.

Ignis probat ferrum , & tentatio hominem justum.

Nescimus sæpè , quid possumus : sed tentatio aperit , quid sumus.

Vigilandum est tamen , præcipuè circa initium tentationis ; quia tunc faciliùs hostis vincitur , si ostium mentis nullatenùs intrare sinitur , sed extra limen , statim , ut pulsaverit , illi obviatur.

Unde quidam dixit.

Principiis obsta : serò medicina paratur,

Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primò occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: postea delectatio, & motus pravus, & assensus.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et, quantò diutiùs ad resistendum quis torpuerit, tantò in se quotidie debilior fit, & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur: quidam autem in fine.

Quidam verò, quasi per totam vitam suam, malè habent.

Nonnulli satis leviter tentantur, secundum divinæ ordinationis sapientiam, & æquitatem, quæ statum, & merita hominum pensat, & cuncta ad electorum suorum salutem præordinat.

7. Ideò non debemus desperare, cum tentamur; sed eò ferventiùs Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique, secundum dictum Pauli talem faciet cum tentatione proveniunt, ut possimus sustinere.

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei in omni tentatione, & tribulatione: quia humiles spiritu salvabit, & exaltabit.

8. In tentationibus, & tribulationibus probatur homo, quantum profecit: & ibi majus meritum existit, & virtus melius patescit.

Nec magnum est, si homo devotus sit, & fervidus, cum gravitatem non sentit: sed, si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

Quidam à magnis tentationibus custodiuntur, & in parvis quotidianis sæpè vincuntur, ut humiliati,

nunquam de seipſis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario Judicio vitando.

1. **A**D te ipſum oculos reflecte, & aliorum facta caveas judicare.

In judicando alios, homo fruſtrà laborat, ſæpiùs errat, & leviter peccat: ſeipſum verò judicando, & diſcutiendo, ſemper fruſtuoſè laborat.

Sicut nobis res cordi eſt, ſic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus ſemper eſſet pura intentio noſtri deſiderii, non tam faciliter turbaremur pro reſiſtentia ſenſûs noſtri.

2. Sed ſæpè aliquid ab intrà latet, vel etiam ab extrà concurrit, quod

nos etiam pariter trahit.

Multi occultè seipsos quærunt in rebus, quas agunt ; & nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, & sentire : si autem aliter fit, quàm cupiunt, citò moventur, & tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum, & opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos, & cives, inter religiosos, & devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur : & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris, vel industriæ, quàm virtuti subjectivæ Jesu Christi, rarò, & tardè eris homo illuminatus ; quia Deus vult nos sibi perfectè subjici, & omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

De operibus ex charitate factis.

1. **P**RO nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione, aliquod malum est faciendum: sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum liberè aliquando intermitendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non deseritur, sed in melius commutatur.

Sine charitate, opus externum nihil prodest: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcunque etiam parvum sit, & despectum, totum efficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat, ex quanto quis agit, quàm opus, quod facit.

2. Multum facit, qui multum diligit. Multum facit, qui rem benè facit. Benè facit, qui comunitàti magis,

gis, quàm suæ voluntati servit.

Sæpè videtur esse charitas; & est magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, rarò abesse volunt.

3. Qui veram, & perfectam charitatem habet, in nulla re seipsum quærit; sed Dei solummodò gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet; quia nullum privatum gaudium amat: nec in seipso vult gaudere; sed in Deo, super omnia bona, optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, à quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter requiescunt.

O qui scintillam haberet veræ charitatis, profectò omnia terrena sentiret plena esse vanitatis.

De sufferentia defectuum aliorum.

1. **Q**uæ homo in se, vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè melius est pro tua probatione, & patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, & possis benignè portare.

2. Si quis semel, aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, & honor, in omnibus servis suis, qui scit benè mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, & qualescunque infirmitates; quia & tu multa habes,

quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum?

Libenter habemus alios perfectos; & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quòd alii strictè corrigantur; & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia; & tamen nobis nolumus negari, quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus: & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quàm rarò proximum, sicut nosipfos, pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus *alter alterius onera portare*: quia nemo sine defectu, nemo sine onere; nemo sibi sufficiens,

ciens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere, & admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasiones namq; hominem fragilem non faciunt; sed, qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De Monastica vita.

I. **O**Portet, quòd discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem, & concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum, in monasteriis, vel in congregatione habitare, & inibi sine querela conversari, & usque ad mortem fidelis perseverare.

Beatus, qui ibidem benè vixerit, & feliciter consummaverit.

Si vis debitè stare, & proficere, teneas te tamquam exulem, & peregrin-

grinum super terram.

Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus, & tonsura modicùm conferunt: sed mutatio morum, & integra mortificatio passionum, verum faciunt Religiosum.

Qui aliud quærit, quàm purè Deum, & animæ suæ salutem, non inveniet, nisi tribulationē, & dolorem.

Non potest etiam diù stare pacificus, qui non nititur esse minimus, & omnibus subiectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum: ad patiendum, & laborandum scias te vocatum, non ad otia, vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

De exemplis sanctorum Patrum.

I. **I**ntuere sanctorum Patrum fervida exempla, in quibus vera perfectio refulsit, & religio; & videbis, quàm modicum sit, & panè nihil, quod nos agimus.

Hec, quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti, & amici Christi, Domino servierunt in fame, & siti, in frigore, & nuditate, in labore, & fatigue, in vigiliis, & jejuniis, in orationibus, & meditationibus sanctis, in persecutionibus, & opprobriis multis.

2. O quàm multas, & graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, & reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi.

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas possent

possiderent.

O quàm strictam, & abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas, & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati sunt! quàm crebras, & fervidas orationes Deo obtulerunt! quàm rigidas abstinentias peregerunt! quàm magnum zelum, & fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quàm fortè bellum ad edomationem vitiorum gesserunt! quàm puram, & rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant, & noctibus orationi divinæ vacabant: quamquam, laborando, ab oratione mentali minimè cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant; omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur: & præ magna dulcedine, contemplationis, etiam

etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectiois.

Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis, & cognatis renuntiabant: nîl de mundo habere cupiebant; vix necessaria vitæ sumebant: corpori servire, etiam in necessitate dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis; sed divites valdè in gratia, & virtutibus.

Foris egebant; sed intùs gratiâ, & consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni; sed Deo proximi, ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi, & dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate, & patientiâ ambulabant: & ideò quotidie in spiritu proficiebant, & magnam apud Deum gratiam

tiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus Religiosis : & plùs provocare nos debent ad benè proficiendum,quàm tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium Religiosorum in principio suæ sanctæ institutionis fuit !

O quanta devotio orationis ! quanta æmulatio virtutis ! quàm magna disciplina vigit ! quanta reverentia , & obedientia , sub regula Magistri in omnibus effloruit !

Testantur adhuc vestigia derelicta , quòd verè viri sancti , & perfecti fuerunt , qui , tam strenuè militantes , mundum suppeditaverunt.

Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit, si quis, quod accepit , cum patientia tolerare potuerit.

6. Ah tepor, & negligentia statûs nostri, quòd tam citò declinamus à pri-

pristino fervore; & jam tædet vivere præ lassitudine, & tepore!

Utinam in te penitens non dormitet profectus virtutum, qui multa sæpius exempla vidisti devotorum!

CAPUT XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

I. **V**Ita boni Religiosi omnibus virtutibus pollere debet; ut sit talis interiùs, qualis videtur hominibus exteriùs.

Et meritò multò plus debet esse intùs, quàm quod cernitur foris; quia inspector noster est Deus, quem sumòperè revereri debemus, ubicunque fuerimus, & tamquam Angeli, in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adjuva me, Domine Deus meus, in bono proposito, & sancto servitio tuo: & da mihi nunc hodie perfectè incipere; quia nihil est, quod haftenùs feci.

2. Secundùm propositum nostrum, cursus profectûs nostri: & multâ diligentia opus est benè proficere volenti.

Quòd si fortiter proponens, sæpè deficit; quid ille, qui rarò, aut minùs fixè aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri: & levis omisio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit.

Iustorum propositum in gratia Dei potiùs, quàm in propria sapientia pendet: in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit: nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causâ, aut fraternæ
uti-

utilitatis proposito, quandoq; consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem tædio animi, aut negligentia facili ter relinquitur, satis culpabile est, & nocivum sentietur. Conemur, quantum possumus, adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est; & contra illa præcipue, quæ amplius nos impediunt.

Exteriora nostra, & interiora, pariter nobis scrutanda sunt, & ordinanda; quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continuè te vales colligere; saltem interdum: & ad minùs semel in die; manè videlicet, aut vespere.

Manè propone, vespere discute mores tuos; qualis hodie fuisti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his sæpiùs forsitan offendisti De-
um

um, & proximum.

Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias: fræna gulam, & omnem carnis inclinationem faciliùs, frænabis.

Nunquam sis ex toto otiosus: sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discretè sunt agenda, nec omnibus æqualiter assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non sunt foris ostendenda; nam in secreto tutiùs exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad cōmunia, & ad singularia promptior: sed, expletis integrè, & fideliter debitis, & injunctis, si jam ultrà vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti, aliud
C liud

liud illi magis deservit.

Etiam pro temporum congruentia, diversa placent exercitia; quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis; & aliis tempore pacis, & quietis.

Alia, cum tristamur, libet cogitare: & alia, cum læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia Festa, renovanda sunt bona exercitia; & Sanctorum suffragia ferventiùs imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc sæculo migraturi, & ad æternum festum perventuri.

Ideoque sollicitè nos præparare debemus in devotis temporibus, & devotiùs conversari, atque omnem observantiam stricte custodire,

tanquam in brevè præmium laboris nostri à Deo percepturi.

7. Et , si dilatum fuerit , credamus , nos minùs benè præparatos , atque indignos tantæ adhuc gloriæ , quæ revelabitur in nobis tempore præfinito : & studeamus nos meliùs ad exitum præparare.

Beatus ille servus (ait Evangelista Matthæus) *quem , cùm venerit Dominus ejus , invenerit sic facientem. Amen dico vobis , quoniam super omnia bona sua constituet eum.*

CAPUT XX.

De amore solitudinis , & silentii.

1. **Q**Uare aptum tempus vacandi tibi , & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa. Tales perlego materias , quæ compunctionem magis præstant , quàm occupationem.

Si te subtraxeris à superfluis locutionibus , & otiosis circuitioni-

bus, nec non à novitatibus, & rumoribus audiendis, invenies tempus sufficiens, & aptum ad bonis meditationibus insistendum.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in secreto servire eligebant.

2. Dixit quidam: Quoties inter homines fui, minor homo redii.

Hoc sæpiùs experimur, quando diù confabulamur. Facilius est omnino tacere, quàm verbo non excedere.

Facilius est domi latere, quàm foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora, & spiritualia pervenire, oportet eum cum JESU à turba declinare.

Nemo securè apparet, nisi qui libenter lateret.

Nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo securè præest, nisi qui liben-

libenter subest.

Nemo securè præcipit , nisi qui benè obedire didicit.

3. Nemo securè gaudet , nisi qui bonæ conscientiae in se testimonium habet.

Semper tamen Sanctorum securitas , plena timoris Dei exitit.

Nec eò minùs solliciti , & humiles in se fuerunt , quia magnis virtutibus , & gratiâ emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia , & præsumptione oritur , & in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Nunquam promittas tibi securitatem in hac vita , quamvis bonus videaris cœnobita , aut devotus eremita.

4. Sæpè meliores in æstimatione hominum , graviùs periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpius impugnentur, ne nimium securi sint; ne fortè in superbiam eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentiùs declinent.

O, qui nunquam transitoriam lætitiā quæreretur, qui nunquam cum mundo se occuparet, quàm bonam conscientiam servaret!

O, qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, & duntaxat salutaria, ac divina cogitaret, & totam spem suam in Deo constitueret, quàm magnam pacem, & quietem possideret!

5. Nemo dignus est Cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde-tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, sicut scriptum est:
In cubilibus vestris compungimini.

In cella invenies, quod deforis sapiùs amittes.

Cella continuata dulcescit, & malè custodita tædium generat. Si in principio conversionis tuæ benè eam incolueris, & custodieris, erit tibi postcà dilecta amica, & gratissimum solatium.

6. In silentio, & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet, & mundet; ut Conditori suo tantò familiarior fiat, quantò longiùs ab omni sæculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit à notis, & amicis, appropinquabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, & sui curam agere, quàm, se neglecto, signa facere.

Laudabile est homini Religioso,

rarò foràs ire , fugere videri , nol-
le etiam homines videre.

7. Quid vis videre , quod non
licet habere ? *Transit mundus , &
concupiscentia ejus.*

Trahunt desideria sensualitatis ad
spatiandum : sed, cùm hora transie-
rit , quid nisi gravitatem conscien-
tiæ, & cordis dispersionem reportas ?

Lætus exitus tristem sæpè redi-
tum parit : & læta vigilia serotina
triste manè facit.

Sic omne carnale gaudium blan-
dè intrat : sed in fine mordet , &
perimit.

Quid potes alibi videre , quod
hîc non vides ? Ecce Cœlum , &
terra , & omnia elementa ; nam
ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre ,
quod diù potest sub sôle permanere ?

Credis , te forsitan satiari ; sed
non poteris pertingere.

Si cun-

Si cuncta videres præsentia, quid esset, nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelsis; & ora pro peccatis tuis, & negligentis.

Dimitte vana vanis: tu autem intende illis, quæ tibi præcipit Deus.

Claude super te ostium tuum, & voca ad te Jesum, dilectum tuum.

Mane cum eo in cella tua; quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses. Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

- I. SI vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei: & noli esse nimis liber; sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos,

DE IMITATIONE
nec ineptæ te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctio-
nem ; & invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit,
quæ dissolutio citò perdere con-
suevit.

Mirum est , quòd homo possit
nunquam perfectè in hac vita lætari,
qui suum exilium , & tam multa
pericula animæ suæ , considerat , &
pensat.

2. Propter levitatem cordis , &
negligentiam defectuum nostrorum,
non sentimus animæ nostræ dolo-
res ; sed sæpè vanè ridemus , quan-
do meritò flere deberemus.

Non est vera libertas , nec bo-
na lætitia , nisi in timore Dei cum
bona conscientia.

Felix , qui abjicere potest omne
impedimentum distractionis , & ad
unionem se recolligere sanctæ
compunctionis.

Felix

Felix , qui à se abdicat , quid-
quid conscientiam suam maculare
potest , vel gravare.

Certa viriliter : consuetudo con-
suetudine vincitur.

3. Si tu scis homines dimittere ,
ipsi benè te dimittent tua facta fa-
cere.

Non attrahas tibi res aliorum ,
nec te implices causis Majorum.

Habeas semper oculum super te
primùm : & admoneas te ipsum spe-
cialiter , præ omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem homi-
num , noli ex hoc tristari : sed hoc
sit tibi grave ; quia non habes te fa-
tis benè , & circumspectè , sicut de-
ceret Dei servum , & devotum Re-
ligiosum conversari.

Utilius est sapè , & securius ,
quòd homo non habeat multas cõ-
solationes in hac vita , secundùm
carnem præcipuè.

Tamen, quòd divinas non habemus, aut rariùs sentimus, nos in culpa sumus; quia compunctionem cordis non quærimus, nec vanas, & externas consolationes omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione, sed magis dignum multa tribulatione

Quando homo est perfectè compunctus, tunc gravis, & amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi, & flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hìc vivit.

Et quantò strictiùs sese considerat, tantò ampliùs dolet.

Materia justì doloris, & internæ compunctionis, sunt peccata, & vitia nostra; quibus ita involuti jacemus, ut rarò Cœlestia contem-

templari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua ,
quàm de longitudine vitæ tuæ co-
gitares , non est dubium , quin
ferventiùs te emendares.

Si etiam futuras Inferni , sive
Purgatorii pœnas cordialiter per-
penderes , credo , quòd libenter
laborem , & dolorem sustineres , &
nihil rigoris formidares.

Sed , quia ad cor ista non trans-
eunt , & blandimenta adhuc ama-
mus , ideò frigidi , & valdè pigri
remanemus.

6. Sæpè est inopia spiritûs, unde
tàm leviter conqueritur miserum
corpus.

Ora igitur humiliter ad Domi-
num , ut det tibi compunctionis
spiritum , & dic cum Propheta :
*Ciba me , Domine , pane lacryma-
rum , & potum da mihi , in lacry-
mis , in mensura.*

De consideratione humanæ miseriæ.

I. **M**iser es, ubicumque fueris,
& quocumque te verteris,
nisi ad Deum te convertas.

Quid turbaris, quia non succedit
tibi, sicut vis, & desideras? Quis
est, qui habet omnia secundum su-
am voluntatem? Nec ego, nec tu,
nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo sine aliqua
tribulatione, vel angustia, quam-
vis Rex sit, vel Papa.

Quis est, qui melius habet? uti-
que, qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles, & in-
firmi: Ecce, quàm bonam vitam ille
homo habet, quàm dives est, quàm
magnus, quàm potens, & excelsus?

Sed attende ad Cœlestia bona; &
videbis, quòd omnia ista tempora-
lia nulla sint, sed valdè incerta, &
magis gravantia; quia nunquam
sine

sine sollicitudine , & timore possidentur.

Non est hominis felicitas , habere temporalia ad abundantiam ; sed sufficit ei mediocritas.

Verè miseria est , vivere super terram.

Quantò homo voluerit esse spiritualior , tantò præsens vita fit ei amarior ; quia sentit melius , & videt clariùs , humanæ corruptionis defectus.

Nam comedere , bibere , vigilare , dormire , quiescere , laborare , & cœteris necessitatibus naturæ subjacere , verè magna miseria est , & afflictio homini devoto , qui libenter esset absolutus , & liber ab omni peccato.

3. Valdè enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde Propheta devotè rogat ,
qua-

quatenus liber ab istis esse valeat ,
dicens : *De necessitatibus meis erue
me , Domine.*

Sed vae non cognoscentibus su-
am miseriam ! & amplius vae illis ,
qui diligunt hanc miseram , & cor-
ruptibilem vitam !

Nam in tantum quidam hanc
amplectuntur (licet etiam vix ne-
cessaria laborando , aut mendican-
do habeant) ut , si possent hic sem-
per vivere , de regno Dei nihil cu-
rarent.

4. O insani , & infideles corde ,
qui tam profundè in terrenis jacent ,
ut nihil , nisi carnalia , sapiant !

Sed miseri adhuc in fine graviter
sentient , quàm vile , & nihilum
erat , quod tantopere amaverunt.

Sancti autem Dei , & omnes de-
voti amici Christi , non attende-
runt , quæ carni placuerunt , nec
quæ in hoc tempore floruerunt , sed

tota spes eorum, & intentio ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura, & invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia: adhuc habes tempus, & horam.

5. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge, & in instanti incipe, & dic: Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi.

Quando malè habes, & tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem, & aquam, antequam venias in refrigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quamdiù istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus.

sumus, nec sine tædio, & dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed, quia per peccatum perdidimus innocentiam, amissim9 etiam veram beatitudinem.

Idcò oportet nos tenere patientiam, & Dei expectare misericordiam, donec transeat iniquitas, & hæc mortalitas absorbeatur à vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere; & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Meritò ergo nosipfos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles, & instabiles sumus.

Citò etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

Quid

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam manè?

Væ nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit, & securitas; cùm necdum appareat vestigium veræ sanctitatis in conversatione nostra.

Benè opus esset, quòd adhuc iterum institueremur, tanquam boni Novitii, ad mores optimos, si fortè spes esset de aliqua futura emendatione, & majori spiritali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis

1. **V**aldè citò erit tecum hìc factum: vide taliter, quomodo te habeas: hodie homo est, & cras non comparet.

Cùm autem sublatus fuerit ab oculis, etiam citò transit à mente.

O hebetudo, & duritia cordis humani, quod solùm præsētia meditatur, & futura non magis prævidet!

Sic

Sic te in omni facto , & cogitatu deberes tenere, quasi hodie, vel statim esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris ? Cras est dies incerta; & quid scis, si crastinum habebis ?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur ?

Ah, longa vita non semper emendat, sed sæpè culpam magis auget.

Utinam per unam diem benè essemus conversati in hoc mundo !

Multi annos computant conversionis, sed sæpè parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad mori-

moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eandem viam transibis.

3. Cùm manè fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem factò, manè non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, & taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subitò, & improvisè moriuntur. Nam hora, qua non putatur, Filius hominis venturus est.

Quando illa extrema hora venerit, multùm aliter sentire incipies de tota vita tua præterita: & valdè dolebis, quòd tam negligens, & remissus fuisti.

4. Quàm felix, & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namq; magnam fiduciam
feli-

feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, abnegatio sui, & supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es: sed infirmatus, nescio, quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: sic & qui multum peregrinantur, rarò sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos, & proximos, nec in futurum tuam differas salutem: quia citiùs obliviscuntur tui homines, quàm existimas.

Melius est nunc tempestivè providere, & aliquid boni præmittere, quàm super aliorum auxilio sperare.

Si non es pro teipso sollicitus modò, quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est valdè pretiosum. Nunc sunt dies salutis, [nunc tempus acceptabile.

Sed, proh dolor! quòd hoc utiliùs non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem, seu horam pro emendatione desiderabis; & nescio, an impetrabis.

6. Eja charissime, à quanto periculo te poteris liberare, de quàm magno timore eripere, si modò semper timoratus fueris, & suspectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potiùs gaudere, quàm timere.

Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis liberè ad Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per
pœni-

poenitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas, te diu victurum; cum nullum diem habeas securum?

Quam multi decepti sunt, & insperatè de corpore extracti?

Quoties audisti à dicentibus; quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens, cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit: & sic omnium finis mors est, & vita hominum, tanquam umbra, subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te?

Age, age nunc, charissime, quidquid agere potes: quia nescis, quando morieris; nescis etiam, quid te post mortem sequetur.

Dum

Dum tempus habes, congrega
tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam, nihil co-
gites: solum, quæ Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, veneran-
do Dei Sanctos, & eorum actus
imitando: ut, cum defeceris in hac
vita, illi te recipiant in æterna ta-
bernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum,
& hospitem super terram, ad quem
nihil spectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum
fursum erectum; quia non habes
hîc manentem civitatem.

Illuc preces, & gemitus quotidia-
nos cum lacrymis dirige, ut spiritus
tuus mereatur ad Dominum, post
mortem, feliciter transire. Amen.

CAPUT XXIV.

De Judicio, & pœnis peccatorum.

1. **I**N omnibus rebus respice finem,
& qualiter ante districtum sta-

bis Judicem, cui nihil est occultum: qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit; sed, quod justum est, judicabit.

O miserrime, & insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Ut quid non provides tibi in diem Judicii, quando nemo poterit per aliū excusari, vel defendi; sed unusquisque sufficiens onus erit sibiipso?

Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum, & salubre purgatorium patiens homo, qui, suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria: qui pro contrariantibus sibi libenter orat, & ex corde culpas indulget: qui veniam ab aliis petere
non

non retardat : qui faciliùs misere-
tur, quàm irascitur : qui sibi ipsi
violentiam frequenter facit, & car-
nem suam omnino spiritui subju-
gare conatur.

Melius est modò purgare pecca-
ta, & vitia refecare, quàm in fu-
turo purganda reservare.

Verè nos ipsos decipimus per
inordinatum amorem, quem ad
carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devora-
bit, nisi peccata tua ?

Quantò amplius tibi ipsi nunc
parcis, & carnem sequeris ; tantò
duriùs postea lues, & majorem ma-
teriam comburendi reservas.

In quibus homo peccavit, in illis
graviùs punietur. Ibi acediosi ar-
dentibus stimulis perurgebuntur :
& gulosi ingenti siti, ac fame cru-
ciabuntur.

Ibi luxuriosi, & voluptatibus
D 2 ama-

amatores, ardenti pice, & foetido sulphure perfundentur: &, sicut furiosi canes, præ dolore invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habebit.

Ibi superbi omni confusione replebuntur: & avari miserrima egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in poena, quàm hìc centum anni in amarissima poenitentia.

Ibi nulla requies est, & nulla consolatio damnatis: hic tamen interdum cessatur à laboribus, atque amicorum fruimur solatiis.

Esto modò sollicitus, & dolens pro peccatis tuis, ut in die Judicii securus sis cùm Beatis.

Tunc enim *Iusti stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustaverunt, & deprefferunt.*

Tunc

Tunc stabit ad judicandum, qui
modò se subiecit humiliter iudiciis
hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit
pauper, & humilis : & pavebit
undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc
mundo fuisse, qui pro Christo di-
dicit stultus, & despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio
patienter perpeffa, & omnis iniqui-
tas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus,
& mœerebit omnis irreligiosus.

Tunc plùs exultabit caro affli-
cta, quàm, si in deliciis fuisset
semper nutrita.

Tunc splendeat habitus vilis,
& obtenebrescat vestis subtilis,

Tunc plùs laudabitur paupercu-
culum domicilium, quàm deaura-
tum palatium.

Tunc juvabit plùs constans pati-
entia,

entia, quàm omnis mundi potentia.

Tunc ampliùs exaltabitur simplex obedientia, quàm omnis secularis astutia.

6. Tunc plùs lætificabit pura, & bona conscientia, quàm docta philosophia.

Tunc plùs ponderabit contemptus divitiarum, quàm totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super devota oratione, quàm super delicata comestione.

Tunc potiùs gaudebis de servato silentio, quàm de longa fabulatione.

Tunc plùs valebunt sancta opera, quàm multa pulchra verba.

Tunc plùs placebit stricta vita, & ardua poenitentia, quàm omnis delectatio terrena.

Disce nunc in modico pati, ut tunc à gravioribus valeas liberari.

Hic primò proba, quid possis
faci

pati postea.

Si nunc tam parùm vales sustinere, quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si modò modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce, verè non potes duo gaudia habere: delectari hìc in mundo, & postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus, & voluptatibus vixisses, quid totum tibi profuisset, si iam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, præter amare Deum, & illi soli servire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec supplicium, nec Judicium, nec Infernum metuit: quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit.

Quem autem adhuc peccare de-

lectat, non mirum, si mortem,
& Judicium timeat.

Bonum tamen est, ut, si nec-
dum amor à malo te revocat, sal-
tem timor gehennalis coërceat.

Qui verò timorem Dei postpo-
nit, diù stare in bono non valebit,
sed Diaboli laqueos citiùs incurret.

CAPUT XXV.

*De ferventi emendatione totius vi-
tæ nostræ.*

1. **E**Sto vigilans, & diligens in
Dei servitio; & cogita fre-
quenter: Ad quid venisti, & cur
sæculum reliquisti?

Nónne, ut Deo viveres, & spi-
ritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas; quia
mercedem laborum tuorum in bre-
vi recipies: nec erit tunc amplius
timor, aut dolor, in finibus tuis.

Modicùm nunc laborabis, &
magnam requiem, imò perpetu-
am

am lætitiā invenies.

Si tu permanſeris fidelis, & fervidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis, & locuples in retribuendo.

Spem bonam retinere debes, quòd ad palmam pervenies: ſed ſecuritatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus ſias.

2. Cū quidam anxius, intermetum, & ſpem frequenter fluctuaret, & quādam vice mœrore confectus, in Eccleſia ante quoddam Altare ſe in oratione proſtraviſſet, hæc intra ſe revolvit, dicens: O, ſi ſcirem, quòd adhuc perfeveraturus eſſem! ſtatimq; audivit divinum intus reſponſum: Quòd ſi hoc ſcires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & benè ſecurus eris.

Moxque conſolatus, & confortatus, divina ſe commiſit voluntati,

tati, & cessavit anxia fluctuatio.

Noluítque ampliùs curiosè investigare, ut sciret, quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens, & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum, & perficiendum.

3. *Spera in Domino, & fac bonitatem* (ait Propheta) *& inhabita terram, & pascêris in divitiis ejus.*

Unum est, quod multos à profectu, & ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enimverò illi maximè præ cæteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia, & contraria sunt, viriliter vincere nituntur.

Nam ibi homo plùs proficit, & gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, & in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent æquè mul.

multum ad vincendum, & moriendum.

Diligens tamen æmulator, valentior erit ad proficiendum, etiam si plures habeat passiones, quàm alius benè morigeratus, minùs tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem juvant: videlicet, subtrahere se violenter, ad quod natura vitiosè inclinatur; & ferventer instare pro bono, quo ampliùs quis indiget.

Illa etiam studeas magis cavere, & vincere, quæ tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias: ut, si bona exempla videas, vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave, ne idem facias: aut, si aliquando fecisti, citiùs emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quàm jucundum, & dulce est, videre fervidos, & devotos fratres, benè morigeratos, & disciplinatos!

Quàm triste est, & grave, videre inordinatè ambulantes: qui ea, ad quæ vocati sunt, non exercent!

Quàm nocivum est, negligere vocationis suæ propositum; & ad non concessa sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, & imaginem tibi propone Crucifixi.

Benè verecundari potes, inspectâ vitâ JESU Christi; quia necdum magis illi te conformare studuisti, licèt diù in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intentè, & devotè in sanctissima Vita, & Passione Domini exercet, omnia utilia, & necessaria sibi, abundanter ibi inveniet: nec opus est, ut extra Jesum aliquid melius quærat.

O, si Jesus Crucifixus in cor nostrum veniret, quàm citò, & sufficienter docti essemus !

7. Religiosus fervidus omnia benè portat, & capit, quæ illi jubentur.

Religiosus negligens, & tepidus habet tribulationem super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, & exteriorem quærere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruinæ.

Qui laxiora quærît, & remissiora, semper in angustiiis erit: quia aut unum, aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii Religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina Claustrali.

Rarò exeunt, abstractè vivunt, pauperrimè comedunt, grossè vestiuntur, multùm laborant, pa-

rùm loquuntur, diù vigilant, maturè surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, & se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistercienses, & diversæ Religionis Monachos, ac Moniales: qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideò turpe esset, ut tu deberes in tam sancto tempore pigritare, ubi tanta multitudo Religiosorum incipit Deo jubilare.

9. O, si ad nihil aliud faciendum incumberes, nisi Dominum Deum nostrum toto corde, & ore laudare!

O, si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire; sed semper posses Deum laudare, & solummodò spiritualibus studiis vacare! tunc multò felicior esses, quàm modò, cùm carni ex qualicunque necessitate servis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solum spirituales animæ refectiones, quas (heu) satis raro degustamus!

10. Quando homo ad hoc pervenit, ut de nulla creatura consolationem suam quærat, tunc ei Deus primò perfectè sapere incipit: tunc etiam benè contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modico contristabitur: sed ponet se integrè, & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit, nec moritur, sed omnia ei vivunt, & ad nutum incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis; &, quia perditum non redit tempus. Sine sollicitudine, & diligentia, nunquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies malè habere.

Si au-

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & senties levio- rem laborem, propter Dei gratiam, & virtutis amorem.

Homo fervidus, & diligens, ad omnia est paratus.

Major labor est resistere vitiis, & passionibus, quam corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores.

Gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuosè.

Vigila super teipsum, excita teipsum, admone teipsum: &, quidquid de aliis sit, non negligas teipsum.

Tantum proficies, quantam tibiip- si vim intuleris. Amen.

Finis Libri Primi.

THOMÆ
A KEMPIS,
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Augustini,
DE IMITATIONE
CHRISTI

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones, ad interna trahentes.

CAPUT I.

De interna conversatione.

Regnum Dei intra vos est :
dicit Dominus. Converte
te ex toto corde ad Do-
minum, & relinque hunc miserum
mundum ; & inveniet anima tua
requiem.

Disce exteriora contemnere, &
ad interiora te dare ; & videbis Re-
gnum Dei in te venire.

Est enim Regnum Dei, pax, &
gau-

gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus, & decor, ab intrà est, & ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eja, anima fidelis! præpara huic sponso cor tuum; quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.*

Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, & sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, & fidelis procurator in omnibus,

bus, ut non sit opus tibi in hominibus sperare.

Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter: Christus autem manet in æternum, & adstat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili, & mortali, etiamsi utilis sit, & dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum aduersetur, & contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt; & è converso, sapè, ut aura, vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, & sit ipse timor tuus, & amor tuus. Ipse pro te respondebit, & faciet benè, sicut meliùs fuerit.

Non habes hìc manentem civitatem; & ubicunque fueris, extraneus es, & peregrinus: nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intimè fueris unitus.

4. Quid hìc circumspicis , cùm iste non sit locus tuæ requietionis?

In Coelestibus debet esse habitatio tua , & , sicut in transitu , cuncta terrena sunt aspicienda,

Transcunt omnia , & tu cum eis pariter.

Vide , ut non inharcas ; ne capiaris , & pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua , & deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta , & Coelestia , requiesce in Passione Christi , & in sacris Vulneribus ejus libenter habita.

Si enim ad Vulnera , & pretiosa stigmata Jesu , devotè confugias , magnam in tribulatione confortationem senties : nec multum curabis hominum despectiones , facilitèrque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo

ab ho-

ab hominibus despectus ; & in maxima necessitate à notis , & amicis inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit , & despici ; & tu audes de aliquo conqueri ?

Christus habuit adversarios , & oblocutores ; & tu vis omnes habere amicos , & benedictores ?

Unde coronabitur patientia tua , si nihil adversitatis occurrerit ?

Si nihil contrarium vis pati , quomodo eris amicus Christi ?

Sustine cum Christo , & pro Christo , si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfectè introïsses in interiora Jesu , & modicum de ardenti amore ejus sapuïsses ; tunc de proprio commodo , vel incommodo nihil curares , sed magis de opprobrio illato gauderes : quia amor Jesu facit hominem seipsum contemnere.

Amator JESU , & verus inter-

ternus, & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum liberè convertere, & levare supra seipsum in spiritu, ac fruitivè quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut æstimentur, hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quàm ab hominibus.

Qui ab intrà scit ambulare, & modicùm ab extrà res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus, citò se recolligit: quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed, sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intùs benè dispositus est, & ordinatus, non curat mirabiles, & per-

& perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur, & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si rectè tibi esset, & benè purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, & profectum.

Ideo multa tibi displicent, & sæpè te conturbant; quia adhuc non es perfectè tibiipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat, & implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius, poteris speculari Cœlestia, & frequenter jubulare interius.

CAPUT II.

De humili submissione.

1. **N**ON magni pendas, quis pro te, vel contra te sit: sed hoc age, & cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis.

Habeas conscientiam bonam;
& Deo.

& Deus benè te defensabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, huic nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere, & pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipsè novit tempus & modum liberandi te; & ideò te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, & ab omni confusione liberare.

Sapè valdè prodest ad majorem humilitatem conservandam, quòd defectus nostros alii sciunt, & redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, & leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diligit, & consolatur: humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnam; & post

& post ejus depressionem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, & ad se dulciter trahit, & invitat.

Humilis, accepta confusione, satis benè est in pace : quia stat in Deo, & non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

1. **T**ENE te primò in pace; & tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest, quàm benè doctus.

Homo passionatus, etiam bonum in malum trahit, & faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui benè in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem malè con-

tentus est, & commotus, variis suspicionibus agitur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit sapè, quod dicere non deberet: & omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quod alii facere tenentur: & negligit, quod ipse tenetur.

Habe ergo primò zelum super teipsum; & tunc justè zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu benè scis facta tua excusare, & colorare; & aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, & fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta & alium.

Vide, quàm longè es adhuc à vera charitate, & humilitate: quæ nulli novit irasci, vel indignari, nisi tantùm sibiipso.

Non est magnum, cum bonis, & mansuetis conversari; hoc enim omni-

omnibus naturaliter placet, & unusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris, & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacificè posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis, virilèque factum.

3. Sunt, qui seipsum in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui seipsum in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra, in hac misera vita, potius in humili patientia ponenda, quàm in non sentiendo contraria.

Qui meliùs scit pati, majorem tenebit pacem. Iste est victor sui,

& dominus mundi ; amicus Christi,
& hæres Cœli.

CAPUT IV.

De pura mente, & simplici intentione.

I. **D**Uabus alis homo sublevatur
à terrenis , simplicitate sci-
licet, & puritate.

Simplicitas debet esse in inten-
tione ; puritas in affectione.

Simplicitas intendit Deum ; pu-
ritas apprehendit , & gustat.

Nulla bona actio te impediet , si
liber intus ab omni inordinato affe-
ctu fueris.

Si nihil aliud , quàm Dei bene-
placitum, & proximi utilitatem in-
tendis , & quæris , interna liberta-
te perfruêris.

Si rectum cor tuum esset , tunc
omnis tibi creatura speculum vitæ,
& liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tam parva, &
vilis,

vilis, quæ Dei bonitatem non representet.

2. Si tu esses intus bonus, & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & benè caperes.

Cor purum penetrat Cœlum, & infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et, si alicubi tribulatio, & angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum, missum in ignem, amittit rubiginem, & totum candens efficitur; sic homo, integrè ad Deum se convertens, à torpore exuitur, & in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, & libenter externam accipit

consolationem.

Sed, quando perfectè incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare, tunc minùs ea reputat, quæ sibi priùs gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

1. **N**ON possumus nobis ipsis nimis credere; quia sæpè gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis; & hoc citò per negligentiam amittimus.

Sæpè etiam non advertimus, quòd tam cæci intùs sumus.

Sæpè malè agimus; & pejus excusamus.

Passione interdum movemur; & zelum putamus.

Parva in alijs reprehendimus; & nostra majora pertransimus.

Satis citò sentimus, & ponderamus, quid ab alijs sustinemus: sed, quan-

quantum alii de nobis sustinent, non advertimus.

Qui benè, & rectè sua ponderaret, non esset, quòd de alio graviter judicaret.

2. Internus homo suiipsius curam omnibus curis anteponit : & qui sibiipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus, & devotus, nisi de alienis silueris, & ad teipsum specialiter respexeris.

Si tibi, & Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis.

Ubi es, quando tibiipsi præsens non es? Et quando omnia percurristi, quid (te neglecto) profecisti?

Si debes habere pacem, & unionem veram, oportet, quòd totum mundum postponas, & te solum præ oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si

te feriatum ab omni temporali; cura conserues.

Valdè deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nîl magnum, nîl altum, nîl gratum, nîl acceptum tibi sit, nisi purè Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura.

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa.

Solus Deus æternus, & immensus, implens omnia, solatium est animæ, & vera cordis lætitia.

CAPUT VI.

De lætitia bonæ conscientie.

I. **G**Loria boni hominis, testimonium est bonæ conscientie.

Habe bonam conscientiam; & habebis semper lætitiam.

Bona conscientia valdè multa potest portare, & valdè læta est
inter

inter adversa.

Mala conscientia semper timida est, & inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli latari, nisi cum benè feceris.

Mali nunquam habent veram lætitiā, nec internam sentiunt pacem: quia *non est pax impiis; dicit Dominus.*

Et, si dixerint: in pace sumus; non venient super nos mala: &, quis nobis nocere audebit? ne credas eis; quoniam repenti exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non est grave amanti: sic enim gloriari, est gloriari in Cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur.

Mundi gloriam semper comita-

tur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis
eorum ; & non in ore hominum.

Iustorum lætitia de Deo , & in
Deo est : & gaudium eorum , de
veritate.

Qui veram , & æternam gloriam
desiderat , temporalem non curat.

Et, qui temporalem requirit glo-
riam, aut non ex animo contemnit,
minùs amare cōvincitur Cœlestem.

Magnam habet cordis tranquil-
litatem, qui nec laudes curat, nec
vituperia.

3. Facile erit contentus, & paca-
tus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris ;
nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es ; nec major
dici vales, quàm Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis in-
rùs, non curabis, quid de te lo-
quantur homines foris.

Homo videt in facie; Deus autem in corde. Homo considerat actus; Deus verò peritat intentiones.

Benè semper agere, & modicum de se tenere, humilis animæ indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiduciæ signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet, quod totaliter se Deo commisit.

Non enim, qui seipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat.

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

1. **B**Eatus, qui intelligit, quid sit amare Jesum; & contemnere seipsum, propter Jesum.

Oportet dilectum pro dilecto relinquere; quia Jesus vult solus super omnia amari.

Dilectio creaturæ, fallax, & instabilis: dilectio Jesu, fidelis, & perseverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili: qui amplectitur Jesum, firmabitur in ævum.

Illum dilige, & amicum tibi retine, qui, omnibûs recedentibûs, te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari, siue velis, siue nolis.

2. Teneas te apud Jesum, vivens, ac moriens: & illius fidelitati te committe, qui, omnibûs deficientibûs, solus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex, in proprio throno sede-

federe.

Si scires te benè ab omni creatura evacuare, Jesus deberet libenter tecum habitare.

Penitùs perditum invenies, quidquid extra Jesum in hominibus posueris.

Non confidas, nec innitaris super calamum ventosum: quia *omnis caro fenum, & omnis gloria ejus, ut flos feni, cadet.*

3. Citò decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum aspexeris.

Si enim tuum in aliis quæris solatium, & lucrum, senties sæpius detrimentum.

Si quæris in omnibus Jesum, invenies utique Jesum.

Si autem quæres teipsum, invases etiam teipsum, sed ad tuam perniciem.

Plùs enim homo nocet sibi, si

Jesum non quærit, quàm totus mundus, & omnes sui adversarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia Jesu.

I. **Q**uando Jesus adest, totum bonum est, nec quidquam difficile videtur: quando verò Jesus non adest, totum durum est.

Quando Jesus intus non loquitur, consolatio vilis est: si autem Jesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nónne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: *Magister adest, & vocat te?*

Felix hora, quando Jesus vocat te à lacrymis ad gaudium spiritus.

Quam aridus, & durus es sine Jesu! Quàm insipiens, & vanus, si cupis aliquid extra Jesum!

Nónne hoc est majus damnum, quàm si totum perderes mundum?

3. Quid

2. Quid potest tibi mundus conferre, sine Jesu?

Esse sine Jesu, gravis est infernus: & esse cum Jesu, dulcis paradifus.

Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum; imò bonum super omne bonum.

Et, qui perdit Jesum, perdit nimis multum, & plus, quàm totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu: & ditissimus, cui benè est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari; & scire Jesum tenere, magna prudentia.

Esto humilis, & pacificus; & erit tecum Jesus.

Sis devotus, & quietus; & manebit tecum Jesus.

Potes citò fugare Jesum, & gratiam

tiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et, si illum effugaveris, & perderis, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum?

Sine amico, non potes benè vivere: &, si Jesus non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis tristis, & desolatus.

Fatuè igitur agis, si in aliquo altero confidis, aut lætaris.

Eligendum est magis, totum mundum habere contrarium, quàm Jesum offensum.

Ex omnibus ergo charis, sit Jesus solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Jesum; Jesus autem propter seipsum.

Solus Jesus Christus singulariter est amandus; qui solus bonus, & fidelis, præ omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum, & in ipso, tam amici, quàm inimici, tibi sint cha-

ri : & pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant, & diligant.

Nunquam cupias singulariter laudari, vel amari; quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec velis, quòd aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore: sed sit Jesus in te, & in omni bono homine.

5. Esto purus, & liber ab intùs, sine alicujus creaturæ implicamento.

Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere, si vis vacare, & videre, quàm suavis sit Dominus.

Et reverà ad hoc non pervenies, nisi gratià ejus fueris præventus, & attractus: ut, omnibus evacuatis, & licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: & quando recedit, tunc pauper,

per, & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debes dejici, nec desperare: sed ad voluntatem Dei æquanimiter stare, & cuncta, supervenientia sibi, ad laudem Jesu Christi perpeti: quia post hiemem sequitur æstas; post noctem redit dies; & post tempestatem magna serenitas.

CAPUT IX.

De carentia omnis solatii.

I. **N**ON est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum.

Magnum est, & valdè magnum, tam humano, quàm divino posse carere solatio; & pro honore Dei libenter exilium cordis velle sustinere; & in nullo seipsum quærere, nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis, & devotus, adveniente gratia? optabilis

bilis cunctis est hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit, qui poratur ab Omnipotente, & ducitur à summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio; & difficulter homo exiit à seipso.

Vicit sanctus Martyr Laurentius sæculum, cum suo Sacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit; & summum Dei Sacerdotem Sixtum, quem maximè diligebat, pro amore Christi etiam à se tolli æquanimiter ferebat.

Amore igitur Creatoris, amorem hominis superavit; & pro humano solatio, divinum beneplacitum magis elegit.

Ita & tu aliquem necessarium, & dilectum amicum, pro amore Dei disce relinquere.

Nec

Nec graviter feras, cùm ab amico derelictus fueris; sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multùm, & diù oportet hominem in seipso certare, antequàm discat seipsum plenè superare, & totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super seipsum, facilè labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, & studiosus sectator virtutum, non cadit super illas consolationes, nec quærìt tales sensibiles dulcedines; sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duros sustinere labores.

4. Cùm igitur spiritualis à Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere,

re, nec inaniter præsumere: sed esto humilior ex dono; cautior quoque, & timoratio in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes: sed cum humilitate, & patientia, expecta Cœlestem visitationem; quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonnare consolationem.

Istud non est novum, nec alienum, viam Dei expertis; quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis, fuit sæpè talis alternationis modus.

5. Unde quidam, præsentē jam gratia, dicebat: *Ego dixi in abundantia mea; Non movebor in æternum.*

Absente verò gratia, quid in se fuerit expertus, adjungit, dicens: *Avertisti faciem tuam à me; & fa-*
ciunt

Etus sum conturbatus.

Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te, Domine, clamabo, & ad Deum meum deprecabor.*

Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur, dicens: *Audivit Dominus, & misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.*

Sed in quo? *Convertisti*, inquit, *planctum meum in gaudium mihi, & circumdediti me lætitiâ.*

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis, & pauperibus, si interdum in fervore, & interdum in frigiditate sumus: quoniam Spiritus venit, & recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: *Visitas eum diluculo, & subito probas illum.*

6. In quo igitur sperare possum

sum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola ipse gratiæ Cœlestis?

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive libri sancti, vel tractatus pulchri; sive dulcis cantus, & hymni; omnia hæc modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia, & in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium, quàm patientia, & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. In veritate Dei, nunquam inveni aliquem tam religiosum, & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit unquam tam altè raptus, & illuminatus, qui prius, vel postea, non fuerit tentatus.

Non enim dignus est alta Dei

contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis, tentatio præcedens esse signum.

Nam tentationibus probatis Cœlestis promittitur consolatio. *Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ.*

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideò non cesses te præparare ad certamen; quia à dextris, & à sinistris hostes sunt, qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. **C**ur quæris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam magis, quam

quàm ad consolationes : & ad crucem portandam magis , quàm ad lætitiā.

Quis enim Secularium non libenter consolationem , & lætitiā spiritualem acciperet , si semper obtinere posset ?

Excedunt enim spirituales consolationes , omnes mundi delicias , & carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ , aut vanæ sunt , aut turpes : Spirituales verò deliciæ , solæ jucundæ , & honestæ , ex virtutibus progenitæ , & à Deo puris mentibus infusæ.

Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet ; quia tempus tentationis non diù cessat.

2. Multum autem contrariatur supernæ visitationi falsa libertas animi , & magna confidentia sui.

Deus benè facit consolationis

gratiam dando ; sed homo malè agit, non totum Deo , cum gratiarum actione , retribuendo.

Et ideò non possunt in nobis dona gratiæ fluere : quia ingrati sumus auctori ; nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia dignè gratias referenti ; & auferetur ab elato , quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem ; nec affecto contemplationem , quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum , sanctum ; nec omne dulce , bonum ; nec omne desiderium , purum ; nec omne charum , Deo gratum.

Libenter accepto gratiam , unde semper humilior , & timoratiores inveniar , atque ad relinquendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiæ , & eruditus
subtra-

subtractionis verberare, non sibi au-
debit quidquam boni attribuere :
sed potius se pauperem, & nudum
confitebitur.

Da Deo, quod Dei est; tibi ad-
scribe, quod tuum est : hoc est,
Deo gratias pro gratia tribue; tibi
autem soli culpam, & dignam pœ-
nam pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum;
& dabitur tibi summum: nam sum-
mum non stat sine infimo.

Summi Sancti apud Deum, mi-
nimi sunt apud se; & quantò glori-
osiores, tantò in se humiliores.

Pleni veritate, & gloria Cœlesti,
non sunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo fundati, & confirmati,
nullo modo possunt esse elati.

Et, qui totum Deo adscribunt,
quidquid boni acceperunt, gloriam
ab invicem non quærunt: sed glo-
riam, quæ à solo Deo est, volunt:

& Deum in se, & in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt, & semper in idipsum tendunt.

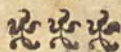
5. Esto igitur gratus pro minimo; & eris dignus majora accipere.

Sit tibi minimum etiam pro maximo: & magis contemptibile pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut munus vile videbitur. Non enim parvum est, quod à summo Deo donatur.

Etiam si poenas, & verbera dederit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia Dei data, patiens pro sublata. Oret, ut redeat: cautus sit, & humilis, ne amittat,

CAPUT XI.

De paucitate amatorum Crucis Jesu.

1. **H**abet Jesus nunc multos amatores Regni sui Coelestis ; sed paucos bajulatores suæ Crucis.

Multos habet desideratores consolationis ; sed paucos tribulationis.

Plures invenit socios mensæ ; sed paucos abstinentiæ.

Omnes cupiunt cum Christo gaudere ; sed pauci volunt pro ipso aliquid sustinere.

Multi Jesum sequuntur usque ad fractionem panis : sed pauci usque ad bibendum calicem Passionis.

Multi miracula ejus venerantur ; pauci ignominiam Crucis sequuntur.

Multi Jesum diligunt , quamdiù adversa non contingunt.

Multi illum laudant , & benediciunt , quamdiù consolationes ali-

quas ab ipso recipiunt.

Si autem Jesus se absconderit, & modicum eos reliquerit; aut in querimoniam, aut in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Jesum propter Jesum, & non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione, & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, nullo proprio commodo, vel amore permixtus!

Nónne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper querunt?

Nónne amatores sui magis, quàm Christi probantur, qui sua comoda,
vel luc

vel lucra semper meditantur ?

Ubi inveniatur talis , qui velit Deo servire gratis ?

4. Rarò invenitur tam spiritualis aliquis , qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu , & ab omni creatura nudum , quis inveniet ? Procul , & de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam , adhuc nihil est.

Et , si fecerit poenitentiam magnam , adhuc exiguum est.

Et , si apprehenderit omnem scientiam , adhuc longè est.

Et , si habuerit virtutem magnam , & devotionem nimis ardentem , adhuc multum sibi deest : scilicet unum , quod summè sibi necessarium est.

Quid illud ? Ut , omnibus relictis , se relinquat , & à se totaliter exeat , nihilque de privato amore retineat.

Cùmque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nîl se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: *Cùm feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus.*

Tunc verè pauper, & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta dicere: *Quia unicus, & pauper sum ego.*

Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior, qui se, & omnia relinquere scit, & ad infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via sanctæ Crucis.

1. **D**urus multis videtur hic sermo: *Abnega te metipsum, tolle crucem tuam, & sequere Jesum.*

Sed multò durius erit, audire illud extremum verbum: *discedite à me.*

ā me, maledicti, in ignem æternum.

Qui enim modò libenter audiunt, & sequuntur verbum Crucis, tunc non timebunt ab auditione mala æternæ damnationis.

Hoc signum Crucis erit in Cœlo, cū Dominus ad iudicandum venerit.

Tunc omnes servi Crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum Iudicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere Crucem, per quam itur ad Regnum?

In Cruce salus, in Cruce vita, in Cruce protectio ab hostibus, in Cruce infusio supernæ suavitatis, in Cruce robur mentis, in Cruce gaudium spiritûs, in Cruce summa virtutis, in Cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, nisi in Cruce.

Tolle ergo crucem tuam, & sequere Jesum, & ibis in vitam æternam.

Præcessit ille bajulans sibi Crucem, & mortuus est pro te in Cruce: ut & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce.

Quia, si commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives. Et, si socius fueris pœnæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in Cruce totum constat, & in moriendo totum jacet: & non est alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, nisi via sanctæ Crucis, & quotidianæ mortificationis.

Ambula, quò vis, quære, ubicunque volueris; & non invenies altiorẽ viam suprà, nec securiorem viam infrà, nisi viam sanctæ Crucis.

Dispone, & ordina omnia secundum tuum velle, & videre: & non invenies, nisi semper aliquid pati debe-

debere, aut sponte, aut invitè; & ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritûs tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinquêris, interdum à proximo exercitaberis: &, quod amplius est, sæpè tibi-
metipsi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio, vel solatio liberari, seu alleviari poteris: sed, donec Deus voluerit, oportet, ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, & ut illi totaliter te subjicias, & humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit Passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati.

Crux ergo semper parata est, & ubique te expectat.

Non potes effugere, quocunque

cucurreris: quia, quocunque veneris, teipsum tecum portas, & semper teipsum invenies.

Converte te suprà, converte te infrà: converte te extrà, converte te intrà: & in his omnibus invenies crucem.

Et necessè est, te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te, & deducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit; quamvis hìc non erit.

Si invitè portas, onus tibi facis, & teipsum magis gravas: & tamen oportet, ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam procul dubio invenies, & forsitan graviolem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit praterire?

Quì

Quis Sanctorum in mundo sine cruce, & tribulatione fuit?

Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, unâ horâ sine dolore passionis fuit, quamdiù vixit. *Oportebat* (ait) *Christum pati, & resurgere à mortuis: & ita intrare in gloriam suam.*

Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc regiam viam, quæ est via sanctæ Crucis?

7. Tota vita Christi, crux fuit, & martyrium: & tu tibi quæris requiem, & gaudium?

Erras, erras, si aliud quæris, quàm pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis, plena est miserijs, & circumsignata crucibus.

Et quantò altius quis in spiritu profecerit, tantò graviores sæpe cruces inveniet: quia exilii sui pena magis ex amore crescit.

8. Sed tamen iste, sic multiplici-

ter afflicto, non est sine levamine consolationis : quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex tolerantia suæ crucis.

Nam, dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis convertitur.

Et quantò caro magis per afflictionem atteritur, tantò spiritus amplius per internam consolationem roboratur.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis, & adversitatis, ob amorem, & conformitatem Crucis Christi, ut se sine dolore, & tribulatione esse non vellet : quoniam tantò se acceptiorem Deo credit, quantò plura, & graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi; quæ tanta potest, & agit in carne fragili, ut, quod naturaliter semper abhorret, & fugit,

hoc fervore spiritûs aggrediatur ,
& perficiat.

9. Non est secundùm hominem
crucem portare , crucem amare ,
corpus castigare , & servituti subji-
cere , honores fugere , contumelias
libenter sustinere , seipsum despi-
cere , & despici optare , adversa
quæque cum damnis perpeti , & ni-
hil prosperitatis in hoc mundo de-
siderare.

Si ad te ipsum respicis , nihil hu-
jusmodi ex te poteris.

Sed , si in Dño confidis , dabitur
tibi fortitudo de Cœlo , & subjicien-
tur ditioni tuæ mundus , & caro.

Sed nec inimicum diabolum ti-
mebis , si fueris fide armatus , &
Cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo , sicut bonus , &
fidelis servus Christi , ad portandam
viriliter Crucem Domini tui , pro
te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa, & varia incommoda, in hac misera vita: quia sic tecum erit, ubicunque fueris: & sic reverà invenies, ubicunque latueris.

Oportet ita esse: & non est remedium evadendi à tribulatione malorum, & dolore, quàm, ut patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, & partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu verò pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas, maximas consolationes: quia non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam promerendam, etiamsi solus omnes posses sustinere.

II. Quando ad hoc veneris, quòd

quòd tribulatio tibi dulcis est ; & sapit pro Christo, tunc benè tecum esse æstima ; quia invenisti paradisum in terra.

Qamdiù pati grave tibi est , & fugere quæris , tamdiù malè habebis , & sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te , ad quod esse debes , videlicet ad patiendum , & moriendum , fiet citò melius , & pacem invenies.

Etiam si raptus fueris usque ad tertium Coelum cum Paulo , non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. *Ego (inquit Jesus) ostendam illi , quanta oporteat eam pro nomine meo pati.*

Pati ergo tibi remanet , si Jesum diligere , & perpetuò illi servire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati ! quàm magna
glo.

gloria remaneret tibi! quanta exultatio omnibus Sanctis Dei! quanta quoque ædificatio esset proximi!

Nam patientiam omnes commendant; quamvis pauci tamen pati velint.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo; cum multi graviora patiantur pro mundo.

14. Scias pro certo: quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum Cœlestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et, si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior
esses,

esses, & omnibus Sanctis conformior.

Non enim stat meritum nostrum, & profectus statûs nostri, in multis suavitatibus, & consolationibus; sed potius in magnis gravitatibus, & tribulationibus perfrendis.

15. Si quidem aliquid melius, & utilius saluti hominum, quàm pati, fuisset, Christus utique verbo, & exemplo ostendisset.

Nam & sequentes se discipulos, omnésque eum sequi cupientes, manifestè ad Crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tol-lat crucem suam, & sequatur me.*

Omnibus ergo perlectis, & scrutatis, sit hæc conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei.*

Finis Libri Secundi.

**T H O M Æ
A K E M P I S,
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Augustini,
DE IMITATIONE
CHRISTI**

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

A D L E C T O R E M.

*Quia hic Liber magna ſai parte per
modum colloquii inter Deum, & Ho-
minem, ſeu Dominum, & Servum,
ſcriptus eſt, diligenter obſervandum
Lectori, ubi vices loquendi muten-
tur: aliàs vis verborum, & ſcopus
pii Scriptoris ſapè Lectorem fugiet.
Itaque nos diſtinctionis gratiâ lite-
ras D. & S. id eſt, Dominus, & Ser-
vus, appoſuimus.*

CAPUT I.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

I. *Udiam, quid loquatur in me Dominus Deus. Beata anima, quæ Dominum in se loquentem audit: & de ore ejus consolationis verbum accipit.*

Beatæ aures, quæ venas Divini susurri suscipiunt; & de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt.

Beatæ planè aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intùs auscultant veritatem loquentem, & docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana Coelestia magis, ac magis, per quotidiana exercitia se student præparare.

Beati,

Beati, qui Deo vacare gestiunt,
& ab omni impedimento Seculi se
excutiunt.

Animadvertete hæc, ô anima mea,
& claude sensualitatis tuæ ostia; ut
possis audire, quid in te loquatur
Dominus Deus tuus.

Hæc dicit dilectus tuus.

2. D. Salus tua ego sum, pax
tua, & vita tua.

Serva te apud me, & pacem in-
venies. Dimitte omnia transitoria,
& quære æterna.

Quid sunt omnia temporalia, ni-
si seductoria? Et quid juvant te o-
mnes creaturæ, si fueris à Crea-
tore deserta?

Omnibus ergo abdicatis, Crea-
tori tuo te redde placitam, ac fi-
delem, ut veram valeas apprehen-
dere beatitudinem.

CAPUT II.

*Quod veritas intus loquitur sine
strepitu verborum.*

I. S. **L**oquere, Domine : quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego : da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Inclina cor meum in verba oris tui ; fluat, ut ros, eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israël ad Moysen : Loquere tu nobis, & audiemus ; non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur.

Non sic, Domine, non sic oro : sed magis cum Samuele Propheta humiliter, ac desideranter obsecro : Loquere Domine ; quia audit servus tuus.

Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis : sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator, & illuminator omnium Prophetarum : quia tu solus sine eis potes
me

me perfectè imbuere ; illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare ; sed spiritum non conferunt.

Pulcherrimè dicunt ; sed, te tacente, cor non accendunt.

Literas tradunt ; sed tu sensum aperis. Mysteria proferunt ; sed tu refferas intellectum signatorum.

Mandata edicunt ; sed tu iuvas ad perficiendum.

Viam ostendunt ; sed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt ; sed tu corda instruis, & illuminas.

Illi exteriùs rigant ; sed tu secretum cunctitatem donas.

Illi clamant verbis ; sed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu, Domine Deus meus, æterna veritas ; ne fortè moriar, & sine fructu efficiar, si fuero tantum

tum foris admonitus, & intus non accensus.

Ne sit mihi ad iudicium, verbum auditum, & non factum; cognitum, nec amatum; creditum, & non servatum.

Loquere igitur, Domine; quia audit servus tuus: verba enim vitæ æternæ habes.

Loquere mihi ad qualemcunque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem; tibi autem ad laudem, & gloriam, & perpetuum honorem.

CAPUT III.

Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda; & quod multi ea non ponderant.

I. D. **A** Udi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum, & Sapientum huius mundi scientiam excedentia.

Verba mea, spiritus, & vita sunt,

nec humano sensu pensanda.

Non sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audienda, & cum omni humilitate, atque magno affectu suscipienda.

S. Et dixi : *Beatus, quem tu erudieris, Domine, & de lege tua docueris eum; ut mitiges ei à diebus malis, & non desoletur in terra.*

2. D. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & usque nunc non cesso omnibus loqui; sed multi ad vocem meam surdi sunt, & duri.

Plures mundum libentiùs audiunt, quàm Deum; faciliùs sequuntur carnis suæ appetitum, quàm Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia, & parva; & servitur ei aviditate magna: ego promitto summa, & aterna; & torpescunt mortalium corda.

Quis tantâ curâ mihi in omnibus servit, & obedit, sicut mundo, & dominis ejus servitur? *Erubescere Sidon, ait mare.* Et, si causam quæris, audi, quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re, &, parva promissione, diu, noctûque fatigari non timetur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore, & gloria interminabili, vel ad modicum, fatigari pigritatur.

Erubescere ergo, serve piger, & querulose; quòd illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quàm tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem,

tem , quàm tu ad veritatem.

Equidem spe sua nonnunquam frustrantur ; sed promissio mea neminem fallit , nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi , dabo ; quod dixi , implebo ; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum , & fortis probator omnium devotorum.

4. Scribe verba mea in corde tuo , & pertracta diligenter ; erunt enim in tempore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis , cùm legis , cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare : tentatione scilicet , & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego : unam , increpando , eorum
vitia ;

vitia ; alteram , exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea , & spernit ea , habet , qui judicet eum in novissimo die.

O R A T I O

Ad implorandam devotionis gratiam.

5.S. **D**omine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui ?

Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus; multò pauperior, & contemptibilior, quàm scio, & dicere audeo.

Memento tamen, Dñe, quia nihil sum, nihil habeo, nihilq; valeo.

Tu solus bonus, justus, & sanctus; tu omnia potes, omnia praestas, omnia imples; solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, Domine, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis esse vacua

opera tua.

6. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia, & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat *anima mea, sicut terra, sine aqua tibi.*

Domine, doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te dignè, & humiliter conversari; quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti, antequàm fieret mundus, & antequàm natus essem in mundo.

CAPUT IV.

Quòd in veritate, & humilitate coram Deo conversandum est.

I. D. **F**ili, ambula coram me in veritate, & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in veritate,

tate, tutabitur ab incurfibus malis,
& veritas liberabit eum à ſeductoribus,
& detractiõibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, verè
liber eris, & non curabis de vanis
hominum verbis.

S. Domine, verum eſt : ſicut dicis,
ita, quæſo, mecum fiat. Veritas
tua me doceat ; ipſa me cuſto-
diat, & uſque ad ſalutarem finem
conſervet.

Ipſa me liberet ab omni affectio-
ne mala, & inordinata dilectione ;
& ambulabo tecum in magna cor-
dis libertate.

2. D. Ego te docebo (ait Veritas)
quæ recta ſunt, & placita co-
ram me.

Cogita peccata tua, cum diſpli-
centia magna, & mœrore ; & nun-
quam reputes, te aliquid eſſe pro-
pter opera bona.

Reverà peccator es, & multis
G 4 paſſio-

passionibus obnoxius, & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; citò laberis, citò vinceris; citò turbaris, citò dissolveris.

Non habes quidquam, unde possis gloriari, sed multa, unde te debeas vilificare; quia multò infirmior es, quàm vales comprehendere.

3. Nihil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quæ agis.

Nihil grande, nihil pretiosum, & admirabile, nihil reputatione appareat dignum, nihil altum, nihil verè laudabile, & desiderabile, nisi quod æternum est.

Placeat tibi super omnia æterna Veritas; displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nihil sic timeas, sic vituperes, & fugias, sicut vitia, & peccata tua: quæ magis displicere debent, quàm quælibet rerum damna.

Quidam non sincerè coram me
ambu-

ambulant ; sed quadam curiositate , & arrogantia ducti , volunt secreta mea scire , & alta Dei intelligere , se , & suam salutem negligentes.

Hi sæpè in magnas tentationes , & peccata , propter suam superbiam , & curiositatem , me eis adversante , labuntur.

4. Time judicia Dei , expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi , sed tuas iniquitates perscrutare , in quantis deliquisti , & quàm multa bona neglexisti.

Quidam solùm portant suam devotionem in libris , quidam in imaginibus ; quidam autem in signis exterioribus , & figuris.

Quidam habent me in ore ; sed modicùm in corde.

Sunt alii , qui intellectu illuminati , & affectu purgati , ad æterna semper anhelant : de terrenis gravi-

ter audiunt, necessitatibus naturæ dolenter inserviunt: & hi sentiunt, quid Spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despicere, & amare Coelestia; mundum negligere, & Coelum tota die, ac nocte desiderare.

CAPUT V.

De mirabili effectu Divini amoris.

I. S. **B**ENEDICO te, Pater Cælestis, Pater Domini mei Jesu Christi; quia mei pauperis dignatus es recordari.

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis! gratias ago tibi, qui me, indignum omni consolatione, quandoquæ tua recreas consolatione.

Benedico te semper, & glorifico, cum unigenito Filio tuo, & Spiritu sancto Paraclito in sæcula sæculorum.

Eja, Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloria mea, & exultatio cordis mei. Tu spes mea, & refugium meum, in die tribulationis meae.

2. Sed, quia adhuc debilis sum in amore, & imperfectus in virtute, idcirco necesse habeo à te confortari, & consolari: propterea visita me sæpius, & instrue disciplinis sanctis.

Libera me à passionibus malis, & sana cor meum ab omnibus affectibus inordinatis; ut intus sanatus, & benè purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. D. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum leve facit omne onerosum, & fert æqualiter omne inæquale.

Nam onus sine onere portat, & omne amarum, dulce, ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis, ad magna operanda impellit, & ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse fursum, nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus; ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius, nihil melius in Coelo, & in terra; quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata requiescere.

4. Amans volat, currit, & latatur; liber est, & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit, & procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit, super omnia bona.

Amor modum sapè nescit, sed super omnem modum fervercit.

Amor onus non sentit, labores non reputat; plus affectat, quàm valet: de impossibilitate non causatur; quia, cuncta sibi posse, & licere, arbitratur.

Valet igitur ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans deficit, & jacer.

5. Amor vigilat, & dormiens non dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus non coarctatur, territus non conturbatur: sed, sicut vivax flamma, & ardens facula, sursum erumpit,

securéque pertransit.

Si quis amat , novit , quid hæc vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animæ, quæ dicit: Deus meus, amor meus: tu totus meus, & ego totus tuus.

6. S. Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare, & in amore liquefieri, & natare.

Tenear amore, vadens supra me, præ nimio fervore, & stupore.

Cantem amoris canticum; sequar te dilectum meum in altum; deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore.

Amem te, plusquàm me; nec me, nisi propter te; & omnes in te, qui verè amant te; sicut jubet lex amoris, lucens ex te.

7. D. Est amor velox, sincerus, pius, jucundus, & amœnus: fortis.

tis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, & seipsum nunquam quærens.

Ubi enim seipsum aliquis quærit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis, & rectus: non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus: sobrius, castus, stabilis, quietus, & in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subjectus, & obediens Prælati, sibi vilis, & despectus, Deo devotus, & gratificus, confidens, & sperans semper in eo, etiam, cum sibi non sapit Deus; quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, & ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem, omnia dura, & amara, propter dilectum, libenter amplecti: nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

De probatione veri amatoris.

1. D. **F**ILI, non es adhuc fortis,
& prudens amator.

S. Quare Domine ?

D. Quia propter modicam contrarietatem deficiis à cœptis, & nimis avidè consolationem quæris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator, non tam donum amantis considerat, quàm dantis amorem.

Affectum potiùs attendit, quàm censum; & infra dilectum omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideò totum perditum, si quandoque, minùs benè de me, vel de Sanctis meis sentis, quàm velles.

velles.

Affectus ille bonus, & dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiæ præsentis est, & quidam prægustus patriæ Cœlestis: super quo non nimium innitendum; quia vadit, & venit.

Certare autem advesus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis, & magni meriti.

3. Non ergo te conturbent alienæ phantasiæ, de quacunque materia ingestæ.

Fortè serva propositum, & intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quòd aliquando in excessum subito raperis, & statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invitè magis pateris, quàm agis; &, quamdiù displicent, & reniteris, meritum est, & non perdi-

perditio.

4. Scito quòd antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare: à sanctorum scilicet cultu, à pia Passionis meae memoria, à peccatorum utili recordatione, à proprii cordis custodia, & à firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut tedium tibi faciat, & horrorem; ut ab oratione revocet, & sacra lectione.

Displicet sibi humilis Confessio, & (si posset) à Communionem cessare faceret.

Non credas ei, neque cures illum, licet saepius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Sibi impùta, cùm mala inserit, & immunda. Dico illi:

Vade, immunde spiritus! erube-

ſce miſer ; valdè immundus es tu ,
qui talia inferſ auribus meis.

Diſcede à me , ſeduc̃tor peſſime :
non habebis in me partem ullam ;
ſed Jeſus mecum erit , tanquam bel-
lator fortis ; & tu ſtabis confuſus.

Malo potiùs mori , & omnem
pœnam ſubire , quàm tibi conſentire.

Tace , & obmuteſce : non audi-
am te ampliùs , licèt plures mihi
moliaris moleſtias. *Dominus illumi-
natio mea , & ſalus mea ; quem ti-
mebo ?*

*Si conſiſtant adverſum me caſtra ,
non timebit cor meum.* Dominus
adjutor meus , & redemptor meus.

5. Certa , tanquam miles bonus :
& , ſi interdum ex fragilitate cor-
ruis , reſume vires fortiores priori-
bus , confidens de ampliori gratia
mea ; & multùm præcave à vana
complacentia , & ſuperbia.

Propter hoc multi in errorem
ducun-

ducuntur, & in cæcitatem penè incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi in cautelam, & perpetuam humilitatem, ruina hæc superborum, de se stultè præsumentium.

CAPUT VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

I. D. **F**ILLI, utilius est tibi, & securius, devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neq; multum ponderare; sed magis temetipsum despicere, & tanquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenaciùs inhærendum, quæ citiùs potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quàm miser, & inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitæ profectus, cum consolationis habue-

habueris gratiam ; sed, cum humiliter, & abnegatè, patientérque tuleris ejus subtractionem, ita, quòd tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua, ex usu facienda, omnino dilabi permittas.

Sed, sicut meliùs potueris, & intellexeris, libenter, quod in te est, facias: nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui, cum non benè eis successerit, statim impatientes fiunt, aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via ejus : sed Dei est dare, & consolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult, sicut sibi placuerit, & non ampliùs.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, seipsos destruxerunt : quia plus agere voluerunt, quàm potuerunt, non pensantes suæ
parvi-

parvitatìs mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quàm rationis judicium.

Et, quia majora præsumpserunt, quàm Deo placitum fuit, idcirco gratiam citò perdiderunt.

Facti sunt inopes, & viles relictì, qui in Cœlum posuerunt nidum sibi: ut humiliati, & depauperati, discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt, & imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt, & deludi.

3. Quòd si suum sentire magis sequi, quàm aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus; si tamen retrahi à proprio conceptu noluerint.

Rarò sibi ipsis sapientes, ab aliis regi, humiliter patiuntur.

Melius est, sapere modicùm cum
humis

humilitate, & parva intelligentia, quàm magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quàm multum, unde posses superbire.

Non satis discretè agit, qui se totum lætitiæ tradit, obliviscens pristinæ inopiæ suæ, & casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuosè sapit, qui tempore adversitatis, & cujuscumque gravitatis, nimis desperatè se gerit, & minùs fidenter de me, quàm oportet, recogitat, ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, sapè tempore belli nimis dejectus, & formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis, & modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari, & regere,

gere, non incideres tam citò in periculum, & offensam.

Consilium bonum est, ut, fervoris spiritu concepto, mediteris, quid futurum sit, abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita, & denuò lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est sæpè talis probatio, quàm si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones, aut consolationes habeat; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu.

Sed, si vera fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus; si Dei honorem purè, & integrè semper quærat; si seipsum nihil reputet, & in veritate despiciat, atq; ab aliis etiam despici, & humiliari
magis

magis gaudeat, quàm honorari.

CAPUT VIII.

*De vili æstimatione suiipsius in
oculis Dei.*

I. S. **L**OQUAR ad Dominum me-
um; cùm sim pulvis, &
cinis. Si me ampliùs reputa-
vero, ecce, tu stas contra me: & di-
cunt testimonium verum iniquita-
tes meæ; nec possum contradicere.

Si autem me vilificauero, & ad
nihilum redegero, & ab omni pro-
pria reputatione defecero, atque
(sicut sum) pulverizauero, erit mi-
hi propitia gratia tua, & vicina
cordi meo lux tua: & omnis æsti-
matio, quantulacunque minima,
in valle nihilitatis meæ submerge-
tur, & peribit in æternum.

Ibi ostendes me mihi, quid sum,
quid fui, & quò deveni: quia ni-
hil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquor, ecce ni-
hil,

hil , & tota infirmitas : si autem subito me respexeris , statim fortis efficior , & novo repleor gaudio.

Et mirum valdè , quòd sic repente sublevor , & tam benignè à te complector , qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus , gratis præveniens me , & in tam multis subveniens necessitatibus , à gravibus quoque custodiens me periculis , & ab innumeris (ut verè dicam) eripiens malis.

Me siquidem , malè amando , perdidi ; & te solùm quærendo , & purè amando , me , & te pariter inveni , atque ex amore profundius ad nihilum me redegi.

Quia tu , ô dulcissime , facis mecum supra meritum omne , & supra id , quàm audeo sperare , vel rogare.

3. Benedictus sis , Deus meus : quia , licèt ego omnibus bonis sim
indi-

indignus, tua tamen nobilitas, & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis, & longè à te averfis.

Converte nos ad te, ut simus grati, humiles, & devoti: quia salus nostra tu es, virtus, & fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quòd omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda.

I. D. **F**lli, ego debeo esse finis tuus supremus, & ultimus, si verè desideras esse beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpiùs ad seipsum, & ad creaturas malè incurvatus.

Nam, si teipsum in aliquo quaeris, statim in te deficis, & arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas; quia ego sum, qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex
Ha sum.

summo Bono manantia : & ideò ad me, tanquam suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus, & magnus, pauper, & dives, tanquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt ; & qui mihi sponte, & liberè deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impediatur, & angustabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas ; sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum rehabere volo : & cum magna distributione gratiarum actiones requiro.

Hæc est veritas, qua fugatur gloriæ vanitas.

Et, si intraverit Cœlestis gratia,
& vera charitas, non erit aliqua
invidia, nec contractio cordis, ne-
que privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia Divina cha-
ritas, & dilatat omnes animæ vires.

Si rectè sapias, in me solo gaude-
bis, in me solo sperabis: quia *nemo*
bonus, nisi solus Deus, qui est super
omnia laudandus, & in omnibus
benedicendus.

CAPUT X.

*Quòd, spreto mundo, dulce est servi-
re Deo.*

I. S. **N**unc iterum loquar, Do-
mine, & non silebo; di-
cam in auribus Dei mei, Domini
mei, & Regis mei, qui est in ex-
celso.

O quàm magna multitudo dulce-
dinis tuæ, Dñe, quam abscondisti ti-
mentibus te! Sed quid es amantibus?
quid toto corde tibi servientibus?

Verè ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maximè ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ; quia, cùm non essem, fecisti me; & cùm errarem longè à te, reduxisti me, ut servirem tibi; & præcepisti, ut diligam te?

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te!

Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam, postquam contabui, & perii?

Fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: & ultra omne meritum, gratiam, & amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut, omnibùs abdicatìs, sæculo renuntient, & Monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est, ut tibi serviam; cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet, servire tibi: sed hoc potius magnum mihi, & mirandum apparet, quòd tam pauperem, & indignum dignaris in servum recipere, & dilectis servis tuis adunare.

3. Ecce, omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio.

Verumtamen vice versa, tu magis mihi servis, quàm ego tibi.

Ecce, Cœlum, & terra, quæ in ministerium hominis creâsti, præstò sunt tibi, & faciunt quotidie, quæcunque mandâsti.

Et hoc parum est: quin etiam Angelos in ministerium hominis creâsti, & ordinâsti.

Transcendit autem hæc omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, & teipsum daturum ei pro-

misisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitæ meæ!

Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem!

Verè tu es dignus omni servitio, omni honore, & laude æterna.

Verè, Dominus meus es, & ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic volo, sic desidero: &, quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire, & omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti.

Invenient suavissimam Spiritûs sancti consolationem, qui pro amore tuo

re tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingredientur viam, & omnem mundanam neglexerint curam.

6 O grata, & jucunda Dei servitus, qua homo veraciter efficitur liber, & sanctus!

O sacer status Religiosi famulatûs, qui hominem Angelis reddit æqualem, Deo placabilem, demonibus terribilem, & cunctis fidelibus commendabilem!

O amplectendum, & semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, & gaudium acquiritur sine fine mansurum!

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt, & moderanda.

I. D. **F**lli, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necesse

dum benè didicisti.

S. Quæ sunt hæc , Domine ?

D. Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum : & tui ipsius amator non sis , sed meæ voluntatis cupidus amator , & æmulator.

Desideria te sæpè accendunt , & vehementer impellunt ; sed considera , an propter honorem meum , an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa , benè contentus eris , quomodocunque ordinarero : si autem de proprio quaesito aliquid latet , ecce , hoc est , quod te impedit , & gravat.

2. Cave ergo , ne nimium innitaris super desiderio præconcepto , me non consulto ; ne fortè postea poeniteat , aut displiceat , quod primò placuit , & quasi pro meliore zelâsti.

Non enim omnis affectio, quæ videtur bona, statim est sequenda; sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expediit interdum refractione uti, etiam in bonis studiis, & desideriis; ne per importunitatem, mentis distractionem incurras; ne aliis per indisciplinationem scandalum generes; vel etiam per resisten-
tiam aliorum subito turberis, & corruas.

3. Interdum verò oportet violentiâ uti, & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere, quid velit caro, & quid non velit; sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui.

Et tandiù castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, & simplicibus delectari, nec contra aliquid inconveniens mustitare.

De informatione patientiæ, & lustramine adversus concupiscentias.

1. S. **D**omine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria; multa enim in hac vita accidunt contraria.

Nam, qualitercunque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello, & dolore vita mea.

D. Ita est, fili. Sed volo te non talem quærere pacem, quæ tentationibus careat, aut contraria non sentiat.

Sed tunc etiam æstima te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus.

2. Si dixeris, te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii?

De duobus malis, minus est semper eligendum.

Ut ergo æterna futura supplicia possis evadere, mala præsentia studeas pro Deo æquanimiter tolerare.

An putas, quòd homines sæculi hujus nihil, vel parùm patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quæsieris.

S. Sed habent multas delectationes, & proprias sequuntur voluntates: ideòque parùm ponderant suas tribulationes.

3. D. Estò ita sit, ut habeant, quidquid voluerint: sed quamdiù, putas, durabit?

Ecce, quemadmodum fumus, deficient abundantes in sæculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed &, cùm adhuc vivunt, non sine amaritudine, & tædio, ac timore in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde

doloris pænā frequenter recipiunt.

Iustè illis fit, ut, quia inordinatè delectationes quærunt, & sequuntur, non sine confusione, & amaritudine eas expleant.

4. O quàm breves, quàm falsæ, quàm inordinatæ, & turpes omnes sunt !

Verumtamen præ ebrietate, & cæcitate non intelligunt; sed, velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum mortem animæ incurrunt.

Tu ergo, fili, post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua avertere. (Eccli. 18.) Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. (Psal. 36.)

5. Etenim, si veraciter vis delectari, & abundantius à me confori; ecce, in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infimarum delectationum,
erit

erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et, quantò te plùs ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tantò in me suaviores, & potentiores consolationes invenies.

Sed primò, non sine quadam tristitia, & labore certaminis, ad has pertinges.

Obstetet inolita consuetudo; sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro; sed fervore spiritûs frænabitur.

Instigabit, & exacerbabit te serpens antiquus; sed oratione fugabitur; insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi, ad exemplum JESU Christi.

I. D. **F**lli, qui se subtrahere nituntur ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia: &, qui quærir
habere

habere privata, amittit communia.

Qui non libenter, & sponte, suo Superiori se subdit, signum est, quòd caro sua necdum perfectè sibi obedit, sed sapè recalcitrat, & remurmurat.

Disce ergo celeriter Superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citiùs namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior, & peior animæ hostis, quàm tu ipse tibi, non benè concordans spiritui.

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversùs carnem, & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinatè te diligis, ideo plenè te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed, quid magnum, si tu, qui
pulvis

pulvis es, & nihil, propter Deum te homini subdis; quando ego Omnipotens, & Altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus, & infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vincerem.

Disce obtemperare, pulvis! Disce te humiliare, terra, & limus! & sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subjectionem te dare.

Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere; sed ita subiectum, & parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum, conculare.

Quid habes, homo inanis, conqueri? Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & Infernum

fernum multoties meruisti ?

Sed pepercit tibi oculus meus ,
quia pretiosa fuit anima tua in con-
spectu meo : ut cognosceres dilecti-
onem meam , & gratus semper be-
neficiis meis existeres.

Et ut ad veram subjectionem , &
humilitatem te jugiter dares , pati-
entérque proprium contemptum
ferres.

CAPUT XIV.

*De occultis Dei Judiciis consideran-
dis , ne extollamur in bonis.*

I. S. **I**Ntonas super me judicia
tua ! Domine , & timore ,
ac tremore cōcutis omnia ossa mea ,
& expavescit anima mea valdè.

Sto attonitus , & considero ; quia
Cæli non sunt mundi in conspectu
tuo.

Si in Angelis reperisti pravita-
tem , nec tamen pepercisti , quid fiet
de me ?

Ceciderunt stellæ de Cœlo , & ego pulvis quid præsumo ?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima : & , qui comedebant panem Angelorum , vidi filiquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas , si manum tuam , Domine , subtrahas.

Nulla prodest sapientia , si gubernare desistas.

Nulla juvat fortitudo , si conservare desinas.

Nulla secura castitas , si eam non protegas.

Nulla propria prodest custodia , si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relictî , mergimur , & perimus ; visitati verò , erigimur , & vivimus.

Instabiles quippe sumus ; sed per te confirmamur : tepescimus ; sed à te accendimur.

3. O quàm humiliter , & abjectè
mihî

mihi de me ipso sentiendum est !
quàm nihili pendendum , si quid
boni videar habere !

O quàm profundè submittere
me debeo sub abyssalibus judiciis
tuis , Domine : ubi nihil aliud me
esse invenio , quàm nihil , & nihil !

O pondus immensum ! ô pelagus
intransnatabile : ubi nihil aliud de
me reperio , quàm in toto nihil !

Ubi est ergo latebra gloriæ ? ubi
confidentia de virtute concepta ?

Absorpta est omnis gloriatio va-
na in profunditate judiciorum tu-
orum super me.

4. Quid est omnis caro in con-
spectu tuo ?

*Numquid gloriabitur lutum con-
tra formantem se ? (Isa. 29.)*

Quomodo potest erigi vanilo-
quio , cujus cor in veritate subje-
ctum est Deo ?

Non cum totus mundus eriget,
quem

quem veritas sibi subjecit ; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam & ipsi, qui loquuntur, ecce, omnes nihil ; deficient enim cum fonitu verborum : *Veritas autem Domini manet in æternum.* (Ps. 116.)

CAPUT XV.

*Qualiter standum sit , ac dicendum
in omni re desiderabili.*

I. D. **F**illi , sic dicas in omni re :
Domine , si tibi placitum fuerit , fiat hoc ita.

Domine , si fuerit honor tuus ; fiat hoc in nomine tuo.

Domine , si mihi videris expedire , & utile esse probaveris , tunc da mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed , si mihi nocivum fore , cognoveris , nec animæ meæ saluti prodesse , aufer à me tale desiderium.

Non

Non enim omne desiderium est à Spiritu sancto, etiamsi homini videatur rectum, & bonum.

Difficile est, pro vero judicare, utrùm spiritus bonus, an alienus te impellat ad desiderandum hoc, vel illud; an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primò bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est, & petendum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximèque cum propria resignatione mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis, qualiter meliùs est: fiat hoc, vel illud, sicut volueris.

Da, quod vis, & quantum vis, & quando vis.

Fac mecum, sicut scis, & sicut
tibi

tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit.

Pone me, ubi vis, & liberè age mecum in omnibus.

In manu tua ego sum : gyra, & reversa me per circuitum.

En, servus tuus ego, paratus ad omnia : quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi ; utinam dignè, & perfectè !

O R A T I O

Pro Beneplacito Dei perficiendo.

3. S. **C**Oncede mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam, ut mecum sit, & mecum laboret, mecumque usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare, & velle, quod tibi magis acceptum est, & chariùs placet.

Tua voluntas, mea sit : & mea voluntas tuam semper sequatur, & optimè ei concordet.

Sit mihi unum velle, & nolle
tecum;

tecum : nec aliud posse velle , aut nolle , nisi , quod tu vis , & nolis.

4. Da mihi omnibus mori , quæ in mundo sunt : & propter te amare contemni , & nesciri in hoc sæculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere , & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis , tu sola requies : extra te dura sunt omnia , & inquieta. *In hac pace in idipsum*, hoc est , in te uno sumo : & æterno bono , *dormiam , & requiescam*. Am.

CAPUT XVI.

Quòd verum solatium in solo Deo est querendum.

I, **Q**uidquid desiderare possum , vel cogitare ad solatium meum , non hìc exspecto , sed in posterum.

Quòd si omnia solatia mundi solus haberem , & omnibus deliciis frui possem , certum est , quòd diu
dura

durare non possent.

Unde non poteris, anima mea, plenè consolari, nec perfectè recreari, nisi in Deo, consolatore pauperum, ac susceptore humilium.

Expecta modicùm, anima mea, expecta divinum promissum; & habebis abundantiam omnium bonorum in Cœlo.

Si nimis inordinatè ista appetis præsentia, perdes æterna, & Cœlestia.

Sint temporalia in usu; æterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari; quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix, & beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua, & felicitas consistit.

Non, qualis videtur, & laudatur

à stultis mundi amatoribus, sed, qualem expectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales, ac mundi corde, quorum conversatio est in Coelis.

Vanum est, & breve, omne humanum solatium.

Beatum, & verum solatium, quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, & dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco, & tempore.

Hæc mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio.

Etsi tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas, & justa probatio pro summo solatio.

*Non enim in perpetuum irascē-
ris, neque in æternum commi-
naberis.*

CAPUT XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.

1. D. **F**lli , sine me tecum agere :
quod volo : ego scio, quid
expediat tibi.

Tu cogitas, sicut homo: tu sentis in multis, sicut tibi humanus suadet affectus.

S. Domine, verum est, quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quàm omnis cura, quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta, & firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse, nisi bonum, quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus : &, si me vis esse in luce, sis

ce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus; & si me vis tribulari, sis æquè semper benedictus.

D. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops, & pauper, sicut plenus, & dives.

3. S. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum, & malum, dulce, & amarum, lætum, & triste, suscipere, & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, & non timebo mortem, nec Infernum.

Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ;

non

non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis super me.

CAPUT XVIII.

Quòd temporales miseriae, exemplo Christi, aequanimiter sunt ferendae.

I. D. **F**illi, ego descendi de Cœlo pro tua salute: suscepi tuas misérias, non necessitate, sed charitate trahente: ut patientiam disceres, & temporales misérias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortûs mei, usque ad exitum in Cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui; multas querimonias de me frequenter audiui: confusiones, & opprobria benignè sustinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. S. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maximè implendo præceptum Patris tui, dignum est, ut ego, misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: &, donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ pro salute mea portem.

Nam, etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valdè meritoria; atque, exemplò tuò & sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabili-
or, & clarior.

Sed & multò magis consolatoria, quàm olim in Lege veteri fuerat, cum porta cæli clausa persisteret; & obscurior etiam via ad Cælum videbatur, quando tam pauci Regnum Cælorum quærere curabant.

Sed neque, qui tunc iusti erant, & salvandi, ante Passionem tuam, & sacræ mortis debitum, Cœleste
Regnum

Regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quòd viam rectam, & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus ad æternum Regnum tuum ostendere!

Nam vita tua, via nostra: & per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses, & docuisses, quis sequi curaret?

Heu, quot longè, retròque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce, adhuc repelcimus, auditis tot signis tuis, & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAPUT XIX.

De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur.

I D.. **Q**uid est, quod loqueris, fili? cessa conqueri, confide.

fideratâ meâ , & aliorum Sancto-
rum Passione.

Nondum usque ad sanguinem re-
stitisti.

Parùm est , quod tu pateris , in
comparatione eorum , qui tam
multa passi sunt , tam fortiter ten-
tati , tam graviter tribulati , tam
multipliciter probati , & exercitati.

Oportet te igitur aliorum gravi-
ora ad mentem reducere , ut leviùs
feras tua minima.

Et , si tibi minima non videntur ,
vide , ne & hoc tua faciat impatien-
tia.

Sive tamen parva , sive magnâ
sint , stude cuncta patienter sufferre.

2. Quantò meliùs ad patiendum
te disponis , tantò sapientiùs agis ,
& ampliùs promereris : feres quo-
que leviùs , animo , & usu ad hoc
non segniter paratus.

Nec dicas : Non valco hæc ab
homi-

homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, & impropere mihi, quæ nunquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, & sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit; sed magis personas, & offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit.

Verus autem patiens nō attendit, à quo homine, utrū à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: utrū à bono, & sancto viro, vel à perverso, & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunque, & quotiescunque ei aliquid adversi acciderit, to-

tum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat.

Quia nihil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine, non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recusas coronari.

Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

S. Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quòd modicum possum pati, &, quòd citò dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabi-

mabilis , & optabilis; nam pati , & vexari pro te , valdè salubre est animæ meæ.

CAPUT XX.

*De Confessione propriæ infirmitatis,
& hujus vitæ miseriis.*

1. S. **C**onfitebor adversum me
injustitiam meam; con-
fitebor tibi, Domine, infirmitatem
meam.

Sæpè parva res est, quæ me de-
jicit, & contristat.

Propono, me fortiter acturum:
sed, cùm modica tentatio venerit,
magna mihi angustia fit.

Valdè vilis quandoque res est,
unde gravis tentatio provenit.

Et, dum puto me aliquantulum
tutum, cùm non sentio; invenio
me nonnunquam panè devictum
ex levi flatu.

2. Vide ergo, Domine, humili-
tatem meam, & fragilitatem tibi

undique notam.

Miserere, & eripe me de luto, ut non infigar, ne permaneam devictus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter re- verberat, & coram te confundit; quòd tam labilis sum, & infirmus ad resistendum passionibus.

Et si non omnino ad consensio- nem, tamen mihi etiam molesta, & gravis est earum infectatio, & tædet valdè sic quotidie vivere in lite.

Et hinc nota mihi fit infirmitas mea; quia multò faciliùs irruunt abominandæ semper phantasie, quàm discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Isra- el, zelator animarum fidelium, re- spicias servi tui laborem, & dolo- rem, assisteque illi in omnibus, ad quæcunque perrexerit!

Robora me Cœlesti fortitudine,
ne vetus

ne vetus homo, misera caro, spiritui necdum plenè subacta, prævaleat dominari; adversus quam certare oportebit, quamdiù spiratur in hac vita miserrima.

Heu, qualis est hæc vita, ubi non defunt tribulationes, & miseriæ; ubi plena laqueis, & hostibus sunt omnia.

Nam, una tribulatione, seu tentatione recedente, alia succedit; sed &, priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt, & insperatè.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines, tot subjecta calamitatibus, & miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes, & pestes?

Et tamen amatur, & delectari in ea à multis quaritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quòd fallax sit, & vanus; nec

tamen facile relinquitur; quia concupiscentiæ carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed poenæ, ac miseriæ, justè sequentes ea, odium mundi pariunt, & tædium.

5. Sed vincit (proh dolor!) delectatio prava mentem mundo deditam, & esse sub sensibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, & internam virtutis amœnitatem, nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfectè contemnunt, & Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem, veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant; & quàm graviter mundus errat, & variè fallitur, clariùs vident.

CAPUT XXI.

Quòd in Deo super omnia bona, & dona requiescendum est.

I. S. **S**uper omnia, & in omnibus, requiesces, anima mea, in Domino semper; quia ipse est Sanctorum æterna requies.

Da mihi, dulcissime, & amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere; super omnem salutem, & pulchritudinem; super omnem gloriam, & honorem; super omnem potentiam, & dignitatem; super omnem scientiam, & subtilitatem; super divitias, & artes; super omnem lætitiā, & exultationem; super omnem famam, & laudem; super omnem suavitatem, & consolationem; super omnem spem, & promissionem; super omne meritum, & desiderium.

Super omnia dona, & munera, quæ potes dare, & infundere; super
omne

omne gaudium , & jubilationem ,
quam potest mens capere, & sentire.

Denique super Angelos , & Archangelos , & super omnem exercitum Cæli ; super omnia visibilia , & invisibilia ; & super omne , quod tu , Deus meus , non es.

2. Quia tu , Domine Deus meus , super omnia optimus es : tu solus altissimus : tu solus potentissimus : tu solus sufficientissimus , & plenissimus : tu solus suavissimus , & solatiosissimus.

Tu solus pulcherrimus , & amantissimus : tu solus nobilissimus , & gloriosissimus super omnia : in quo cuncta bona simul , & perfectè sunt , & semper fuerunt , & erunt.

Atque ideo minus est , & insufficiens , quidquid præter te ipsum mihi donas , aut de te ipso revelas , vel promittis , te non viso , nec plenè adepto.

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona, omnémque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse, Jesu Christe, amator purissime, dominator universæ creaturæ; quis mihi det pennas veræ libertatis, ad volandum, & pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare, & videre, quàm suavis es, Domine, Deus meus!

Quando ad plenum me recolligam in te, ut præ amore tuo non sentiam me, sed te solum, supra omnem sensum, & modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto.

Quia multa mala in hac valle miseriæ occurrunt, quæ me
sæpius

sæpiùs conturbant, contristant, & obnubilant: sæpiùs impediunt, & distrahunt, alliciunt, & implicant, ne liberum habeam accessum ad te, & ne jucundis fruar amplexibus, qui præstò es semper beatis Spiritibus.

Moveat te suspirium meum, & desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu, splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ! apud te est os meum sine voce, & silentium meum loquitur tibi.

Usquequò tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum sum, & lætum faciat. Mittat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te nulla erit læta dies, aut hora; quia tu lætitia mea: & sine te vacua est mensa mea.

Miser sum, & quodammodo in-

carcer

carceratus, & compedibus gravatus; donec luce præsentia tuæ me reficias, ac libertate dones, vultumque amicabilem demonstres.

5. Quærant alii à te aliud, quodcunque libuerit : mihi aliud interim nîl placet, nec placebit, nisi tu, Deus meus, spes mea, salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo ; donec gratia tua revertatur, mihi que tu intus loquaris.

D. Ecce adsum. Ecce ego ad te ; quia invocasti me. Lacrymæ tuæ, & desiderium animæ tuæ, humiliatio tua, & contritio cordis, inclinauerunt me, & adduxerunt ad te.

6. S. Et dixi : Domine, invocavi te, & desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te.

Sis ergo benedictus, Domine,
qui

qui fecisti hanc bonitatem cum ser-
vo tuo , secundum multitudinem
misericordiæ tuæ.

Quid habet ultrà dicere servus
tuus coram te , nisi ut humiliet
se valdè ante te , memor semper
propriæ iniquitatis , & vilitatis ?

Non enim est similis tui in cun-
ctis mirabilibus Cæli , & terræ.

Sunt opera tua bona valdè , ju-
dicia vera , & providentiâ tuâ re-
guntur universa.

Laus ergo tibi , & gloria , ô Patris
Sapientia ! te laudet , & benedicat
os meum , anima mea , & cuncta
creata simul.

C A P U T   X X I I .

*De recordatione multiplicium bene-
ficiorum Dei.*

I. S. **A** Peri, Domine, cor meum
in lege tua , & in præ-
ceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem
tuam,

tuam, & cum magna reverentia, ac diligenti consideratione, beneficia tua, tam in generali, quàm in speciali memorare: ut dignè tibi ex hinc valeam gratias referre.

Verùm scio, & confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis mihi præstitis, &, cùm tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine spiritus meus.

2. Omnia, quæ in anima habemus, & corpore, & quæcunque exterius, vel interius, naturaliter, vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia, & te beneficum, pium, ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus.

Et si alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt: & sine te nec minimum potest haberi.

Ille, qui majora accepit, non
potest

potest merito suo gloriari ; neque super alios extolli, nec minori insultare : quia ille major, & melior, qui sibi minùs adscribit, & in re gratiando humilior est, atque devotior.

Et, qui omnibus vilior se existimat, & indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet ; nec indignanter ferre, neque ditiori invidere : sed te potiùs attendere, & tuam bonitatem maximè laudare ; quòd tam affluenter, tam gratìs, & libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te ; & ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat : &, cur iste minus, & ille amplius habeat : non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud
quem

quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius, & secundum homines, laus, & gloria apparet: ita, ut, consideratâ quis paupertate, & vilitate personæ suæ, non modò gravitatem, aut tristitiam, vel dejectionem indè concipiat, sed potiùs consolationem, & hilaritatem magnam.

Quia tu, Deus, pauperes, & humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares, & domesticos.

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos *principes super omnem terram constituisti.*

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles, & simplices, sine omni malitia, & dolo, ut etiam *pazi contumelias*

gauderent pro nomine tuo; &, quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ.

De qua tandem contentari debet, & consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus.

Et ita pacificus, & contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despicabilis, & abjectus, nullius quoque nominis, & famæ, sicut cæteris honorabilior, & major in mundo.

Nam voluntas tua, & amor honoris tui, omnia excedere debet: & plùs cum consolari, magisque placere, quàm omnia beneficia sibi data, vel danda.

CAPUT XXIII.

*De quatuor magnam importantibus
pacem.*

1. D. **F**ili, nunc docebo te viam
pacis, & veræ libertatis.

2. S. Fac, Domine, quod dicis;
quia hoc mihi gratum est audire.

3. D. Stude, fili, alterius potius
facere voluntatem, quàm tuam.

Elige semper minùs, quàm plùs
habere.

Quære semper inferiorem locum,
& omnibus subesse.

Opta semper, & ora, ut voluntas
Dei integrè in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines
pacis, & quietis.

4. S. Domine, sermo tuus iste
brevis, multum in se continet per-
fectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sen-
su, & uber in fructu.

Nam, si posset à me fideliter cu-
stodiri

studiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam, quoties me impacatum sentio, & gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum semper diligis, adauge majorem gratiam; ut possim tuum complere sermonem, & meam perficere salutem.

O R A T I O

Contra malas cogitationes.

5. S. **D**omine, Deus meus, ne elongeris à me; Deus meus, in auxilium meum respice; quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes, & timores magni, affligentes animam meam.

Quomodo pertransibo illæsus? quomodo perfringam eas?

6. D. Ego, inquit, ante te ibo, & gloriosos terræ humiliabo? Aperiam januas carceris, & arcana secretorum

torum revelabo tibi.

7. S. Fac, Domine, ut loqueris: & fugiant à facie tua omnes iniquæ cogitationes.

Hæc spes, & unica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo invocare, & patienter consolationem tuam expectare.

O R A T I O

Pro Illuminatione mentis.

8. S. **C**larifica me, Jesu bone, claritate interni luminis: & educ de habitaculo cordis mei tenebras universas.

Cohibe evagationes multas, & vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, & expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis, & tempestatibus:
dic mari; Quiesce: & Aquiloni; Ne
flaveris: & erit tranquillitas magna.

9. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ut luceant super terram: quia terra sum inanis, & vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam de super: perfunde cor meum rore Cælesti: ministra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum, & optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, & ad Cælestia totum desiderium meum suspende: ut, gustata suavitate supernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare.

10. Rape me, & eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione: quia nulla res creata appetitum meum valet plenariè quietare, & consolari.

Junge me tibi inseparabili dilectione.

ctionis vinculo : quoniam tu solus
sufficis amanti , & absque te frivola
sunt universa.

CAPUT XXIV.

*De evitatione curiosæ inquisitionis
super alterius vita.*

I. D. **F**illi, noli esse curiosus, nec
vacuas gerere sollicitudines.

Quid hoc , vel illud ad te ? tu
me sequere.

Quid enim ad te , utrum ille sit
talis, vel talis ; aut iste sic, & sic agat,
vel loquatur ?

Tu non indiges respondere pro
aliis ; sed pro te ipso rationem red-
des. Quid ergo te implicas ?

Ecce , ego omnes cognosco : &
cuncta, quæ sub sole fiunt, video :
& scio , qualiter cum unoquoque
sit , quid cogitet, quid velit, & ad
quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committenda
sunt : tu verò serva te in bona pa-

cc, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum, quidquid fecerit, vel dixerit; quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi cura de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione.

Ista enim generant distractiones, & magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, & abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares, & ostiū cordis mihi aperires.

Esto providus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit.

I. D. **F**lli, ego locutus sum: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non, quomodo
mundus

mundus dat, ego do vobis.

Pacem omnes desiderant; sed, quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea, cum humilibus, & mansuetis corde. Pax tua, erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

2. S. Quid igitur faciam?

3. D. In omni re attende tibi, quid facias, & quid dicas: & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias, vel quæras.

Sed & de aliorum dictis, vel factis nihil temerè iudices; nec cum rebus, tibi non commissis, te implices: & poterit fieri, ut parùm, vel rarò turberis.

Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam

pati cordis, vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes, te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem; nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione, atq; dulcedine; quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis; nec in istis consistit profectus, & perfectio hominis.

4. S. In quo ergo, Domine?

5. D. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati Divinæ, non quærendo, quæ tua sunt, nec in parvo, nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate.

Ita, ut una, & æquali facie in gratiarum

tiarum actione permanneas, inter prospera, & contraria, omnia æqua lance pensando.

Si fueris tam fortis, & longanimis in spe, ut, subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaveris: nec te justificaveris, quasi hæc, tãtãq; pati non deberes; sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, & sanctum laudaveris: tunc in vera, & recta via pacis ambulabis, & spes indubitata erit, quòd rursus in júbilo faciem meam sis visurus.

Quòd si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito, quòd tunc abundantia pacis persuêris secundum possibilitatẽ tui incolatûs.

CAPUT XXVI.

*De eminentia liberæ mentis, quam
supplex Oratio magis meretur,
quàm lectio.*

I. S. DOMINE, hoc opus est per-

fecti viri, nunquam ab intentione Coelestium animum relaxare; & inter multas curas, quasi sine cura, transire: non more torpentis, sed prerogativâ quâdam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico, ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana; sed ab his miseriis, quæ animam servi tui, communi maledictio mortalitatis, pænaliter gravant, & retardant, ne in libertatem spiritûs, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo infabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem,
ab æter-

ab æternorum amore me abstrahentem, & ad se, intuitu cujusdam boni delectabilis præsentis, malè allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non vincat caro, & sanguis; non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus; non me supplantet diabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi consolationibus suavissimam spiritûs tui unctionem; & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce, cibus, potus, vestis, ac cætera utensilia, ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperatè uti, non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet ; quia natura sustentanda est : requirere autem superflua , & quæ magis delectant , lex sancta prohibet ; nam aliàs caro adversus spiritum insolesceret.

Inter hæc , quæso , manus tua me regat , & doceat , ne quid nimium fiat.

CAPUT XXVII.

Quòd privatus amor à summo bono maxime retardat.

I. D. **F**lli, oportet, te dare totum pro toto , & nihil tui ipsius esse.

Scito, quòd amor tui ipsius magis nocet tibi, quàm aliqua res mundi.

Secundùm amorem, & affectum, quem geris, quælibet res plùs , vel minùs adhæret.

Si fuerit amor tuus purus , simplex , & benè ordinatus , eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere.

Noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

Mirum, quòd non ex toto fundo cordis teipsum mihi committis, cum omnibus, quæ desiderare potes, vel habere.

2. Quare vano mœrore consume-
ris? Cur superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, & nullum patieris detrimentum.

Si quæris hoc, vel illud, & volueris esse ibi, vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum, nunquam eris in quietudine, nec liber à sollicitudine; quia in omni re reperietur aliquis defectus, & in omni loco erit, qui adversetur.

3. Juvat igitur non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius, sed potiùs contempta, & evulsa ex

corde radicatus.

Quod non tantum de censu æris, & divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quæsitæ forinsecus, si vacat à vero fundamento status cordis; hoc est, nisi steteris in me: permutare te potes, sed non meliorare.

Nam, occasione ortâ, & acceptâ, invenies, quod fugisti, & amplius.

ORATIO

Pro purgatione cordis, & Cælesti sapientia.

4. S. **C**onfirma me, Deus, per gratiam sancti Spiritûs.

Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili sollicitudine, & angore, evacuare, nec varijs desideriis trahi cujus-

cun-

cunq; rei, vilis, aut pretiosæ; sed omnia inspicere, sicut transeuntia, & me pariter cum illis transiturum.

Quia nihil permanens sub sole, ubi omnia vanitas, & afflictio spiritûs. O quàm sapiens, qui ita considerat!

5. Da mihi, Domine, Cœlestem sapientiam, ut discam te super omnia quærere, & invenire, super omnia sapere, & diligere; & cætera, secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adversãtem.

Quia hæc magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem malè blandienti præbere Sireni: sic enim inceptâ pergitur viâ securè.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtreclatorum.

1. D. **F**lli, non ægrè feras, si quidam de te malè senserint; & di-

& dixerint , quod non libenter audis.

Tu deteriora de teipso sentire debes , & neminem infirmiores te credere.

Si ambulas ab intrâ , non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia , silere in tempore malo , & introrsus ad me converti , nec humano judicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum : sive enim benè , sive malè interpretati fuerint , non es idèò alter homo. Ubi est vera pax , & vera gloria ? Nōne in me ?

Et qui non appetit hominibus placere , nec timet displicere , multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore , & vano timore , oritur omnis inquietudo cordis , & distractio sensuum.

Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est, & benedicendus.

I. S. **S**it nomen tuum, Domine, benedictum in sæcula: quia voluisti hanc tentationem, & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere, ut me adjuves, & in bonum mihi convertas.

Domine, modò sum in tribulatione, & non est cordi meo benè; sed multum vexor à præsentī passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias: salvifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valdè humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid
agere

agere possum, & quò ibo sine te ?

Da patientiam, Domine, etiam hac vice. Adjuva me, Deus meus, & non timebo, quantumcunque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego benè merui tribulari, & gravari.

Oportet utique, ut sustineam: & utinam patienter, donec transeat tempestas, & melius fiat !

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem à me auferre, & ejus imperum mitigare, ne penitus succumbam; quemadmodum & priùs sæpiùs egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quantò mihi difficilior, tantò tibi facilior est hæc mutatio dextere Excelsi.

CAPUT XXX.

De Divino petendo auxilio, & confidentia recuperanda gratia.

I. D. **F**lli, ego Dominus confortans in die tribulationis.

Venias ad me, cùm tibi non fuerit benè.

Hoc est, quod maximè consolationem impedit Cælestem; quia tardius te convertis ad Orationem.

Nam, antequàm me intentè roges, multa interim solatia quæris, & recreas te in externis.

Ideoque fit, ut parùm omnia profint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium; sed neque durable remedium.

Sed jam, resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia propè sum (dicit Dominus) ut restaurem

rem universa, non solum integrè, sed & abundanter, ac cumulatè.

2. *Numquid mihi quidquam est difficile?* aut ero similis dicenti, & non facienti?

Ubi est fides tua? Sta firmiter, & perseveranter.

Esto longanimis, & vir fortis: veniet tibi consolatio in tempore suo.

Expecta me, expecta: veniam, & curabo te.

Tentatio est, quæ te vexat; & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi, ut tristitiam super tristitiam habeas? *Sufficit diei malitia sua.*

Vanum est, & inutile, de futuris conturbari, vel gratulari, quæ fortè nunquam evenient.

3. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi: & parvi ad-
huc

huc animi signum, tam leviter trahi à suggestione inimici.

Ipse enim non curat, utrùm veris, an falsis illudat, & decipiat; utrùm præsentium amore, aut futurorum formidine, prosterнат.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas, te elongatum à me, sæpè sum propinquior.

Quando tu æstimas, pænè totum perditum, tunc sæpè majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundùm præsens sentire: nec sic gravitati alicui, undecunq; venienti, inhærere, & accedere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare, te relictum ex toto,

to, quamvis ad tempus tibi 'misc-
rim aliquam tribulationem, vel eti-
am optatam subtraxerim consola-
tionem: sic enim transitur ad Re-
gnum Coelorum.

Et hoc sine dubio magis expedit
tibi, & cæteris servis meis, ut exer-
citemini adversis, quàm, si cuncta
ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes abscondi-
tas; quia multùm expedit pro salu-
te tua, ut interdum sine sapore re-
linquaris; ne fortè eleveris in bo-
no successu, & tibi ipsi placere velis
in eo, quod non es.

Quod dedi, auferre possum: &
restituere, cùm mihi placuerit.

5. Cùm dederò, meum est: cùm
retraxero, tuum non tuli: quia me-
um est omne datum bonum, & o-
mne donum perfectum.

Si tibi immiserò gravitatem, aut
quamlibet contrarietatem, ne indi-
gneris,

gneris , neque concidat cor tuum :
ego citò sublevare possum , & omne
onus in gaudium transmutare.

Verumtamen justus sum , &
commendabilis multum , cùm sic
facio tecum.

6. Si rectè sapis , & in veritate
aspicis , nunquam debes propter ad-
versa tam dejectè contristari , sed
magis gaudere , & gratias agere.

Imò hoc unicum reputare gau-
dium , quòd affligens te doloribus ,
non parco tibi.

*Sicut dilexit me Pater , & ego
vos diligo* , dixi dilectis discipulis
meis : quos utique non misi ad gau-
dia temporalia , sed ad magna cer-
tamina ; non ad honores , sed ad
despectiones ; non ad otium , sed
ad labores ; non ad requiem , sed
ad afferendum fructum multum in
patientia. Horum memento , fili
mi , verborum.

*De neglectu omnis creaturæ, ut
Creator possit inveniri.*

I. S. **D**omine, benè indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire.

Nam, quamdiù res aliqua me retinet, non possum liberè ad te volare.

Cupiebat liberè volare, qui dicebat : *Quis dabit mihi pennas, sicut columbæ? & volabo, & requiescam.*

Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius nihil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturā, & seipsum perfectè deferere, ac in excessu mentis stare, & videre, te omnium Conditorem cum creaturis nîl simile habere.

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus; non poterit liberè intendere Divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi; quia pauci sciunt se à perituris, & creaturis, ad plenum sequestrare.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & supra semetipsam rapiat.

Et, nisi homo sit in spiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus, quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diù parvus erit, & infrà jacebit, qui aliquid magnum æstimat, nisi solum unum, immensum, æternum Bonum.

Et, quidquid Deus non est, nihil est, & pro nihilo computari debet.

Est magna differentia, sapientiâ illuminati, & devoti viri, & scientiâ literati, atque studiosi Clerici.

Multò nobilior est illa doctrina, quæ de sursum ex Divina influentia

manat ; quàm , quæ laboriosè humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiantur contemplationem desiderare ; sed , quæ ad eam requiruntur , non student exercere.

Est magnum impedimentum , quia in signis , & sensibilibus rebus statatur , & parùm de perfectâ mortificatione habetur.

Nescio , quid est , & quo spiritu ducimur , & quid prætendimus , qui spirituales dici videmur , quòd tantum laborem , & ampliorem sollicitudinem , pro transitoriis , & vilibus rebus agimus ; & de interioribus nostris vix rarò , plenè recollectis sensibus , cogitamus.

4. Proh dolor ! statim post modicam recollectionem foràs erumpimus : nec opera nostra , districta examinatione trutinamus.

Ubi jaceant affectus nostri , non attendimus ; & , quom impura sint
omnia

omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corruerat viam suam; & ideò sequebatur diluvium magnum.

Cùm ergo interior affectus noster multùm corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit, quæritur; sed, ex quanta virtute agit, non tam studiosè pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur: quàm pauper sit spiritu, quàm patiens, & mitis, quàm devotus, & internus, à multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit; gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur; ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

*De abnegatione sui, & abdicatione
omnis cupiditatis.*

I. D. **F**ili, non potes perfectam
possidere libertatem, nisi
totaliter abneges te metipsum.

Compediti sunt omnes proprie-
tarii, & sui ipsius amatores, cupidi,
curiosi, gyrovagi, quærentes sem-
per mollia, non quæ sunt Jesu
Christi; sed hoc sæpè fingentes,
& componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non
est ex Deo ortum.

Tene breve, & consummatum
verbum: Dimitte omnia; & inve-
nies omnia: relinque cupiditatem;
& reperies requiem.

Hoc mente pertracta: &, cùm
impleveris, intelliges omnia.

2. S. Domine, hoc non est opus
unius dici, nec ludus parvulorum:
imò in hoc brevi includitur omnis
perfe-

perfectio Religiosorum.

3. D. Fili, non debes averti, nec statim dejici, auditâ viâ perfectorum; sed magis ad sublimiora provocari, & ad minùs ad hæc ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset, & ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum purè stares, & ejus, quem tibi præposui, Patris: tunc mihi valdè placeres, & tota vita tua in gaudio, & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas.

Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, ut locuples fias; id est, cælestem sapientiam, omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam, & propriam

complacentiam.

4. Dixi, viliora tibi emenda pretiosis, & altis, in rebus humanis.

Nam valdè vilis, & parva, ac panè oblivioni tradita videtur vera Coelestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi ore-tenus prædicant, sed vitâ longè dissentiunt; ipsa tamen est pretiosa margarita, à multis abscondita.

CAPUT XXXIII.

De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda.

1. D. **F**lli, noli credere affectui tuo: qui nunc est, citò mutabitur in aliud.

Quamdiù enim vixeris, mutabilitati subjectus eris, etiam nolens; ut modò lætus, modò tristis; modò pacatus, modò turbatus; nunc devotus, nunc indevotus; nunc studiosus, nunc accidiosus; nunc
gra-

gravis, nunc levis inveniatis.

Sed stat super hæc mutabilia sapiens, & benè doctus in spiritu, non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis, sed, ut tota intentio mentis ejus ad debitum, & optimum proficiat finem.

Nam sic poterit unus, & idem, inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo, per tot varios eventus, ad me imprætermisè directo.

2. Quantò autem purior fuerit intentionis oculus, tantò constantiùs inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis: respicitur enim citò in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam & rarò totus liber quis invenitur à nævo propriæ exquisi-
tionis

Sic Judæi olim venerant in Bethaniam ad Martham, & Mariam:

non propter Jesum tantum, sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex, & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV.

Quod amanti sapit Deus super omnia, & in omnibus.

I. S. **E**Cce, Deus meus, & omnia! Quid volo amplius, & quid felicius desiderare possum?

O sapidum, & dulce verbum! sed amanti Verbum; non mundum, nec ea, quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia! Intelligenti satis dictum est: & sæpè repetere, jucundum est amanti.

Te siquidem præsentem, jucunda sunt omnia: te autem absente, fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiámque festivam.

Tu fa-

Tu facis benè sentire de omnibus, & in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diù placere; sed, si debet gratum esse, & benè sapere, oportet gratiam tuam adesse, & condimento tuæ sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei rectè non sapiet?

Et cui tu non sapis, quid ei ad iucunditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia sua mundi sapientes, & qui carnem sapiunt; quia ibi plurima vanitas, & hìc mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem sequuntur, verè sapientes esse cognoscuntur; quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus; &, quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad
Lc laudem

laudem referunt sui Conditoris.

Dissimilis tamen, & multum dissimilis sapor Creatoris, & creaturae est, æternitatis, & temporis, lucis increatae, & lucis illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina! fulgura coruscationem de sublimi, penetrantem omnia cordis mei intima.

Purifica, latifica, clarifica, & vivifica spiritum meum, cum suis potentiis, ad inhærendum tibi jubilosis excessibus.

O, quando veniet hæc beata, & desiderabilis hora, ut tua me satiet præsentia, & sis mihi omnia in omnibus!

Quamdiù hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor!) vivit in me vetus homo; non est totus crucifixus, non est perfectè mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spi-

tra spiritum, bella movet intestina,
nec regnum animæ patitur esse qui-
etum.

4. Sed tu, qui dominaris potesta-
ti maris, & motum fluctuum ejus
mitigas, exurge, adjuva me.

Dissipa gentes, quæ bella ve-
lunt: contere eas in virtute tua.

Ostende, quæso, magnalia tua;
& glorificetur dextera tua: quia non
est spes alia, nec refugium mihi,
nisi in te, Domine Deus meus.

CAPUT XXXV.

*Quod non est securitas à tentatione,
in hac vita.*

1. D. **F**illi, nunquam securus es in
hac vita, sed, quoad vixe-
ris, semper arma spiritualia tibi
sunt necessaria.

Inter hostes versaris; à dextris,
& à sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undiq; scuto
patientiæ, non eris diù sine vulnere.

Insuper si non ponis cor tuum fixè in me, cum vera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia pertransire, & potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur Manna, & torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, sed in Cælis; non in hominibus, nec in cæteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet, & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates,
inju-

injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones, & despectiones.

Hæc juvant ad virtutem; hæc probant Christi tironem; hæc fabricant Cœlestem coronam.

Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore, & infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quòd semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, & tentationes varias, magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, & magis confisi sunt Deo, quàm sibi; scientes, quia *non sunt condignæ passionēs hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam.* (Rom. 8.)

Vis tu statim habere, quod mul-

ti post multas lacrymas, & magnos labores vix obtinuerunt?

Expecta Dominum: Viriliter age, & confortare: noli deficere; noli discedere: sed corpus, & animam expone constanter pro gloria Dei.

Ego reddam plenissimè: ego tecum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI.

Contra vana hominum iudicia.

I. D. **F**ili, iacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum ne metuas iudicium, ubi te conscientia pium reddit, & infontem.

Bonum est, & beatum, taliter pati: nec hoc erit grave humili cordi, & Deo magis, quàm sibiipsi confidenti.

Multi multa loquuntur, & ideo parva fides est adhibenda.

Sed & omnibus satis esse, non est possibile.

Et si Paulus omnibus studuit in
Domini

Domino placere, & omnibus omnia factus est, tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die iudicatus fuerit.

2. Egit satis pro aliorum ædificatione, & salute, quantum in se erat, & poterat; sed ne ab aliis aliquando iudicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit.

Ideò totum Deo commisit, qui totum noverat: & patientiâ, ac humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana, ac mendosa cogitantium, atque pro libitu suo quæque jactantium, se defendit.

Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. Quid tu times à mortali homine iudicari? Hodie est, & cras non comparet.

Deum time, & hominum terrores non expavesces.

Quid

Quid potest aliquis in te verbis, aut injuriis? Sibi potius nocet, quàm tibi: nec poterit Judicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum præ oculis, & noli contendere verbis querulosis.

Quòd si ad præsens vidêris succumbere, & confusionem pati, quam non meruisti; ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam.

Sed ad me potius respice in Cælum, qui potens sum eripere ab omni confusione, & injuria, & unicuique reddere secundum opera sua.

CAPUT XXXVII.

De pura, & integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem.

I. D. **F**lli, relinque te, & invenies me.

Sta sine electione, & omni proprietate; & lucraberis semper.

Nam & adjicietur tibi amplior
gratis,

gratia , statim , ut te resignaveris ,
nec resumpseris ?

2. S. Domine , quoties me resignabo , & in quibus me relinquam ?

3. D. Semper , & in omni hora ; sicut in parvo , sic & in magno. Nihil excipio , sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin , quomodo poteris esse meus , & ego tuus , nisi fueris ab omni propria voluntate intus , & foris spoliatus ?

Quantò celerius hoc agis , tantò melius habebis : & quantò plenius , & sincerius , tantò mihi plus placebis , & amplius lucraberis.

4. Quidam se resignant , sed cum aliqua exceptione : non enim plenè Deo confidunt ; ideo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primò totum offerunt ; sed postea tentatione pulsati , ad propria redeunt : ideo minimè

in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis libertatem, & jucundæ familiaritatis meæ gratiam non pertingent; nisi integra resignatione, & quotidiana sui immolatione prius factâ: sine qua non stat, nec stabit unio fruitiva.

5. Dixi tibi sæpissimè, & nunc iterum dico: Relinque te, resigna te, & fruêris magna interna pace.

Da totum pro toto: nihil exquirere, nihil repetere: sta purè, & inhæsitanter in me; & habebis me.

Eris liber in corde, & tenebræ non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desiderare stude, ut ab omni proprietate possis exspoliari, & nudus nudum Jesum sequi; tibi mori, & mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ phantasiæ, conturbationes iniquæ, & curæ superflue.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur.

CAPUT XXXVIII.

De bono regimine in externis, & recurſu ad Deum in periculis.

I. D. **F**illi, ad iſtud diligenter tendere debes, ut in omni loco, affectione, & occupatione externa, ſis interiùs liber, & tui ipſius potens, & ſint omnia ſub te, & tu non ſub eis.

Ut ſis dominus actionum tuarum, & rector; non ſervus, nec emptitiuſ.

Sed magis exemptuſ, verùſque Hebræuſ, in ſortem, ac libertatem tranſiens filiorum Dei.

Qui ſtant ſuper præſentia, & ſpeculantur æterna.

Qui tranſitoria ſiniſtro intuentur oculo, & dextro Cæleſtia.

Quoſ temporalia non trahunt ad
iſta.

inhærendum, sed trahunt ipsi magis ea ad benè serviendum; prout ordinata sunt à Deo, & instituta à summo Opifice, qui nihil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa, vel audita, sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum; audies nonnunquam divinum responsum, & redibis instructus de multis presentibus, & futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum pro dubiis, & quæstionibus solvendis; confugitque ad Orationis adjutorium, pro periculis, & improbitatibus hominum sublevandis.

Sic & tu confugere debes in cordis tui secretarium, Divinum intentius implorando suffragium.

Propterea namque Josue, & filii Israël à Gabaonitis leguntur decepti; quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAPUT XXXIX.

Quòd homo non sit importunus in negotiis.

I. D. **F**ili, committe mihi semper causam tuam; & ego benè disponam in tempore suo.

Expecta ordinationem meam; & senties inde profectum.

2. S. Domine, satis libenter tibi omnes res committo; quia parum potest cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhærerem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

2. D. Fili, sæpè homo rem aliquam vehementer agit, quam desiderat: sed, cum ad eam pervenerit

nerit, aliter sentire incipit; quia affectiones circa idem non sunt durabiles, sed magis de uno in aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio suiipsius: & homo abnegatus, valdè liber est, & securus.

Sed antiquus hostis omnibus bonis adversans, à tentatione non cessat: sed diù, noctùque graves molitur insidias, si fortè in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate ergo, & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

C A P U T XL.

Quòd homo nihil boni ex se habet; & de nullo gloriari potest.

1. S. **D**omine, quid est homo, quòd memor es ejus; aut filius hominis; quia visitas eum?

Quid

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid justè obtinere possum, si quod peto, non feceris?

Certè hoc in veritate cogitare possum, & dicere: Domine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, & ad nihil semper tendo.

Et, nisi à te fuero adjutus, & interiorius informatus, totus efficior tepidus, & dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, & permanes in æternum; semper bonus, justus, & sanctus; benè, justè, ac sanctè agens omnia, & disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus, quàm ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans: quia septem tempora mutantur

tantur super me.

Verumtamen citò meliùs, fit ;
cùm tibi placuerit, & manum por-
rexeris adjutricem ; quia tu solus si-
ne humano suffragio poteris auxi-
liari , & in tantum confirmare , ut
vultus meus ampliùs in diversa non
mutetur , sed in te uno cor meum
convertatur , & quiescat.

3. Unde , si benè scirem omnem
humanam consolationem abjicere,
sive propter devotionem adipiscen-
dam, sive propter necessitatem, quâ
compellor te quærere ; quia non
est homo, qui me consoletur : tunc
possem meritò de gratia tua spe-
rare , & de dono novæ consolatio-
nis exultare.

4. Gratias tibi ago, unde totum
venit, quotiescunque mihi benè
succedit.

Ego autem vanitas, & nihilum ante
te, inconstans homo , & infirmus.

Unde

Unde ergo possum gloriari, aut
cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? & hoc vanissimum est.

Verè inanis gloria, mala pestis,
vanitas maxima: quia à vera trahit
gloria, & Cælesti spoliat gratiâ.

Dum enim homo complacet sibi,
displicet tibi: dum inhiat laudibus
humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria, & exultatio sancta, gloriari in te, & non in se; gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum. magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil autem attribuat mihi de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor, & exultabo tota
M die,

die ; pro me autem nihil , nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Judæi gloriam , quæ ab invicem est : ego hanc requiram , quæ à solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana , omnis honor temporalis , omnis altitudo mundana , æternæ gloriæ tuæ comparata , vanitas est , & stultitia.

O veritas mea , & misericordia mea , Deus meus , Trinitas beata ! tibi soli laus , honor , virtus , & gloria , per infinita sæculorum sæcula.

CAPUT XLI.

De contemptu omnis temporalis honoris.

I. D. **F**ili , noli tibi attrahere , si videas alios honorari , & elevari ; te autē despici , & humiliari.

Erige cor tuum ad me in Cœlum ; & non contristabit te contemptus hominum in terris.

2. S. Domine , in cæcitate sumus :
& va-

& vanitate citò seducimur.

Si rectè me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura; unde nec justè habeo conqueri adversum te.

3. Quia autem frequenter, & graviter peccavi tibi, meritò armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur justè debetur confusio, & contemptus; tibi autem laus, honor, & gloria.

Et, nisi me ad hoc præparavero, quòd velim libenter ab omni creatura despici, & relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interiorius pacificari, & stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plenè tibi uniri.

CAPUT XLII.

Quòd pax non est ponenda in hominibus.

1. D. **F**illi, si ponis pacem tuam cum aliqua persona propter

pter tuum sentire, & convivere, instabilis eris, & impacatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem, & manentem veritatem, non contristabit te amicus recedens, aut moriens.

In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, & multum carus in hac vita.

Sine me non valet, nec durabit amicitia: nec est vera, & munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio.

Tantò homo Deo magis appropinquat, quantò ab omni solatio terreno longiùs recedit.

Tantò etiam altiùs ad Deum ascendit, quantò profundius in se descendit, & plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit; quia gratia Spiritûs sancti cor humile semper quærit.

Si scires te perfectè annihilare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia manere.

Sed quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionē pertingere.

Quantumcunque modicum sit, si inordinatè diligitur, & respicitur, retardat à summo bono, & vitiat.

CAPUT XLIII.

Contra vanam, & sacularem scientiam.

1. D. **F**lli, non te moveant pulchra,
& subtilia hominum dicta. Non enim est Regnum Dei in
M 3 ser.

Sermone, sed in virtute.

Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant; inducunt compunctionem, & veram ingerunt consolationem.

Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctior, aut sapientior possis videri.

Stude mortificationi vitiorum; quia hoc amplius tibi proderit, quàm notitia multarum difficilium quæstionum.

2. Cùm multa legeris, & cognoveris, ad unum tamen oportet venire principium.

Ego sum, qui doceo hominem scientiam: & clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quàm ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, citò sapiens eris, & multum in spiritu proficiet.

Væ eis, qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, & de via
mihi

mihi serviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit Magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis; & manifesta erunt abscondita tenebrarum; tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem; ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quàm, si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum, qui doceo, terrena despiciere, præsentia fastidire, æterna querere, æterna sapere, honores fugere; scandala sufferre, omnem

spem in me ponere, extra me nihil cupere, & super omnia me ardentè amare.

4. Nam quidam, amando me intimè, didicit divina, & loquebatur mirabilia.

Plùs profecit in relinquendo omnia, quàm in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis, & figuris dulciter appareo, quibusdam verò in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum, sed non omnes æquè informat; quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum judicavero.

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriore.

1. D. **F**illi, in multis oportet te esse inscium, & æstimare
te,

te tanquam mortuum super terram,
& cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet furda aure
pertransire, & quæ tuæ pacis sunt,
magis cogitare.

Utilius est oculos à rebus displicentibus avertere, & unicuique suum sentire relinquere, quàm contentiosis sermonibus deservire.

Si benè steteris cum Deo, & ejus
judicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. S. O Domine, quousque venimus! Ecce damnum defletur temporale: pro modico quæstu laboratur, & curritur; & spirituale detrimentum in oblivionem transit, & vix serò recogitatur.

Quod parùm, vel nihil prodest, attenditur; &, quod summè necessarium est, negligenter præteritur; quia totus homo ad externa defluit; & nisi citò resipiscat, libens

in exterioribus jacet.

CAPUT XLV.

*Quòd omnibus non est credendum:
& de facili lapsu verborum.*

1. S. **D**A mihi auxilium, Domine, de tribulatione; quia vana salus hominis.

Quàm sæpè ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi minùs præsumpsi?

Vana ergo spes in hominibus: salus autem justorum in te Deus.

Benedictus sis, Dñe Deus meus, in omnibus, quæ accidunt nobis.

Infirmi sumus, & instabiles, citò fallimur, & permutamur.

2. Quis est homo, qui ita cautè & circumspectè in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem, vel perplexitatem non veniat?

Sed qui in te, Domine, confidit,

ac simplici te corde quærit, non tam facile labitur.

Etsi inciderit in aliquam tribulationem, quocunq; modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut à te consolabitur; quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus; & præter te non est alter talis.

3. O quàm benè sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata.

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret; nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit?

Si prævisa sapè etiam lædunt, quid improvisa, nisi graviter feriunt?

Sed, quare mihi misero non meliùs providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus; nec aliud, quàm fragiles homines sumus, etiam si Angeli à multis æstimamur, & dicimur.

Cui credam, Domine? cui, nisi tibi? Veritas es, quæ non fallis, nec falli potes.

Omnis homo mendax, infirmus, instabilis, & labilis, maximè in verbis, ita, ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4 Quàm prudenter præmonuisti, cavendum ab hominibus; & quia *inimici hominis, domestici ejus*; nec credendum, si quis dixerit; *Ecce hic, aut ecce illic*.

Doctus sum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad insipientiam mihi!

Cautus esto (ait quidam) cau-
tus

tus esto; serva apud te, quod dico. Et, dum ego non sileo, & absconditum credo, nec ille silere potest, quod silendum petiit, sed statim prodit me, & se; & abiit.

Ab huiusmodi fabulis, & incautis hominibus protege me, Domine; ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam.

Verbum verum, & stabile da in os meum; & linguam callidam longè fac à me.

Quod pati nolo, omnimodè cavere debeo.

5. O quàm bonum, & pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari!

Paucis seipsum revelare, te semper inspectorem cordis quærere!

Nec omni vento verborum circumferri; sed omnia intima, & externa, secundum beneplacitum tuæ

voluntatis, optare perfici!

Quàm tutum pro conservatione
Coelestis gratiae, humanam fugere
apparentiam, nec appetere, quæ fo-
ris admirationem videntur præbe-
re; sed ea totâ sedulitate sectari,
quæ vitæ emendationem dant, &
fervorem!

Quàm multis nocuit virtus scita,
ac præproperè laudata!

Quàm sanè profuit gratia, silen-
tio servata in hac fragili vita, quæ
tota tentatio fertur, & militia!

• CAPUT XLVI.

*De confidentia in Deo habenda,
quando insurgant verborum ja-
cula.*

I. D. **F**illi, sta firmiter, & spera
in me. Quid enim sunt
verba, nisi verba?

Per aërem volant; sed lapidem
non lædunt.

Si reus es; cogita, quòd libenter
emend-

emendare te velis: si nihil tibi conficius es; pensa, quòd velis libenter pro Deo hoc sustinere.

Parùm satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad eorū transeunt, nisi, quia adhuc carnalis es, & homines magis, quàm oportet, attendis?

Nam, quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum umbracula quaris.

2. Sed inspicere te melius: & agnosces; quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus.

Cùm enim quassari refugis, & confundi pro defectibus, constat utique, quòd nec verè humilis sis, nec verè mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum; & non
cura.

curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissimè possent; quid tibi noceret, si omnino transire permitteres, nec plùs quàm festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed, qui cor intùs non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio iudicio stare appetit, absq; humano terrore erit.

Ego enim sum Iudex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est; ego injuriantem novi, & sustinentem.

A me exiit verbum istud: me permittente, hoc accidit; ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum, & innocentem judicabo; sed occulto judicio utrumque antè probare volui.

4. Testimonium hominum sæpè fallit: meum judicium verum est; stabit, & non subvertetur.

Latet plerumque, & paucis ad singula patet: nunquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo recurrendum est in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Iustus enim non conturbabitur, quidquid à Deo ei acciderit. Etiamsi injustè aliquid contra eum prolatum fuerit, non multùm curabit.

Sed nec vanè exultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque; quia ego sum scrutans corda, & renes, qui non judico secundùm faciem, & humanam apparentiam.

Nam sapè in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum iudicio creditur laudabile.

5. S. Domine Deus, Judex iuste, fortis, & patiens, qui hominum nôsti fragilitatem, & pravitatem! esto robur meum, & tota fiducia mea: non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nôsti, quod ego non novi: & ideo in omni reprehensione humiliare me debeo, & mansuetè sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quories sic non egi: & dona iterum gratiam amplioris sufferentiæ.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiæ, quàm mea opinata iustitia, pro defensione latentis conscientiæ.

Et si nihil mihi conscius sum, tamè in hoc justificare me non possum: quia

quia remotâ misericordiâ tuâ , non
iustificabitur in conspectu tuo om-
nis vivens.

CAPUT XLVII.

*Quod omnia gravia pro aterna vita
sunt toleranda.*

I. D. **F**lli , non te frangant labo-
res , quos assumpsisti pro-
pter me ; nec tribulationes te deji-
ciant ulquequaque ; sed mea pro-
missio in omni eventu te roboret,
& consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum
supra omnem modum , & mensuram.

Non diù hîc laborabis ; nec
semper gravaberis doloribus.

Expecta paulisper ; & videbis ce-
lerem finem malorum.

Veniet una hora , quando cessabit
omnis labor , & tumultus.

Modicum est , & breve , omne ,
quod transit cum tempore.

2. Age , ergo quod agis : fideliter
labora

labora in vinea mea; ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace, ora; sustine viriliter contraria: digna est his omnibus, & majoribus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ nota est Domino: & erit non dies, neque nox, hujus scilicet temporis; sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies segura.

Non dices tunc: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Neque clamabis: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* quoniam præcipitabitur mors, & salus eris indeficiens; anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis, & decora.

3. O si vidisses Sanctorum in Cælo coronas perpetuas, quantâ quoque nunc exultant gloriâ, qui huic mundo olim contemptibiles, & qua-

& quasi vitâ ipsâ indigni putabantur ; profectò te statim humiliare usque ad terram , & affectares potius omnibus subesse , quàm uni præesse.

Nec hujus vitæ lætos dies concupisceres , sed magis pro Deo tribulari gauderes : & pro nihilo inter homines computari , maximum lucrum duceres.

4. O, si tibi hæc saperent, & profundè ad cor transirent ; quomodo auderes vel semel conqueri ?

Nónne pro vita æterna , cuncta laboriosa sunt toleranda ?

Non est parvum quid , perdere , aut lucrari Regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in Cælum. Ecce ego , & omnes Sancti mei mecum , qui in hoc sæculo magnum habuere certamen , modò gaudent , modò consolantur , modò securi sunt , modò requiescunt ,
& hæc

& sine fine mecum in Regno Patris mei permanebunt.

CAPUT XLVIII.

De die æternitatis, & hujus vite angustiiis.

1. S. **O** Supernæ civitatis mansio beatissima ! O dies æternitatis clarissima ! quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat ; dies semper læta, semper secunda, & nunquam statum mutans in contraria !

O utinam dies illa illuxisset, & euncta hæc temporalia finem accipissent !

Lucet quidem Sanctis, perpetua claritate splendida ; sed non nisi à longè, & per speculum peregrinantibus in terra.

2. Nôrunt Cæli cives, quàm gaudiosa sit illa : gemunt exules filii Evæ, quòd amara, & tædiosa sit ista.

Dies huius temporis pauci, & mali, pleni doloribus, & angustiiis.

Ubi homo multis peccatis inquinetur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O, quando finis horum malorum! quando liberabor à misera servitute vitiorum! quando memorabor, Domine, tui solius! quando ad plenum lætabor in te!

Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni gravamine mentis, & corporis!

Quando erit pax solida, pax imperturbabilis, & secura, pax intus, & foris, pax ab omni parte firma!

Jesu bone, quando stabo ad videndum

dendum te ! quando contemplabor
gloriam Regni tui ! quando eris
mihi omnia in omnibus !

O quando ero tecum in Regno
tuo , quod præparâsti dilectis tuis
ab æterno ?

Relictus sum pauper , & exul in
terra hostili , ubi bella quotidiana,
& infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mi-
tiga dolorem meum ; quia ad te
suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quid-
quid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intimè frui ; sed ne-
queo apprehendere.

Opto, inhærere Cælestibus ; sed
deprimunt res temporales , & im-
mortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus superesse
volo ; carne autem invitè subesse
eogor.

Sic ego homo infelix mecum pu-
gno,

gno, & factus sum mihi metipſi gravis, dum ſpiritus ſurſum, & caro quærit eſſe deorſum.

5. O, quid intùs patior, dum mente Cæleſtia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti! Deus meus, ne elongeris à me, neque declines in ira à ſervo tuo.

Fulgura coruſcationem tuam, & diſſipa eas: emitte ſagittas tuas, & conturbentur omnes phantaſiæ inimici.

Recollige ſenſus meos ad te: fac me obliviſci omnium mundanorum: da citò abjicere, & contemnere phantaſmata vitiorum.

Succurre mihi, æterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni, Cæleſtis ſuavitas; & fugiat à facie tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi, & miſericorditer indulge, quoties præter te aliud in Oratione revolve.

Confiteor etenim verè: quia valdè distractè me habere consuevi.

Nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto, aut sedeo; sed ibi magis sum, quò cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est frequenter cogitatio mea, ubi est, quod amo.

Hoc mihi citò occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex usu placet.

6. Unde tu, Veritas, apertè dixisti: *Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.*

Si Cælum diligo; libenter de Cælestibus penso.

Si mundum amo; mundi felicitatibus congaudeo, & de adversitatibus ejus tristor.

Si carnem diligo; quæ carnis sunt, sæpè imaginor.

Si spiritum amo; de spiritualibus cogitare delector.

Quæcumque enim diligo, de his libenter loquor, & audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit; qui naturæ vim facit, & concupiscentias carnis fervore spiritûs crucifigit; ut, serenatâ conscientîâ, puram tibi Orationem offerat, dignûsque sit Angelicis interesse Choris, omnibus terrenis foris, & intus exclusis.

CAPUT XLIX.

De desiderio æternæ vitæ: & quanta sint certantibus bona promissa.

I. D. **F**lli, cùm tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundi sentis, & de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis, dilata cor tuum, & omni desiderio hanc

sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernæ bonitati gratias , quæ tecum sic dignanter agit , clementer visitat , ardentè excitat , potenter subleuat , ne proprio pondere ad terrena laboras.

Neque enim hoc cogitatu tuo , aut conatu accipis , sed sola dignatione supernæ gratiæ , & divini respectûs ; quatenûs in virtutibus , & majori humilitate proficias , & ad futura certamina te præpares , mihiqûe toto cordis affectu adhærere , ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili , sæpè ignis ardet ; sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic & aliquorum desideria ad Cælestia flagrant ; & tamen à tentatione carnalis affectûs liberi non sunt.

Idcirco nec omnino purè pro
honore

honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpè desiderium, quod insinuâsti esse tam importunum.

Non enim est hoc purum, & perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile, & comòdum, sed quod mihi est acceptabile, atq; honorificum: quia, si rectè judicas, meam ordinationem tuo desiderio, & omni desiderato præferre debes, ac sequi.

Novi desiderium tuum, & frequentes gemitus audiui.

Jam velles esse in libertate gloriæ filiorum Dei; jam te delectat domus æterna, & Cælestis patria, gaudio plena: sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris, & probationis.

Optas summo repleti bono ; sed non potes hoc assequi modò.

Ego sum : expecta me (dicit Dominus) donec veniat Regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris , & in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur ; sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur , & esto robustus , tam in agendo , quàm in patièdo naturæ contraria.

Oportet te novum induere hominem , & in alterum virum mutari.

Oportet te sapè agere, quod non vis ; & , quod vis, oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit : quod tibi placet , ultrà non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur ; quod tu dicis , pro nihilo computabitur. Petent alii , & accipient ; tu petes , nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum ; de te autem tacebitur.

Aliis hoc , vel illud committetur ; tu autem ad nihil utilis iudicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur ; & magnum certamen sustinebit : sed magnum bonum inde consequeris , si silens portaveris.

In his , & similibus multis , probari solet fidelis Domini servus ; qui se abnegare , & in omnibus frangere querit.

Vix est aliquid tale , in quo tantumdem mori indiges , sicut in non videri , & pati , quæ voluntati tuæ adversa sunt : maximè autem , cum disconvenientia , & quæ minùs utilia tibi apparent , fieri jubentur.

Et , quia non audes resistere altiori potestati , sub dominio constitutus ; ideo durum tibi videtur , ad nutum alterius ambulare , & omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum; & non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen.

Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in Cælis.

Ibi quippe invenies omne, quod volueris; omne, quod desiderare potes.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua, una semper mecum, nihil cupiet extraneum, vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impedit, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque affectum tuum reficient, & adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam, pro contumelia perpeſſa; pallium laudis, pro mœrore; pro loco noviffimo, ſedem Regni in ſæcula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor pœnitentiæ, & humilis ſubjectio coronabitur glorioſè.

7. Nunc ergo inclina te humiliter ſub omnium manibus: nec ſit tibi curæ, quis hoc dixerit, vel jufferit.

Sed hoc magnoperè curato, ut, ſive Prælatus, ſeu minor, aut æqualis, aliquid à te popoſcerit, vel innuerit, pro bono totum accipias, & ſincera voluntate ſtudeas adimplere.

Quærat alius hoc, alius illud; glorietur ille in illo, & iſte in iſto, laudeturque millies mille: tu autem nec in iſto, nec in illo, ſed in tuiſſimus gaude contemptu, & in mei ſolius beneplacito, ac honore.

Hoc optandum eſt tibi, ut, ſive per vitam, ſive per mortem, Deus

semper in te glorificetur.

CAPUT L.

*Qualiter homo desolatus se debet in
manus Dei offerre.*

I. D. **D**omine Deus, sancte Pa-
ter, sis nunc, & in ater-
num benedictus: quia, sicut vis, sic
factum est: &, quod facis, bo-
num est.

Lætetur in te servus tuus, non
in se, nec in aliquo alio: quia tu
solus lætitia vera, tu spes mea, &
corona mea, tu gaudium meum,
& honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod
à te accepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti,
& quæ fecisti.

*Pauper sum, & in laboribus à
juventute mea: & contristatur a-
nima mea nonnunquam usque ad
lacrymas; quandoque etiam con-
turbatur à se propter imminentes
passiones.*

passiones.

2. Desidero pacis gaudium: pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis à te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua.

Sed, si te subtraxeris, sicut sapissimè soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum; sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non est illi, sicut heri, & nudiustertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, & sub umbra alarum tuarum protegebatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater juste, & semper laudande! venit hora, ut probetur servus tuus.

Pater amande! dignum est, ut hac hora patiatur pro te aliquid

servus tuus.

Pater perpetuè venerande ! veni
hora , quam ab æteruo præsciebas
affuturam ; ut ad modicum tempus
succumbat foris servus tuus ; vivat
verò semper apud te intus.

Paululùm vilipendatur , humili-
tur , & deficiat coram hominibus .
passionibus conteratur , & languo-
ribus ; ut iterum tecum in aurora
novæ lucis resurgat , & in Cælesti-
bus clarificetur.

Pater sancte ! tu sic ordinâsti , &
sic voluisti : & hoc factum est ,
quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratia ad ami-
cum tuum, pati, & tribulari in mun-
do pro amore tuo, quotiescunque,
& à quocunque , & quomodocun-
que id permiseris fieri.

Sine consilio , & providentia tua,
& sine causa , nihil fit in terra.

*Bonum mihi , Domine , quòd hu-
milia-*

6. Ecce , Pater dilecte , in manibus tuis sum ego : sub virga correctionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum , & collum meum , ut incurvem ad voluntatem tuam , tortuositatem meam.

Fac me pium , & humilem discipulum , sicut bene facere consuevisti , ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me , & omnia mea , ad corrigendum commendo : melius est hîc corripî , quàm in futuro.

Tu scis omnia , & singula , & nihil te latet in humana conscientia.

Antequam fiant , nôsti ventura ; & non opus est tibi , ut quis te doceat , aut admoneat de his , quæ geruntur in terra.

Tu scis , quid expedit ad profectum meum , & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

niliâsti me ; ut discam justificationes tuas, & omnes elationes cordis, atque præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quòd confusio cooperuit faciem meam ; ut te potius, quàm homines, ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile judicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio, sed non sine æquitate, & justitia.

5. Gratias tibi ago ; quia non percisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens angustias foris, & intùs.

Non est, qui me consoletur, ex omnibus, quæ sub Cælo sunt, nisi tu, Domine Deus meus, Cælestis medicus animarum: qui percutis, & sanas, deducis ad inferos, & reducis.

Disciplina tua super me, & virga tua, ipsa me docebit. Job. 13. Ps. 14.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius, nec clarius, quàm tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, hoc scire quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summè placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundùm visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundùm auditum aurium hominum imperitorum sententiare; sed in judicio vero de invisibilibus, & spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur sapè hominum sensus in judicando: falluntur & amatores sæculi, visibilia tantummodò amando.

Quid

Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine maior?

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat; & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam, quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, & non ampliùs, ait humilis sanctus Franciscus.

CAPUT LI.

Quòd humilibus insistendum est operibus, cùm deficitur à summis.

I. D. **F**lli, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere; & onus corruptibilis vitæ, etiam invitus, & cum tædio portare.

Quamdiù mortale corpus geris,
tadium senties, & gravamen cordis.

Oporteret ergo sapè in carne de
carnis onere gemere; cò, quòd
non vales spiritualibus studiis, &
Divinæ contemplationi indefinen-
ter inhærere.

2. Tunc expedit tibi, ad humilia,
& exteriora opera confugere, & in
bonis actibus te recreare; adven-
tum meum, & supernam visitatio-
nem firmâ confidentiâ expectare;
exilium tuum, & ariditatem men-
tis patienter sufferre, donec iterum
à me visiteris, & ab omnibus anxi-
etatibus libereris.

Nam faciam, te laborum oblivis-
ci, & interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata Scri-
pturarum; ut, dilatato corde, currere
incipias viam mādatorum meorum.

Et dicas: *Non sunt condigna pos-
siones hujus temporis ad futuram*
glo-

gloriam, quæ revelabitur in nobis.

CAPUT LI.

Quòd homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verbis.

I. S. **D**omine, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: & ideo justè mecum agis, quando me inopem, & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil magis dignus sum, quàm flagellari, & puniri; quia graviter, & sæpè te offendi, & in multis valdè deliqui.

Ergo, vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu, clemens, & misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam præ-

præter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ enim consolationes non sunt, sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam Cælestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo; sed semper ad vitia pronum, & ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est, & negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares contra me, & non esset, qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi Infernum, & ignem æternum?

In veritate confiteor; quoniam dignus sum omni ludibrio, & contemptu; nec decet me inter tuos devotos commorari.

Et, licet hoc ægrè audiam, tamen adversum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut facilius mise-

misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi: miserere mei; ignosce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum; antequam vadam ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine.

Quid tam maximè à reo, & misero peccatore requiris, nisi, ut conteratur, & humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione, & cordis humiliatione, nascitur spes veniæ, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tutus fit homo à futura ira; & occurrunt sibi mutuò, in osculo sancto, Deus, & pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio,
acce-

acceptabile tibi est, Domine, sacrificium; longè suaviùs odorans in conspectu tuo, quàm thuris incensum.

Hoc est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum, & humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii à facie iræ inimici. Ibi emundatur, & abluitur, quidquid aliunde contractum est, & inquinatum.

CAPUT LIII.

*Quòd gratia Dei non miscetur
terrena sapientibus.*

2. D. **F**lli, pretiosa est gratia mea; non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi; ama solus
habito

habitare tecum; nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima: Deo vacare omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitoriis pariter delectari.

A notis, & à charis amicis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut *tamquam advenas, & peregrinos* in hoc mundo se contineant Christi fideles. (*Pet. 2.*)

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo!

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus; nec animalis homo novit in-
terni

terni hominis libertatem.

Attamen , si verè velit esse spiri-
tualis , oportet eum renuntiare tam
remotis , quàm propinquis ; & à ne-
mine magis cavere , quàm à seipso.

Si temetipsum perfectè viceris ,
cetera faciliùs subjugabis.

Perfecta namq; victoria est , de
semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum
tenet , ut sensualitas rationi , & ra-
tio in cunctis obediat mihi , hic ve-
rè victor est sui , & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere
gliscis , oportet viriliter incipere , &
securim ad radicem ponere , ut e-
vellas , & destruas occultam inordi-
natam inclinationem ad teipsum ,
& ad omne privatum , & materia-
le bonum.

Ex hoc vitio , quòd homo semet-
ipsum nimis inordinatè diligit , pæ-
nè totum pendet , quidquid radica-
lites

liter vincendum est : quo devicto ,
& subacto malo , pax magna , &
tranquillitas erit continuò.

Sed , quia pauci sibiipsis perfectè
mori laborant , nec plenè extra se
tendant , propterea in se implicati
remanent , nec supra se in spiritu
elevari possunt.

Qui autem liberè mecum am-
bulare desiderat , necesse est , ut o-
mnes pravas , & inordinatas affe-
ctiones suas mortificet , atque nulli
creaturæ , privato amore , concu-
piscenter inhæreat.

CAPUT LIV.

*De diversis motibus Naturæ , &
Gratiæ.*

I. D. **F**lli , diligenter adverte mo-
tus Naturæ , & Gratiæ ;
quia valdè contrariè , & subtiliter
moventur : & vix , nisi à spirituali ,
& intimè illuminato homine , dis-
cernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in suis dictis, vel factis prætendunt; ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & se semper pro fine habet.

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mali declinat, fallacias non prætendit, & omnia purè propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.

3. Natura enim non vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec spontè subjugari.

Gratia verò studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati: quærit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi: sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari; sed sub Deo semper vivere, stare, & esse; atque propter Deum omni, humanæ creaturæ humiliter

parata est inclinari.

4. Natura pro suo commodo laborat; & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit.

Gratia autem, non quid sibi utile, & commodum sit, sed, quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem, & reverentiam accipit.

Gratia verò omnem honorem, & gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet, & contemptum.

Gratia autem gaudet pro nomine Jesu pati contumeliam.

7. Natura otium amat, & quietem corporalem.

Gratia verò vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quærit habere curiosa, & pulchra; & abhorret vilia, & grossa.

Gratia verò simplicibus delectatur,

tur, & humilibus; aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur de damno, irritatur levi injuriæ verbo.

Sed gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus exacerbatur; quia thesaurum suum, & gaudium in Cælo, ubi nihil perit, constituit.

10. Natura cupida est, & libentiùs accipit, quàm donat; amat propria, & privata.

Gratia autem pia est, & communis, vitat singularia, contentatur paucis; *beatius dare* judicat, *quàm accipere*.

11. Natura inclinatur ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates, & discursus.

Sed gratia trahit ad Deum, & ad

ad virtutes, renunciat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum.

Sed Gratia in solo Deo quærit consolari, & in summo bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum, & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderat sua gesta, & dona concupiscit.

Gratia verò nihil temporale quærit; nec aliud præmium, quàm Deum solum, pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum hæc sibi ad assecutionem æternorum valeant

leant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis, & propinquis, gloriatur de nobili loco, & ortu generis; arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus.

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit.

Favet magis pauperi, quàm diviti; compatitur plùs innocenti, quàm potenti; congaudet veraci, non fallaci.

Exhortatur semper bonos meliora charismata æmulari, & Filio Dèi per virtutes assimilari.

15. Natura de defectu, & molestia citò conqueritur.

Gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat, & arguit.

Gratia autem ad Deum cuncta

reducit, unde originaliter emanant; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter præsumit; non contendit, nec suam sententiam aliis præfert; sed in omni sensu, & intellectu, æternæ sapientiæ, ac Divino examini se submittit.

Natura appetit scire secreta, & nova audire; vult exteriùs apparere, & multa per sensus experiri; desiderat agnosci, & agere, unde laus, & admiratio procedit.

Sed Gratia non curat nova, nec curiosa percipere; quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum; cùm nihil novum, & durable sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam, & ostentationem devitare, laudanda, & dignè miranda humiliter abscondere, & de omni re, & in omni scientia, utilitatis fructum, atque Dei laudem,

dem, & honorem quærere.

Non vult se, nec sua prædicari, sed Deum in donis suis optat benedici; quia cuncta ex mera charitate largitur.

17. Hæc gratia supernaturale lumen, & quoddam Dei speciale donum est, & propriè electorum signaculum, & pignus salutis æternæ; quæ hominem de terrenis ad Cælestia amanda sustollit, & de carnali spiritualem efficit.

Quantò igitur Natura ampliùs premitur, & vincitur, tantò major Gratia infunditur: & quotidie novis visitationibus interior homo, secundùm imaginem Dei, reformatur.

CAPUT LV.

*De corruptione Naturæ, & efficacia
Gratiæ Divinæ.*

I. S. **D**omine Deus meus, qui
me creâsti ad imaginem,
O 4 & simi.

& similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti mihi tam magnam, & necessariam ad salutem: ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardentem infusa.

2. Opus est gratiâ tuâ, & magnâ gratiâ, ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, & vitiata per peccatum, in omnes homines pœna hujus maculæ descendit: ut ipsa natura, quæ benè, & recta à te condita fuit, pro vitio jam, & infirmitate corrupta

ptæ naturæ ponatur; cò, quòd motus ejus sibi relictus, ad malum, & inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remansit, est tanquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni, & mali, veri, falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne, quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quòd *condelector legi tuæ secundum interiorem hominem*, sciens, mandatum tuum esse bonum, justum, & sanctum, arguens etiam omne malum, & peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quàm rationi.

Hinc est, quòd velle bonum mihi adjacet; perficere autem non invenio.

Hinc sapè multa bona propono; sed, quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistantia resilio, &, deficio.

Hinc accidit, quòd viam perfectionis agnosco, & qualiter agere debeam, clarè satis video.

Sed propriæ corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O quàm maximè est mihi necessaria, Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum!

Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratiâ.

O verè Cælestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturæ ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo

pulchritudo, vel fortitudo, nihil ingenium, vel eloquentia, valent apud te, Domine, sine gratia.

Nam dona naturæ, bonis, & malis sunt communia: electorum autem proprium donum est gratia, siue dilectio; quâ insigniti, digni habentur vitâ æternâ.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec donum prophetiæ, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid æstimetur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque aliæ virtutes, tibi acceptæ sunt sine charitate, & gratia. (1. Cor. 13)

5. O beatissima gratia, quæ pauperem spiritu, virtutibus divitem facis; & divitem multis bonis, humilem corde reddis!

Veni, descende ad me, reple me manè consolatione tua, ne deficiat præ lassitudine, & ariditate mentis

anima mea.

Obsecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, cæteris non obtentis, quæ desiderat natura.

Si fuero tentatus, & vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert, & auxilium.

Cunctis hostibus potentior est, & sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinæ, lumen cordis, solamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, & stipes inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia semper & præveniat, & sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet

esse intentum, per Jesum Christum
filium tuum. Amen.

CAPUT LVI.

*Quod nos ipsos abnegare, & Christum
imitari debemus per Crucem.*

I. D. **F**lli, quantum à te vales
exire, tantum in me po-
teris transire.

Sicut, nihil foris concupiscere,
internam pacem facit; sic se interi-
ùs relinquere, Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam ab-
negationem tui in voluntate mea,
sine contrad ctione, & querela.

*Sequere me; Ego sum via, veri-
tas, & vita.* Sine via, non itur: si-
ne veritate, non cognoscitur; sine
vita, non vivitur. Ego sum via,
quam sequi debes; veritas, cui cre-
dere debes; vita, quā sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas
infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas
supre-

suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in via mea, cognosces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. (Matth. 19.)*

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia. (ibid.)

Si vis esse discipulus meus, abnega te ipsum. (Luca 9.)

Si vis beatam vitam possidere: præsentem vitam contemne.

Si vis exaltari in Cælo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta Crucem mecum.

Soli enim servi Crucis inveniunt viam beatitudinis, & veræ lucis.

3. S. Domine Jesu, quia arcta erat vita tua, & mundo despecta,
dona

dona mihi, te cum mundi despectu imitari.

Non enim major est servus domino suo, nec discipulus supra Magistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua; quia ibi est salus mea, & sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plenè.

4. D. Fili, quia hæc scis, & legisti omnia, beatus eris, si feceris ea.

Qui habet mandata mea, & servat ea, ipse est, qui diligit me; & ego diligam eum, & manifestabo ei me ipsum; & faciam eum confedere mecum in Regno Patris mei.

5. S. Domine Jesu, sicut dixisti, & promisisti, sic utique fiat, & mihi promereri contingat.

Suscepi de manu tua Crucem: portabo, eam usque ad mortem,
sicut

sicut imposuisti mihi.

Verè vita boni Monachi Crux
est, sed dux paradisi.

Inceptum est; retrò abire non
licet, nec relinquere oportet.

6. Eja, fratres, pergamus simul:
Jesus erit nobiscum.

Propter Jesum suscepimus hanc
Crucem: propter Jesum perseve-
ramus in Cruce.

Erit adjutor noster, qui est dux
noster, & præcessor.

En, Rex noster ingreditur ante
nos, qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo metu-
at terrores: simus parati mori forti-
ter in bello; nec inferamus crimen
gloriæ nostræ, ut fugiamus à
Cruce.

CAPUT LVII.

*Quòd homo non sit nimis dejectus ,
quando in aliquos labitur defectus.*

I. D. **F**lli, magis placent mihi patientia , & humilitas in adversis , quàm multa consolatio , & devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum factum contra te dictum ?

Si ampliùs fuisset , commoveri non debuiffes.

Sed nunc permittite transire ; non est primum , nec novum , nec ultimum erit , si diù vixeris.

Satis virilis es , quamdiù nihil obviat adversi.

Benè etiam consulis , & alios nôstrî roborare verbis : sed , cùm ad januam tuam venit repentina tribulatio , deficis consilio , & robore.

Attende magnam fragilitatem tuam , quam sapiùs experiris in modicis objectis : tamen pro salute tua
ista

ista fiunt, cùm hæc, & similia contingunt.

2. Pone, ut melius nôsti, ex corde : &, si te tetigit, non tamen deiciat, nec diù implicet.

Ad minùs sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiam si minùs libenter audis, & indignationem sentis, reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Citò conquiescet commotio excitata, & dolor internus revertente dulcorabitur gratiâ.

Adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus, & solito amplius consolari; si confisus fueris mihi, & devotè me invocaveris.

3. Animæquior esto, & ad majorem sustentiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpiùs percipis tribulatum, vel graviter

viter tentatum.

Homo es , & non Deus : caro es , non Angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere , quando hoc defuit Angelo in Cælo , & primo homini in Paradiso , qui non diù steterunt ?

Ego sum , qui mœrentes erigo sospitate ; & suam cognoscentes infirmitatem , ad meam proveho Divinitatem.

4. S. Domine , benedictum sit verbum tuum , dulce super mel , & favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus , & angustiis meis , nisi me confortares tuis sanctis sermonibus !

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam , quid curæ est , quæ , & quanta passus fuero.

Da finem bonum : da felicem ex hoc mundo transitum.

Memor.

Memento mei, Deus meus, & dirige me recto itinere in Regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII.

De altioribus rebus, & occultis Judiciis Dei non scrutandis.

I. D. **F**lli, caveas disputare de altis materiis, & de occultis Dei Judiciis; cur iste sic relinquitur, & ille ad tantam gratiam assumitur? cur etiam iste tantum affligitur, & ille tam eximie exaltatur?

Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum judicium Divinum ulla ratio praevalet, vel disputatio.

Quando ergo hæc tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetæ: *Justus es, Domine, & rectum judicium tuum.*

Et illud. *Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.*

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major in Regno Cœlorum.

Talia generant sæpè lites, & contentiones inutiles; nutriunt quoque superbiam, & vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ, & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbè præferre.

Talia autem velle scire, & investigare, nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent; quia non sum Deus dissensionis, sed pacis: quæ pax magis in humilitate vera, quàm in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos, vel ad illos ampliori affectu; sed humano potius, quàm divino.

divino.

Ego sum , qui cunctos condidi
Sanctos : ego donavi gratiam , ego
præstiti gloriam.

Ego novi singulorum merita ;
ego præveni eos in benedictionibus
dulcedinis meæ.

Ego præscivi dilectos ante sæcu-
la : ego eos elegi de mundo ; non
ipsi me præelegerunt.

Ego vocavi per gratiam , attraxi
per misericordiam : ego perduxì
eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes magni-
ficas ; ego dedi perseverantiam ; ego
coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum , & novissimum
agnosco ; ego omnes inæstimabili
dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus
Sanctis meis ; ego super omnia be-
nedicendus sum , & honorandus in
singulis ; quos sic gloriosè magni-
ficavi.

ficavi, & prædestinavi, sine ullis præcedentibus propriis. eritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit; nec magnum honorat: *quia pusillum, & magnum ego feci.*

Et, qui derogat alicui Sanctorum, derogat & mihi, & cæteris omnibus in Regno Cælorum.

Omnes unum sunt per charitatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, & omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem (quod multò altius est) plùs me, quàm se, & sua merita, diligunt.

Nam supra se rapti, & extra propriam dilectionem tracti, toti in amore mei pergunt; in quo & fructivè quiescunt.

Nihil est, quod eos avertere possit, aut deprimere: quippe qui æterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis.

Definant igitur carnales, & animales homines de Sanctorum statu differere, qui non nōrunt, nisi privata gaudia, diligere. Demunt, & addunt, pro sua inclinatione; non prout placet æternæ veritati.

6. In multis est ignorantia, in iis maximè, qui parùm illuminati, rarò aliquem perfectæ dilectione spiritali diligere nōrunt.

Multùm adhuc naturali affectu, & humanâ amicitia, ad hos, vel ad illos trahuntur; &, sicut in inferioribus se habent, ita & de Cælestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis inter ea, quæ imperfecti cogitant, & quæ illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiosè tractare, quæ tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage, & intende, ut vel minimus in Regno
Dei

Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in Regno Cælorum, quid ei hæc notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, & in maiorem nominis mei laudem exurgeret?

Multò acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & virtutum suarum parvitate cogitat, & quàm longè à perfectione Sanctorum distat, quàm is, qui de eorum majoritate, vel parvitate disputat.

Melius est, Sanctos devotis precibus, & lacrymis exorare, & eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quàm eorum secreta, vana inquisitione perscrutari.

8. Illi benè, & optimè contentantur, si homines scirent contentari, & vaniloquia sua compescere.

Non gloriantur de propriis meritis : quippe, qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi ; quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore Divinitatis, & gaudio supereffluenti replentur ; ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes Sancti . quantò altiores in gloria , tantò humiliores in seipfis, & mihi viciniore, & dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum : quia *mittebant coronas suas ante Deum, & ceciderunt in facies suas coram Agno, & adoraverunt viventem in sæcula sæculorum.*

9. Multi quærent, quis major sit in Regno Dei ; qui ignorant, an cū minimis erunt digni computari.

Magnum est, vel minimum esse in Cælo, ubi omnes magni sunt :
quia

quia omnes filij Dei vocabuntur,
& erunt.

Minimus erit in mille; & peccator centum annorum morietur.
(*Isaia 65.*)

Cùm enim quærerent discipuli;
quis major esset in Regno Cælorum,
tale audierunt responsum.

Nisi conversi fueritis, & efficiamini, sicut parvuli, non intrabitis in Regnum Cælorum. Quicumque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in Regno Cælorum. (Matth. 18.)

10. Væ eis, qui cum parvulis humiliare se spontè dedignantur: quoniam humilis janua Regni Cælestis eos non admittet intrare.

Væ etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas: quia, pauperibus intrantibus in Regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes.

Gaudete humiles, & exultate

pauperes: quia vestrum est Regnum Dei; si tamen in veritate ambulatis.

CAPUT LIX.

Quòd omnis spes, & fiducia in solo Deo est figenda.

I. S. **D**omine, quæ est fiducia mea, quam in hac vita habeo? aut, quod majus solatium meum, ex omnibus apparentibus sub Cœlo?

Nónne tu, Domine, Deus meus, ejus misericordiæ non est numerus?

Ubi mihi benè fuit, sine te? Aut, quando malè esse potuit, præsentem te?

Malo pauper esse propter te, quàm dives sine te.

Eligo potius tecum in terra peregrinari, quàm sine te Cœlum possidere. Ubi tu, ibi Cælum: atque ibi mors, & Infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: & ideo post te gemere, clamare, & exorare necesse est.

In nullo denique possum plenè confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportuniùs, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea; tu consolator meus fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quarunt; tu salutem meam, & profectum meum solummodò prætendis, & omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si me variis tentationibus, & adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minùs diligere debes, & laudari, quàm si Cælestibus consolationibus repleres.

3. In te ergo, Dñe Deus, pono

totam spem meam, & refugium :
in te omnem tribulationem, & angustiam meam constituo ; quia totum infirmum, & instabile invenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes consiliarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus, & amœnus contutari, si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas, & custodias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem videntur esse, & felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, & altitudo vitæ, & profunditas eloquiorum tu es ; & in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum

Vorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei ; in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater.

Benedic, & sanctifica animam meam benedictione Cœlesti, ut fiat habitatio sancta tua, & sedes æternæ gloriæ tuæ: nihilque in templo tuo indignitatis inveniatur, quod oculos tuæ Majestatis offendat.

Secundùm magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miserationum tuarum, respice in me, & exaudi orationem pauperis servi tui, longè exulantis in regione umbræ mortis.

Protege, & conserva animam servuli tui, inter tot discrimina vitæ corruptibilis: ac, comitante gratiâ tuâ, dirige per viam pacis, ad Patriam perpetuæ claritatis. Amen.

Finis Libri Tertii.

THOMÆ
A KEMPIS,
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Augustini,
DE IMITATIONE
CHRISTI

LIBER QUARTUS.

De Sacramento Altaris.

Devota exhortatio ad sacram Communionem.

VOX CHRISTI.

Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis; & ego reficiam vos, dicit Dominus.

Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.

Accipite, & comedito: hoc est Corpus meum, quod pro vobis trahitur: hoc facite in meam commemorationem.

Qui

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Verba, quæ ego locutus sum vobis, Spiritus, & vita sunt.

CAPUT I.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

1. **H**Æc sunt verba tua, Christe, Veritas æterna; quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt verba, grater mihi, & fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua sunt, & tu ea protulisti: & mea quoque sunt; quia pro salute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo; ut arctius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pietatis, plena dulcedinis, & dilectionis:

sed terrent me delicta propria; & ad capienda tanta Myſteria, me re-
verberat impura conſcientia.

Provocat me dulcedo verborum
tuorum; ſed onerat multitudo viti-
orum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te ac-
cedam, ſi tecum velim habere par-
tem: & ut immortalitatis accipiam
alimoniam, ſi æternam cupiam ob-
tinere vitam, & gloriam.

Venite, inquis, *ad me omnes, qui
laboratis, & onerati eſtis; & ego
reficiam vos.*

O dulce, & amicabile verbum
in aure peccatoris! quòd tu, Do-
mine Deus meus, egenum, & pau-
perem invitas ad Communionem
tui ſanctiſſimi Corporis.

Sed quis ego ſum, Domine, ut
ad te præſumam accedere?

Ecce, Cæl Cælorum te non capi-
unt; & tu, d cis, *Venit. ad me omnes.*
3. Quid

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, & tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui sæpiùs offendij benignissimam faciem tuam?

Reverentur Angeli, & Archangeli; metuunt sancti, & iusti; & tu dicis: *Venite ad me omnes.*

Nisi tu, Domine, hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et, nisi tu juberes, quis accedere attentaret?

4. Ecce, Noë, vir justus in arcæ fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: & ego quomodo me potero unâ horâ præparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyfes, famulus tuus magnus, & specialis amicus tuus, Arcam ex

lignis imputribilibus fecit, quam
& mundissimo vestivit auro, ut
tabulas Legis in ea reponeret: &
ego, putrida creatura, audebo te
Conditorum legis, ac vitæ datorem,
tam facile suscipere in corde meo
peccatis subdito?

Salomon, sapientissimus Regum
Israël, templum magnificum, se-
ptem annis, in laudem nominis
tui ædificavit.

Et octo diebus festum Dedicatio-
nis ejus celebravit: mille hostias
pacificas obtulit: & Arcam fœde-
ris in clangore buccinæ, & jubilo,
in locum sibi præparatum solempni-
ter collocavit.

Et ego infelix, & pauperrimus ho-
minum, quomodo te in domum me-
am introducam, qui vix mediam ex-
pendere devotè novi horam? & uti-
nam vel semel dignè ferè mediam!

5. O mi Deus, quantum illi, ad
placem-

placendum tibi, agere studuerunt!

Heu, quàm pusillum est, quod ago! quàm breve expleo tempus, cùm me ad Communicandum dispono!

Rarò totus collectus: rarissime ab omni distractione purgatus.

Et certè in tua salutari Deitatis præsentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum, sed Angelorum Dominum, suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valdè magna distantia inter Arcam foederis cum suis reliquiis, & mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus; inter legalia illa sacrificia, futurorum præsfigurativa, & veram Corporis tui hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tu-

am venerabilē inardescō præsentiā !

Cur non majori me præparo sollicitudine ad tua Sancta sumenda ; quando illi antiqui sancti Patriarchæ , & Prophetæ , Reges quoque , & Principes , cum universo populo , tantum devotionis demonstrârunt affectum erga cultum D. vinum ?

8. Saltavit devotissimus Rex David coram Arca Dei , totis viribus recolens beneficia olim indulta Patribus : fecit diversi generis organa : psalmos edidit , & cantari instituit cum lætitia ; cecinit & ipse frequenter in cithara , Spiritûs Sancti afflatus gratiâ : docuit populum Israël toto corde Deum laudare , & ore confono diebus singulis benedicere , & prædicare.

Si tanta agebatur tunc devotio , ac Divinæ laudis extitit recordatio coram Arca testamenti ; quanta nunc mihi , & omni populo Christiano ,

stiano, habenda est reverentia, & devotio in præsentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi ?

9. Currunt multi ad diversa loca, pro visitandis reliquiis Sanctorum: & mirantur, auditis gestis eorum; ampla ædificia templorum inspiciunt, & osculantur sericis, & auro involuta sacra ossa ipsorum.

Et ecce, tu præsens es hîc apud me in Altari, Deus meus, Sanctus sanctorum, Creator hominum, & Dominus Angelorum.

Sæpè in talibus videndis curiositas est hominum, & novitas invisorum; & modicus reportatur emendationis fructus: maximè, ubi est tam levis, sine vera contritione, discursus.

Hîc autem in Sacramento Altaris totus præsens es, Deus meus, homo Christus Jesus: ubi & copi-

ofus percipitur aternæ salutis fructus, quotiescunque fueris dignè, ac devotè susceptus.

Ad istud verò non trahit levitas aliqua, nec curiositas, aut sensualitas: sed firma fides, devota spes, & sincera charitas.

10. O invisibilis Conditor mundi Deus, quàm mirabiliter agis nobiscum! quàm suaviter, & gratiosè cum electis tuis disponis, quibus temetipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namq; omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, & accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, & virtutis amorem, frequenter recipiunt.

11. O admirabilis, & abscondita
gratia

gratia Sacramenti, quam nōrunt tantūm Christi fideles; infideles autem, & peccatis servientes, experiri non possunt. !

In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amissa: & per peccatum deformata redit pulchritudo.

Tanta est aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis, non tantūm mens, sed & debile corpus, vires sibi præstitas sentiat ampliores.

12. Dolendum tamen valdè, & miserandum super tepiditate, & negligentia nostra, quòd non majori affectione trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvandorum consistit, & meritum.

Ipse enim est sanctificatio nostra, & redemptio: ipse consolatio viatorum, & sanctorum æterna fruitio.

Dolendum itaque valdè, quòd multi

multi tam parùm hoc salutare My-
sterium advertunt, quod Cælum
lætificat, & mundum conservat uni-
versum.

Heu cæcitas, & duritia cordis hu-
mani, tam ineffabile donum non
magis attendere & ex quotidiano
usu etiã ad inadvertentiã defluere!

13. Si enim hoc sanctissimum Sa-
cramentum in uno tantùm celebra-
retur loco, & ab uno tantùm con-
secraretur Sacerdote in mundo,
quanto, putas, desiderio ad illum
locum, & ad talem Dei Sacerdotem
homines afficerentur, ut divina My-
steria celebrari viderent!

Nunc autem multi facti sunt Sa-
cerdotes, & in multis locis offertur
Christus; ut tantò major appareat
gratia, & dilectio Dei ad hominem,
quantò latiùs est Sacra Communio
diffusa per orbem.

Gratiastibi ago, Jesu bone, pastor
etc.

æterne, qui nos pauperes, & exules
dignatus es pretioso Corpore, &
Sanguine tuo reficere; & ad hæc
Myſteria percipienda, etiam proprii
oris tui alloquio invitare, dicendo:
*Venite ad me omnes, qui laboratis,
& onerati estis; & ego reficiam vos.*

CAPUT II.

*Quod magna bonitas, & charitas Dei
in Sacramento homini exhibetur.*

VOX DISCIPULI.

I. **S**uper bonitate tua, & magna
misericordia tua, Domine,
confisus, accedo æger ad Medicum,
& Salvatorem, esuriens, & sitiens,
ad fontem vitæ, egenus ad Regem
Coeli, servus ad Dominum, crea-
tura ad Creatorem, desolatus ad
meum pium Consolatorem.

Sed unde hoc mihi, ut venias ad
me? Quis ego sum, ut præstes mi-
hi te ipsum?

Quomodo audet peccator coram
te ap-

te apparere? & tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

Tu nôsti servum tuum, & scis, quia nihil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem meam; agnosco tuam bonitatem; laudo pietatem; & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectiùs commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, & tu sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua: & utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime, & benignissime Jesu, quanta tibi reverentia, & gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus homi-

hominum explicare potens invenitur !

Sed quid cogitabo in hac Communionem, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, & tamen devotè suscipere desidero ?

Quid cogitabo melius, & salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando coram te, & tuam infinitam bonitatem exaltando supra me ?

3. Laudo te, Deus meus, & exaltabo in æternum. Despicio me, & subjicio tibi, in profundum vilitatis meæ.

Ecce, tu Sanctus sanctorum, & ego sordes peccatorum.

Ecce, tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce, tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis Cælestem cibum,

bum, & *panem Angelorum* ad manducandum; non alium sanè, quàm teipsum, *panem vivum, qui de Cælo descendisti, & das vitam mundo.*

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quàm magnæ gratiarum actiones, & laudes tibi pro his debentur!

O quàm salutare, & utile consilium tuum, cùm istud instituisti! quàm suave, & jucundum convivium, cùm teipsum in cibum donasti!

O quàm admirabilis operatio tua, Domine! quàm potens virtus tua! quàm ineffabilis veritas tua!

Dixisti enim; & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse iussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vincens intellectum; quòd tu, Dñe, Deus meus, verus Deus, & homo, sub modica specie panis, & vini integer containeris, &
fine

sine consumptione à sumente manducaris.

Tu, Dñe universorum, qui nullius habes indigentiam, ut, qui voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis, conserva cor meum, & corpus immaculatum, ut lætâ, & purâ conscientia sæpiùs tua valeam celebrare Mysteria, & ad meam perpetuam accipere salutem; quæ ad tuum præcipuè honorem, & memoriale perenne, sanxisti, & instituisti.

6. Lætare, anima mea, & gratias age Deo pro tam nobili munere, & solatio singulari, in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam, quoties hoc Mysterium recolis, & Christi Corpus accipis, toties tuæ Redemptionis opus agis, & particeps omnium meritorum Christi efficeris.

Charitas etenim Christi nunquam minuitur, & magnitudo propitia

pitationis ejus nunquā exhauritur.

Ideò nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes, & magnum salutis Mysterium attentā consideratione pensare.

Ita magnum, novum, & jucundū tibi videri debet, cū Celebras, aut Missam audis, ac si eodem die Christus primū in uterum Virginis descendens, homo factus esset, aut in Cruce pendens, pro salute hominum pateretur, & moreretur.

CAPUT III.

Quòd utile sit sēpē Communicare.

VOX DISCIPULI.

I. ECCE, ego ad te venio, Domine, ut benè mihi sit ex munere tuo, & latificer in convivio sancto tuo, quod parāsti in dulcedine tua pauperi Deus.

Ecce, in te est totum, quod desiderare possum, & debeo; tu salus mea, & redemptio, spes, & fortitudo,

tudo, decus, & gloria.

Latifica ergo hodie animam servi tui; quoniam ad te, Domine Jesu, animam meam levavi.

Desidero te nunc devotè, ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachæo merear à te benedici, ac inter filios Abrahæ computari.

Anima mea Corpus tuum concupiscit: cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, & sufficit. Nam præter te, nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo; & sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, & in remedium salutis meæ recipere: ne fortè deficiam in via, si fuero Cælesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu, misericordissime Jesu, prædicans populis, & varios cu-

rans languores , aliquando dixisti :
*Nolo eos jejunos dimittere in domum
suam , ne deficiant in via.*

Age igitur hoc mecum modo ,
qui te pro fidelium consolatione in
Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animæ:
& qui te dignè manducaverit , par-
ticeps , & hæres erit æternæ gloriæ.

Necessarium quidem mihi est ,
qui tam sæpè labor , & pecco , tam
citò torpesco , & deficio , ut per fre-
quentes Orationes , & Confessiones ,
ac sacram Corporis tui perceptio-
nem , me renovem , mundem , & ac-
cendam ; ne fortè , diutiùs abstinèn-
do , à sancto proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus homi-
nis ad malum ab adolescentia sua ;
& , nisi succurrat divina medicina ,
labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo sancta Communio
à malo , & confortat in bono.

Si enim modò tam sàpè negligens sum, & tepidus, quando Communico, aut Celebro; quid fieret, si medelam non sumerem, & tam grande juvamen non quærerem!

Et, licèt omni die non sim aptus, nec ad Celebrandum benè dispositus, dabo tamen operam, congruis temporibus Divina percipere Myſteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere.

Nam hæc est una principalis fidelis animæ consolatio, quamdiù peregrinatur à te in mortali corpore, ut sæpiùs memor Dei sui, dilectum suum devota suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio, quòd tu, Domine Deus, creator, & vivificator omnium spirituum, ad pauperculam digneris venire animam, & cum tota Divinitate tua, ac humanitate, ejus impinguare esuriem.

O felix mens , & beata anima ;
quæ te Dominum Deum suum me-
retur devotè suscipere, & in tua sus-
ceptione spiritali gaudio repleri !

O, quàm magnum suscipit Do-
minum, quàm dilectum inducit ho-
spitem, quàm jucundum recipit so-
cium, quàm fidelem acceptat ami-
cum, quàm speciosum, & nobilem
amplectitur sponsum præ omnibus
dilectis, & super omnia deside-
rabilia amandum !

Sileant à facie tua (dulcissime
dilecte mi) Cælum, & terra, &
omnis ornatus eorum ; quoniam,
quidquid laudis habent, aut decoris,
ex dignatione tuæ est largitatis: nec
ad decorem tui pervenient no-
minis; cujus sapientiæ non
est numerus.

CAPUT IV.

*Quod multa bona præstantur devotè
Communicantibus.*

VOX DISCIPULI.

1. **D**omine Deus meus, præveni
servum tuum in benedicti-
onibus dulcedinis tuæ, ut ad tuum
magnificum Sacramentum dignè,
ac devotè merear accedere.

Excita cor meum in te, & à gra-
vi torpore erue me. Visita me in
salutari tuo, ad gustandum in spiri-
tu suavitatem tuam, quæ in hoc
Sacramento, tanquam in fonte,
plenariè latet.

Illumina quoque oculos meos,
ad intuendum tantum Mysterium :
& ad credendum illud, indubitata
fide me roborata.

Est enim operatio tua, non hu-
mana potentia: tua sacra institutio,
non hominis adinventio.

Non enim ad hæc capienda, &
intel-

intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quæ Angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra, & cinis, de tam alto sacro secreto potero investigare, & capere!

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona, & firma fide, & in tua jussione, ad te cum spe, ac reverentia accedo: & verè credo, quia tu præsens es hîc in Sacramento, Deus, & homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, & me ipsum tibi in charitate uniam.

Unde tuam precor clementiam, & specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam: ut totus in te liquefiam, & amore perfluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum, & dignissimum Sacramentum, salus animæ, & corporis, medicina, omnis spiri-

spiritualis languoris : in quo vitia mea curantur , passiones frenantur , tentationes vincuntur , aut minuuntur : gratia major infunditur , virtus incæpta augetur , firmatur fides , spes roboratur , & charitas ignescit , ac dilatatur.

3. Multa namq; bona largitus es , & adhuc sæpiùs largiris in Sacramento dilectis tuis devotè Communicantibus , Deus meus , susceptor animæ meæ , reparator infirmitatis humanæ , & totius dator consolationis internæ.

Nam multam ipsis consolationem adversùs varias tribulationes infundis , & de imo dejectionis propriæ ad spem tuæ protectionis erigis , atque nova quadam gratia eos intùs recreas , & illustras ; ut , qui anxii primùm , & sine affectione se ante Communionem senserant , postea refecti cibo , potùque Cale-

sti, in melius se mutatos inveniant.

Quod idcirco cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, & patenter experiantur, quantum infirmitatis ex seipsis habeant, & quid bonitatis, ac gratiæ ex te consequantur.

Quia ex semetipsis frigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus, & superabundans, ignis jugiter ardens, & nunquam deficiens.

4. Unde, si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen

Cælestis fistulæ; ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam, ut non penitus exarescam.

Et si necdum totus Cælestis, & tam ignitus, ut Cherubim, & Seraphim, esse possim, conabor tamen devotioni insistere, & cor meum præparare, ut vel modicam Divini incendii flammam, ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Jesu bone, Salvator sanctissime, tu pro me supple benignè, ac gratiose, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis; & ego reficiam vos.*

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor, & premor: & non est, qui

adjuvet, non est, qui liberet, & sal-
vum faciat, nisi tu, Domine Deus,
Salvator meus: cui committo me,
& omnia mea, ut me custodias,
& perducas in vitam æternam.

Suscipe me in laudem, & gloriam
nominis tui, qui Corpus tuum, &
Sanguinem in cibum, & potum
mihi parâsti.

Præsta, Domine Deus, saluta-
ris meus, ut cum frequentatione
Mysterii tui, crescat meæ devotio-
nis affectus.

CAPUT V.

*De dignitate Sacramenti, & statû
Sacerdotali.*

VOX DILECTI.

1. **S**i haberes Angelicam purita-
tem, & sancti Joannis Ba-
ptistæ sanctitatem, non esses dignus
hoc Sacramentum accipere, nec
tractare.

Non enim hoc meritis debetur
homi-

hominum, quòd homo Consecreret, & tractet Christi Sacramentum, & sumat in cibum panem Angelorum.

Grande Mysterium, & magna dignitas Sacerdotum: quibus datum est, quod Angelis non est concessum.

Soli namque Sacerdotes, ritè in Ecclesia ordinati, potestatem habent Celebrandi, & Corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem Minister est Dei, utens verbo Dei, per jussionem, & institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est auctor, & invisibilis operator, cui subest omne, quod voluerit, & paret omne, quod jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti in hoc excellentissimo Sacramento, quàm proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore, & reverentia

rentia ad hoc opus est accedendum.

Attende igitur, & vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manûs Episcopi.

Ecce, Sacerdos factus es, & ad Celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter, & devotè in suo tempore, Deo Sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum; sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad majorem tenêris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere.

Ejus conversatio non cum popularibus, & communibus hominum viis, sed cum Angelis in Cœlo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos, sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum
pro

pro se, & pro omni populo suppliciter, & humiliter roget.

Habet namque ante se, & retrò Dominicæ Crucis signum, ad memorandam jugiter Christi Passionem. Ante se Crucem in Casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, & sequi ferventer studeat.

Post se Cruce signatus est, ut adversa quælibet, ab aliis illata, æquanimitè pro Deo toleret.

Ante se Crucem gerit, ut propria peccata lugeat: post se, ut aliorum etiam commissâ per compassionem defleat, & se medium inter Deum, & peccatorem constitutum esse sciat.

Nec ab oratione, & oblatione sancta torpescat, donec gratiam, & misericordiam impetrare mereatur.

Quando Sacerdos Celebrat, Deum honorat; Angelos lætificat; Ecclesiam ædificat; vivos adjuvat; de-

functis requiem præstat; & sese omnium bonorum participem efficit.

CAPUT VI.

*Interrogatio de exercitio ante
Communionem.*

VOX DISCIPULI.

1. **C**um tuam dignitatem, Domine, & meam vilitatem penso, valdè contremisco, & in me ipso confundor.

Si enim non accedo, vitam fugio; & si indignè me ingesserò, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, & consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam: propone breve aliquod exercitium, sacrae Communioni congruum.

Utile est enim scire, qualiter scilicet devotè, ac reverèter tibi præparare debeam cor meum, ad recipiendum

endum salubriter tuum Sacramentum, seu etiam Celebrandum tam magnum, & divinum Sacrificium.

CAPUT VII.

*De discussione propria conscientiae,
& emendationis proposito.*

VOX DILECTI.

I. **S**uper omnia, cum summa humilitate cordis, & supplici reverentia, cum plena fide, & pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum Celebrandum, tractandum, & sumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem.

Diligenter examina Conscientiam tuam: & pro posse tuo, vera contritione, & humili Confessione, eam munda, & clarifica; ita, ut nihil grave habeas, aut scias, quod te remordeat, & liberum accessum impediat.

Habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, &
pro

pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas , & gemas.

Et, si tempus patitur , Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miseras.

2. Ingemisce, & dole , quòd adhuc ita carnalis sis , & mundanus : tam immortificatus à passionibus : tam plenus concupiscentiarum motibus.

Tam incustoditus in sensibus exterioribus : tam sæpè multis vanis phantasiis implicatus :

Tam multum inclinatus ad exteriora : tam negligens ad interiora.

Tam levis ad risum , & dissolutionem : tam durus ad fletum , & compunctionem.

Tam promptus ad laxiora , & carnis commoda : tam segnis ad rigorem , & fervorem.

Tam curiosus ad nova audienda , & pulchra intuenda : tam remissus

missus ad humilia , & abjecta amplectenda.

Tam cupidus ad multa habenda :
tam parcus ad dandum : tam tenax
ad retinendum.

Tam inconsideratus in loquendo ;
tam incontinens in tacendo.

Tam incompositus in moribus :
tam importunus in actibus.

Tam effusus super cibum : tam
surdus ad Dei Verbum.

Tam velox ad quietem : tam tardus
ad laborem.

Tam vigilans ad fabulas : tam
somnia lentus ad vigilias sacras.

Tam festinus ad finem : tam vagus
ad attendendum.

Tam negligens in horis perfolvendis :
tam tepidus in Celebrando :
tam aridus in Communicando.

Tam citò distractus : tam rarò
plenè tibi collectus.

Tam subito commotus ad iram :
tam

tam facilis ad alterius displicentiam.

Tam pronus ad iudicandum :
tam rigidus ad arguendum.

Tam lætus ad prospera : tam debilis in adversis.

Tam sæpè multa bona proponens,
& modicum ad effectum perducens.

3. Hīs , & aliīs defectibūs tuis ,
cum dolore , & magna displicentia
propriæ infirmitatis confessis , ac
deploratis , firmum statue proposi-
tum semper emendandi vitam tuam,
& in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione ,
& integra voluntate , offer teipsum
in honorem nominis mei , in ara
cordis tui, holocaustum perpetuum;
corpus tuum scilicet , & animam
mihi fideliter committendo.

Quatenus sic dignè merearis
ad offerendum Deo sacrificium ac-
cedere , & Sacramentum Corporis
mei salubriter suscipere.

4. Non est enim Oblatio dignior, & satisfactio major pro peccatis diluendis, quàm seipsum purè, & integrè, cum oblatione Corporis Christi, in Missa, & in Communionem Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in se est, & verè poenituerit; quotiescunque pro venia, & gratia ad me accesserit, *Vivo ego, Dicit Dñus, quia nolo mortem peccatoris, sed magis, ut convertatur, & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed sibi cuncta indulta erunt.*

CAPUT VIII.

De Oblatione Christi in Cruce, & propria resignatione.

VOX DILECTI.

I. Sicut ego meipsum, expansis in Cruce manibûs, & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri spontè obtuli, ita, ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrifici-
um

um divinæ placationis transfret,

Ita debes, & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram, & sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus, & affectibus tuis, quantò intimiùs vales, offerre.

Quid magis à te requiro, quàm ut te studeas mihi ex integro resignare ?

Quidquid, præter teipsum, das, nihil curo : quia non quero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi, omnia habere, præter me ; ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi, & da te totum pro Deo ; & erit accepta oblatio.

Ecce, ego me totum obtuli Patri pro te ; dedi etiam totum Corpus meum, & Sanguinem in cibū, ut totus tuus essem, & tu meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris, nec
spontè

spontè te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua præcedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis, & gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur, quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: *Nisi quis renunciaverit omnibus, non potest meus esse discipulus.* Tu ergo, si optas meus esse discipulus, offer teipsum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

CAPUT IX.

Quòd nos, & omnia nostra Deo debemus offerre, & pro omnibus orare.

VOX DISCIPULI.

I. **D**omine, omnia tua sunt, quæ in Cœlo sunt, & quæ in terra.

Desidero meipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, & tuus perpetuè permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero meipsum tibi hodie in servum sempiternum, & in obsequiū & in sacrificium laudis perpetuæ.

Suscipe me, cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie in præsentia Angelorum, invisibiliter assistentium, offero; ut sit pro me, & pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata, & delicta mea, quæ commisi coram te, & Sanctis Angelis tuis, à die, quo primū peccare potui, usque ad horam hanc, super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas, & comburas igne charitatis tuæ, & deleas universas maculas peccatorum meorum, & Conscientiam meam ab omni delicto emundes,

des, & restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi; omnia mihi plenè indulgendo, & in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo, & lamentando, & tuam propitiationem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius, ubi asto coram te, Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maximè displicent: nolo ea unquam ampliùs perpetrare: sed pro eis doleo, & dolebo, quamdiù vixero, paratus poenitentiam agere, & pro posse satisfacere.

Dimitte mihi, Deus, Dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum: salva animam meam, quam pretioso Sanguine tuo redemisti.

Ecce committo me misericordiæ tuæ, resigno me manibus tuis.

Age

Age mecum secundum bonitatem tuam; non secundum meam malitiam, & iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca, & imperfecta; ut tu ea emendes, & sanctifices; ut ea grata habeas, & accepta tibi facias, & semper ad meliora trahas; nec non ad beatum, ac laudabilem finem, me pigrum, & inutilem homuncionem perducas.

Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque charorum meorum, & eorum, qui mihi, vel aliis propter amorem tuum bene fecerunt.

Et, qui Orationes, & Missas pro se, suisque omnibus dici à me desideraverunt, & petierunt; sive in carne adhuc vivant, sive jam saeculo defuncti sint.

Ut omnes sibi auxilium gratiæ tuæ, opem consolationis, protectionem à periculis, liberationem à poenis, advenire sentiant, & ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas læti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces, & hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo læserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum, vel gravamen intulerunt.

Pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, & scandalizavi, verbis, factis, scienter, vel ignoranter; ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra, & mutuas offensiones.

Aufer, Domine, à cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram, & discrepationem, & quidquid potest charitatem lædere.

re, & fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere, Domine, misericordiam tuam poscentibus; da gratiam indigentibus; & fac nos tales existere, ut simus digni gratiâ tuâ perfrui, & ad vitam proficiamus æternam. Amen.

C A P U T X.

Quòd sacra Communio de facili non est relinquenda.

VOX DILECTI.

I. **F**Requenter recurrendum est ad fontem gratiæ, & divinæ misericordiæ, ad fontem bonitatis, & totius pietatis: quatenus à passionibus tuis, & vitiis curari valeas, & contra universas tentationes, & fallacias diaboli fortior, atque vigilantior effici merearis.

Inimicus, sciens, fructum, & remedium maximum in sacra Communionem positum, omni modo, &

occasi-

occasione nititur fideles , & devotos , quantum prævalet , retrahere , & impedire

2. Cùm enim quidam sacra Communioni se aptare disponunt , peiores Satanæ inñisiones patiūtur.

Ipse enim nequam spiritus (ut in Job scribitur) venit inter filios Dei , ut solitâ illos nequitiâ suâ perturbet , aut timidos nimium reddat , & perplexos : quatenus affectum eorum minuat , vel fidem impugnando , auferat ; si fortè aut omnino Communionem relinquant , aut cum tepore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis , & phantasiis illius . quantumlibet turpibus , & horridis ; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser , & deridendus ; nec propter insultus ejus , & comotiones , quas suscitatur , sacra

est omittenda Communio.

3, Sæpè etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, & anxietas quædam de Confessione facienda.

Age secundùm consilium sapientum, & depone anxietatem, & scrupulum: quia gratiam Dei impedit, & devotionem mentis destruit.

Propter aliquam parvamurbationem, vel gravitatem, sacram ne dimittas Communionem: sed vade citiùs Confiteri, & omnes offensiones aliis libenter indulge.

Si verò tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, & Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diù tardare Confessionem, aut sacram differre Communionem.?

Expurga te cum primis, expue velociter venenum, festina accipere remedium; & senties meliùs, quam

quàm si diù distuleris.

Si hodie propter istud dimittis ,
cras forsitan aliud majus eveniet :
& sic diù posses à Communionem im-
pediri , & magis ineptus fieri.

Quantò ergo citiùs vales , à præ-
senti gravitate, & ineptia te excutias ;
quia nihil importat diù anxari, diù
cum turbatione transire , & ob quo-
tidiana obstacula se à divinis seque-
strare.

Imò plurimùm nocet, diù Com-
munionem protelare ; nam gravem
torporem consuevit inducere.

Proh dolor ! quidam tepidi , &
dissoluti , moras consistendi libenter
accipiunt , & Communionem sa-
cram idcirò differre cupiunt , ne ad
majorem sui custodiam se dare te-
neantur.

5. Heu , quàm modicam charita-
tem , & debilem devotionem ha-
bent , qui sacram Communionem ,

tam faciliter postponunt!

Quàm felix ille, & Deo acceptus habetur, qui sic vivit, & in tali puritate Conscientiam suam custodit, ut etiam omni die Communicare paratus, & benè affectus esset, | si ei liceret, & sine nota agere posset!

Si quis interdum abstinet humilitatis gratiâ, aut legitimâ impedi-
ente causâ, laudandus est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, se-
ipsum excitare debet, & facere, quod
in se est; & Dominus aderit desi-
derio suo pro bona voluntate,
quam specialiter respicit.

6. Cùm verò legitimè præpedi-
tus est, habebit semper bonam vo-
luntatem, & piam intentionem
Communicandi; & sic non carebit
fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus, o-
mni die, & omni hora, ad spiritua-
lem

lem Christi Communionem salubriter, & sine prohibitione accedere.

Et tamen certis diebus, & statuto tempore Corpus sui Redemptoris, cum affectuosa reverentia Sacramentaliter debet suscipere, & magis laudem Dei, & honorem, prætere, quàm suam consolationem quærere.

Nam toties mysticè Communicat, & invisibiliter reficitur, quoties Incarnationis Christi Mysterium, Passionemque devotè recolit, & in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter se non præparat, nisi instante festo, vel consuetudine compellente, sæpiùs imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties Celebrat, aut Communicat.

Non sis in celebrando nimis prolixus, aut festinus; sed serva bonum communem modum, cum

quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam, & tedium; sed communem servare viam secundum Majorum institutionem; & potius aliorum servire utilitati, quàm propriae devotioni, vel affectui.

CAPUT XI.

Quòd Corpus Christi, & sacra Scriptura maxime sint animæ fidei necessaria.

VOX DISCIPULI.

I. **O** Dulcissime Domine Jesu, quanta est dulcedo devotæ animæ, tecum epulantis in convivio tuo: ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis!

Et mihi quidē dulce foret, in præsentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere, & cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare.

sed

Sed, ubi est hæc devotio? ubi lacry-
marum sanctarum copiosa effusio?

Certè in conspectu tuo, & san-
ctorum Angelorum tuorum, to-
tum cor meum ardere deberet, &
ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento
verè præsentem, quamvis aliena
specie occultatum.

2. Nam in propria, & Divina
claritate te conspicere, oculi mei
ferre non possent: sed neque totus
mundus in fulgore gloriæ Majesta-
tis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meæ
consulis, quòd te sub Sacramento
abscondis.

Habeo verè, & adoro, quem An-
geli adorant in Cælo: sed ego ad-
huc interim in fide; illi autem in
specie, & sine velamine.

Me oportet contentum esse lumi-
ne veræ fidei, & in ea ambulare

donec aspiret dies æternæ claritatis,
& umbræ figurarum inclinentur.

Cùm autem venerit, quod perfectum est, cessabit usus Sacramento-
rum; quia Beati in gloria Cælesti nō
egent medicamine Sacramentali.

Gaudent enim sine fine in [præ-
sencia Dei, facie ad faciem gloriam
eius speculantes, & de claritate in
claritatem abyssalis Deitatis trans-
formati; gustant Verbum Dei Caro
factum, sicut fuit ab initio, & ma-
net in æternum.

3. Memor horum mirabilium,
grave mihi fit tædium, etiam quod-
libet spirituale solatium; quia,
quamdiù Dominum meum apertè
in sua gloria non video, pro nihi-
lo duco omne, quod in mundo
conspicio, & audio.

Testis es tu mihi, Deus, quòd
nulla res me potest consolari, nulla
creatura, quietare, nisi tu Deus
meus,

meus, quem desidero æternaliter contemplari,

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideò oportet, ut me ponam ad magnam patientiam, & meipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam & Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno Cælorum exultant, in fide, & patientia magna, dum viverent, adventum gloriæ tuæ expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quò illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum cōfido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habeo etiam libros sanctorum pro solatio, & vitæ speculo; atque super hæc omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio, & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria

permaximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet, & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis, & corporis: & posuisti lucernam pedib⁹ meis, verbum tuum.

Sine his duobus benè vivere non possem: nam Verbum Dei, lux animæ meæ; & Sacramentum tuum, panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc, & inde in gazophylacio sanctæ Ecclesiæ positæ.

Una mensa est sacri Altaris, habens panem sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum.

Altera est divinæ legis, continens doctrinam sanctam, erudiens in fide recta, & firmiter usque ad
inte-

interiora velaminis, ubi sunt Sancta Sanctorum, perducens.

Gratias tibi, Domine Jesu, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas, & Apostolos, aliósque Doctores, ministrâsti.

5. Gratias tibi, Creator, ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem, Cœnam parâsti magnam, in qua non Agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus, & Sanguinem proposuisti manducandum, & bibendum, lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciæ paradisi, & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suâvitate feliciori.

6. O quàm magnum, & honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est, Dominum majestatis verbis factis Consecrare, labiis be-

nedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, & ceteris ministrare!

O quàm mundæ debent esse manus illæ, quàm purum os, quàm sanctum corpus, quàm immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis!

Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum, & utile procedere debet verbum, qui tam sæpè Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices, & pudici, qui Christi Corpus solent intueri. Manus puræ, & in Cælum elevatae, quæ Creatorem Cæli, & terræ solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Lege dicitur: *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.*

8. Adjuvet nos gratia tua, Omnipotens Deus, ut, qui officium Sacerdotale suscepimus, dignè, ac devotè tibi in omni puritate, & consci-

entia bona famulari valeamus.

Et, si non possumus in tanta innocentia vitæ conversari, ut debeamus, concede nobis tamen dignè flere mala, quæ gessimus, ut in spiritu humilitatis, ac bonæ voluntatis proposito, tibi ferventiùs de cætero deservire valeamus.

CAPUT XII.

*Quòd magnâ diligentia se debeat
Cõmunicaturus Christo præparare.*

VOX DILECTI.

I. **E**GO sum puritatis amator, & dator omnis sanctitatis.

Ego cor purum quæro, & ibi est locus requietionis meæ.

Para mihi cænaculum grande stratum, & faciam apud te Pascha cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apud te maneam, expurga vetus fermentum, & munda cordis tui habitaculum.

Exclu-

Exclude totum sæculum , & omnem vitiorum tumultum : sede, tanquam passer solitarius in recto, & cogita excessus tuos in amaritudine animæ tuæ.

Omnis namque amans suo dilecto amatori optimum , & pulcherrimum præparat locum ; quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen , te non posse satisfacere huic præparationi ex merito tuæ actionis , etiamsi per integrum annum te præparares , & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate , & gratia mea permitteris ad mensam meam accedere : acsi mendicus ad prandium vocaretur divitis , & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus , nisi se humiliando , & ei regratiando.

Fac, quod in te est , & diligenter
facito

facito : non ex consuetudine , non ex necessitate , sed cum timore , & reverentia , & affectu , accipe Corpus dilecti Domini tui , dignantis ad te venire.

Ego sum , qui vocavi ; ego jussi fieri : ego supplebo , quod tibi deest : veni , & suscipe me.

3. Cùm gratiam devotionis tribuo , gratias age Deo tuo ; non , quia dignus es , sed quia tui misertus sum.

Si non habes , sed magis aridum te sentis , insiste orationi , ingemisce , & pulsa : nec desistas , donec merearis micam , aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges , non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis , sed ego te sanctificare , & meliorare venio.

Tu venis , ut ex me sanctificeris ,
& mi-

& mihi uniaris : ut novam gratiam recipias , & de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam : sed præpara cum omni diligentia cor tuum , & introduc ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem , ut non solum te præpares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quàm devota præparatio priùs. Nam bona postmodum custodia optima iterum est præparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio : mane in secreto , & fruire Deo tuo : ipsum enim habes , quem totus mundus
tibi

tibi auferre non potest.

Ego sum , cui te totum dare debes : ita ut jam ultrà non in te , sed in me , absque omni sollicitudine vivas.

CAPUT XIII.

Quòd toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

VOX DISCIPULI.

I. **Q**uis mihi det , Domine , ut inveniam te solum , & aperiam tibi totum cor meum , & fruam te , sicut desiderat anima mea : & jam me nemo despiciat , nec ulla creatura me moveat , vel respiciat , sed tu solus mihi loquaris , & ego tibi ; sicut solet dilectus ad dilectum loqui , & , amicus cum amico convivari ?

Hoc oro , hoc desidero , ut tibi totus uniar , & cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham , magisque

gisque per sacram Communionem,
ac frequentem Celebrationem, Cæ-
lestia , & æterna sapere discam.

Ah Domine Deus , quando ero
tecum totus unitus , & absorptus ,
meique totaliter oblitus !

Tu in me, & ego in te ; & sic nos
pariter in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, ele-
ctus ex millibus , in quo compla-
cuit animæ meæ habitare omnibus
diebus vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in quo
pax summa , & requies vera : extra
quem labor , & dolor , & infinita
miseria.

Verè tu es Deus absconditus ; &
consilium tuum non est cum impi-
is, sed cum humilibus , & simplici-
bus sermo tuus.

Oquàm suavis est, Domine, spiri-
tus tuus, qui, ut dulcedinem tuam
in filios demonstrares, pane suavif-
simo,

fimo , de Cælo descendente , illos reficere dignaris.

Verè non est alia natio tam grandis , quæ habeat Deos appropinquantes sibi , sicut tu , Deus noster , ades universis fidelibus tuis ; quibus ob quotidianum solatium , & corrigendum in Cælum , te tribuis ad edendum , & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam inclyta , sicut gens Christiana ?

Aut quæ creatura sub Cælo tam dilecta , ut anima devota , ad quam ingreditur Deus , ut pascat eam carne sua gloriosa ?

O ineffabilis gratia ! ô admirabilis dignatio ! ô amor immensus , homini singulariter impensus ?

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista , pro charitate tam eximia ?

Non est aliud , quod gratius donare queam , quàm , ut cor meum Deo meo totaliter tribuam , & intime

mè conjugam

Tunc exultabunt omnia interiora mea , cùm perfectè fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi : Si tu vis esse mecum , ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi : Dignare , Domine , manere mecum ; ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV.

De quorundam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

I. **O** quàm magna multitudo dulcedinis tuæ , Domine , quam abscondisti timentibus te ! Quando recordor devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum , Domine, cum maxima devotione, & affectu accedentium , tunc sæpiùs in me ipso confundor, & erubesco, quòd ad Altare

tare tuum , & sacræ Communionis mensam , tam tepidè , & |frigidè accedo.

Quòd ita aridus , & sine affecti-
one cordis maneo : quòd non sum
totaliter accensus coram te Deo
meo : nec ita vehementer attractus,
& affectus , sicut multi devoti fue-
runt , qui præ nimio desiderio Com-
munionis , sensibili cordis amore , à
fletu se non potuerunt continere.

Sed ore cordis , & corporis pari-
ter ad te Deum , fontem vivum ,
medullitis inhiabant , suam esuriem
non valentes aliter temperare , nec
satiare , nisi Corpus tuum cum o-
mni jucunditate , & spiritali avidi-
tate accepissent.

2. O verè ardens fides eorum ,
probabile existens argumentum sa-
cræ præsentiæ tuæ !

Isti enim veraciter cognoscunt
Dominum suum in fractione panis ,
quorum

quorum cor tam validè ardet in eis, de Jesu ambulante cum eis.

Longè est à me sapè talis affectus, & devotio, tam vehemens amor, & ardor.

Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis, benigne! & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra Communione sentire; ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate tua proficiat, & charitas, semel perfectè accensa, & Cæleste manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua etiam gratiam desideratam mihi præstare, & in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissimè visitare.

Etenim, licèt tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii de-

fide;

siderium habeo, orans, & desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio anumerari.

CAPUT XV.

*Quòd gratia devotionis, humilitate,
& sui ipsius abnegatione ac-
quiritur.*

VOX DILECTI.

1. **O** Portet te devotionis gratiam instantè quærere, desideranter petere, patienter, & fiducia- liter expectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiosè cum ea operari, ac Deo tempus, & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipuè te debes, cum parum, aut nihil devotionis interiùs sentis; sed non nimium de- jici, nec inordinatè contristari.

Dat sæpè Deus in uno brevì mo-
mento, quod longo negavit tem-
pore:

pore: dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper citò gratia daretur, & pro voto adesset, non esset infirmo homini benè portabile.

Propterea in bona spe, & humili patientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen, & peccatis tuis imputa, cùm non datur, vel etiam occultè tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit, & abscondit; si tamen modicum, & non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et, si hoc ipsum modicum, vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit, quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc, vel illud pro tuo libitu, seu velle, quaeris, sed integrè te in ipso posueris, unitum te invenies, & pacatum;

tum ; quia nihil ita benè sapiet, & placebit, sicut beneplacitum Divinæ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ, evacuaverit, aptissimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et, quantò perfectiùs infimis quis renuntiat, & magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tantò gratia celerius venit, copiosius intrat, & altiùs liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor ejus in ipso; quia manus Domini cum eo, & ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in sæculum.

Ecce sic benedicetur homo, qui quærit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suã.

Hic in accipiendo Sacram Eucharistiam, magnam promeretur divinæ unionis gratiam; quia non respicit ad propriam devotionem, & consolationem, sed super omnem devotionem, & consolationem, ad Dei gloriam, & honorem.

CAPUT XVI.

Quòd necessitates nostras Christo aperire, & ejus gratiam postulare debemus.

VOX DISCIPULI.

I. **O** Dulcissime, atque amantissime Domine, quem nunc devotè desidero suscipere! tu scis infirmitatem meam, & necessitatem, quam patior; in quantis malis, & vitiis jaceo; quàm sæpè sum gravatus, tentatus, turbatus, & inquinatus.

Pro remedio ad te venio; pro consolatione, & sublevamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, & qui solus potes me perfectè consolari, & adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo præ omnibus, & quàm pauper sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper, & nudus, gratiam postulans, & misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum; accende frigiditatem meam igne amoris tui; illumina cæcitatem meam claritate præsentiae tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia, & contraria in patientiam, omnia infima, & creata in contemptum, & oblivionem.

Erige cor meum ad te in Cælum;

& ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum ; quia tu solus cibus , & potus meus , amor meus , & gaudium meum , & totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua præsentia accendas , comburas , & in te transmutes ; ut unus tecum efficiar spiritus , per gratiam internæ unionis , & liquefactionem ardentis amoris !

Ne patiaris , me jejunum , & aridū à te recedere ; sed operare mecum misericorditer , sicut sæpiùs operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum , si totus ex te ignescerem , & in meipso deficerem ; cum tu sis ignis semper ardens , & nunquam deficiens , amor corda purificans , & intellectum illuminans ?

CAPUT XVII.

*De ardenti amore , & vehementi
affectu suscipiendi Christum.*

VOX DISCIPULI.

1. **C**Um summa devotione , & ardenti amore, cum toto cordis affectu, & fervore, desidero te, Domine , suscipere ; quemadmodum multi Sancti , & devotæ personæ , in Communicando te desideraverunt, qui tibi maximè in sanctitate vitæ placuerunt, & in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus , amor æternus , totum bonum meum , felicitas interminabilis ! cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, & dignissima reverentia , quam aliquis Sanctorum umquam habuit , & sentire potuit.

2. Et , licèt indignus sim omnia illa sentimenta devotionis habere , tamen offero tibi totum cordis mei

affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem.

Sed & quaecunq; potest pia mens concipere, & desiderare, hæc omnia tibi, cum summa reverentia veneratione, & intimo favore, præbeo, & offero.

Nihil opto mihi reservare, sed me, & omnia mea tibi spontè, & libentissimè immolare.

Domine Deus meus, creator meus, & redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude, & honore; cum tali gratitudine, dignitate, & amore; cum tali fide, spe, & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit, & desideravit sanctissima Mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi Incarnationis mysterium, humiliter, ac devotè, respondit: *Ecce ancilla Domini; fiat mihi secundum verbum tuum.*

3. Et, sicut beatus præcursor tuus, excellentissimus Sanctorum Joannes Baptista, in præsentia tua lætabundus exultavit in gaudio Spiritûs sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus; & postmodum cernens te inter homines ambulantem, valdè se humilians, devoto cum affectu dicebat: *Amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi*; sic & ego, magnis, & sacris desideriiis opto inflammarî, & tibi ex toto corde meipsum præsentare.

Unde & omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, & cælicas visiones tibi offero, & exhibeo, cum omnibus virtutibus, & laudibus, ab omni creatura in Cœlo, & in terra celebratis, & celebrandis, pro me, & omnibus mihi in oratione com-

mendatis ; quatenùs ab omnibus dignè lauderis , & in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea , Domine , Deus meus, & desideria infinitæ laudationis , ac immensæ benedictionis , quæ tibi , secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ , jure debentur.

Hæc tibi reddo , & reddere desidero , per singulos dies , & momenta temporum ; atque ad reddendum mecum tibi gratias , & laudes , omnes Cælestes spiritus , & cunctos fideles tuos , precibus , & affectibus , invito , & exorô.

5. Laudent te universi populi , tribus , & linguæ ; & sanctum , ac mellifluum nomen tuum , cum summa jubilatione , & ardenti devotione , magnificent.

Et, quicumque reverenter, ac devotè, altissimum Sacramentum tuum

um celebrant, & plena fide recipiunt, gratiam, & misericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cùmque optata devotione, ac fruibili unione, potiti fuerint, & benè consolati, ac mirificè refecti, de sacra Mensa Cœlesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

CAPUT XVIII.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacrae fidei.

VOX DILECTI.

I. **C**Avendum est tibi à curiosa, & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum demergi.

Qui scrutator est majestatis, opprimetur à gloria. Plus valet Deus operari, quàm homo intelligere

potest.

Tolerabilis est pia, & humilis in-
quisitio veritatis, parata semper
doceri, & per sanas Patrum sen-
tentias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quæ diffici-
les quæstionum relinquit vias, &
planâ, ac firmâ pergit semitâ man-
datorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt,
dum altiora scrutari voluerunt.

Fides à te exigitur, & sincera vi-
ta; non altitudo intellectûs, neque
profunditas Myſteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ
infra te sunt, quomodo comprehen-
des, quæ supra te sunt?

Subdere Deo, & humilia sensum
tuum fidei; & dabitur tibi scientiæ
lumen, prout tibi fuerit utile, ac
necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de
fide, & Sacramento; sed non est
hoc

hoc ipsis imputandum, sed potius inimico.

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immixtas à Diabolo dubitationes responde: sed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus, & Prophetis; & fugiet à te nequam inimicus.

Sapè multum prodest, quòd talia sustinet Dei servus.

Nam infideles, & peccatores non tentat, quos securè jam possidet; fideles autem devotos variis modis tentat, & vexat.

4. Perge ergo cum simplici, & indubitata fide, & cum supplici reverentia ad Sacramentum accede.

Et, quidquid intelligere non va-
les, Deo Omnipotenti securè com-
mitte.

Non fallit te Deus: fallitur, qui
sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus,

revelat se humilibus, dat intellectum parvulis, aperit sensum puris mentibus, & abscondit gratiam curiosis, & superbis.

Ratio humana debilis est, & falli potest; fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio, & naturalis investigatio, fidem sequi debet, non precedere, nec infringere.

Nam fides, & amor ibi maximè præcellunt, & occultis modis in hoc sanctissimo, & superexcellentiſſimo Sacramento operantur.

Deus, æternus, & imēſus, infinitæq; potentiæ, facit magna, & inſcrutabilia in Cælo, & in terra; nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia eſſent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non eſſent mirabilia, nec ineffabilia dicenda.

INDEX CAPITUM
QUATUOR LIBRORUM
De Imitatione Christi.
LIBER PRIMUS

- D**E Imitatione Christi, & contemptu omnium vanitatum mundi. Caput 1.
Pagina 1.
De humili sentire suiipfius. Cap. 2. pag. 4.
De doctrina veritatis. Cap. 3. pag. 7.
De providentia, & prudentia in agendis. C. 4.
pagina. 12.
De lectione sanctarum Scripturarum. Cap. 5.
pag. 13.
De inordinatis affectionibus. Cap. 6. pag. 15.
De vana spe, & elatione fugienda. Cap. 7.
pag. 16.
De cavenda nimia familiaritate. C. 8. p. 18.
De obedientia, & subiectione. C. 9. pag. 19.
De cavenda superfluitate verborum. Caput 10.
pag. 21.
DE pace acquirenda, & zelo proficiendi. Cap.
11. pag. 23.
De utilitate aduersitatis. Cap. 12. pag. 27.
De tentationibus sustinendis. Cap. 13. pag. 28.
De temerario iudicio vitando. C. 14. pag. 34.
De operibus ex charitate factis. Cap. 15. pag. 36.
De sufferentia defectuum aliorum. Caput 16.
pag. 38.
De De monastica vita. Cap. 17. pag. 40.
De exemplis sanctorum Patrum. Caput 18.
pag. 42.
De exer..

INDEX CAPITUM

- De exercitiis boni Religiosi. Cap. 19. pag. 46.*
De amore solitudinis, & silentii. Caput 20.
pag. 51.
De compunctione cordis. Cap. 21. pag. 57.
De consideratione humanae miserie. Cap. 22.
pag. 62.
De meditatione mortis. Cap. 23. pag. 67.
De iudicio, & penis peccatorum. Cap. 24.
pag. 73.
De ferventi emendatione totius vite nostre.
Cap. 25. pag. 80.

LIBER SECUNDUS.

- D***E interna conversatione. Cap. 1. pag. 89.*
De humili submissione. Cap. 2. pag. 95.
De bono pacifico homine. Cap. 3. pag. 97.
De pura mente, & simplici intentione. C. 4.
pag. 100.
De propria consideratione. Cap. 5. pag. 102.
De letitia bonae conscientiae. C. 6. pag. 135.
De amore JESU super omnia. C. 7. pag. 109.
De familiari amicitia JESU. C. 8. pag. 141.
De carentia omnis solatii. C. 9. pag. 146.
De gratitudine, pro gratia Dei. C. 10. p. 120.
De paucitate amatorum Crucis JESU. Cap. 11.
pag. 125.
De Regia via sanctae Crucis. C. 12. pag. 128.

LIBER TERTIUS.

- D***E interna Christi locutione, ad animam*
fidelem. Cap. 1. pag. 141.
Quod veritas intus loquitur, sine strepitu
verborum

INDEX CAPITUM

- verborum. Cap. 2. pag. 143.
 Quòd verba Dei cum humilitate sunt audi-
 enda: & quòd multi ea non ponderant. C. 3.
 pag. 145.
 Quòd in veritate, & humilitate, coram Deo
 conversandum est. Cap. 4. pag. 150.
 De mirabili effectu divini amoris. cap. 5.
 pag. 154.
 De probatione veri amatoris. C. 6. pag. 160.
 De occultanda gratia sub humilitatis custo-
 dia. Cap. 7. pag. 164.
 De vili estimatione suiipfius, in oculis Dei.
 Cap. 8. pag. 169.
 Quòd omnia ad Deum, sicut ad finem ulti-
 mum, sunt referenda. C. 9. pag. 171.
 Quòd, spreto mundo, dulce est servire Deo.
 Cap. 10. pag. 173.
 Quòd desideria cordis examinanda sunt, &
 moderanda. Cap. 11. pag. 177.
 De informatione patientia, & lætamine ad-
 versus concupiscentias. C. 12. pag. 180.
 De obedientia humilis subditi, ad exemplum
 Jesu Christi. Cap. 13. pag. 183.
 De occultis Dei Judiciis considerandis, ne ex-
 tollamur in bonis. Cap. 14. pag. 186.
 Qualiter standum sit, ac dicendum, in omni
 re desiderabili. Cap. 15. pag. 189.
 Quòd verum solatium in solo Deo est qua-
 rendum. Cap. 16. pag. 192.
 Quòd omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.
 Cap. 17. pag. 195.
 Quòd

INDEX CAPITUM.

- Quòd temporales miseria, exemplo Christi, aequanimiter sint ferendæ. C. 18. pag. 197.*
- De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur. Cap. 19. pag. 199.*
- De Confessione propriæ infirmitatis, & hujus vitæ miseriis. Cap. 20. pag. 203.*
- Quòd in Deo, super omnia bona, & dona, requiescendum est. Cap. 21. pag. 207.*
- De recordatione multiplicium beneficiorum Dei. Cap. 22. pag. 212.*
- De quatuor, magnam importantibus pacem. Cap. 23. pag. 217.*
- De evitatione curiosa inquisitionis, super alterius vitæ. Cap. 24. pag. 221.*
- In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit. Cap. 25. pag. 222.*
- De eminentia liberæ mentis, quam supplex oratio magis meretur, quàm lectio. Cap. 26. pag. 225.*
- Quòd privatus amor à summo bono maximè retardat. Cap. 27. pag. 228.*
- Contra linguas obtrectatorum. C. 28. p. 231.*
- Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est, & benedicendus. C. 29. pag. 238.*
- De divino petendo auxilio, & confidentia recuperanda gratiæ. Cap. 30. pag. 235.*
- De neglectu omnis creaturæ, ut creator possit inveniri. Cap. 31. pag. 240.*
- De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis. Cap. 32. pag. 240.*
- De instabilitate cordis, & de intentione finali*
ad

INDEX CAPITUM.

- ad Deum habenda. Cap. 33. pag. 246.
- Quòd amanti sapit Deus super omnia, & in omnibus. Cap. 34. pag. 248.
- Quòd non est securitas à tentatione in hac vita. Cap. 35. pag. 251.
- Contra vana hominum judicia. C. 36. p. 254.
- De pura, & integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem. C. 37. pag. 256.
- De bono regimine in externis, & recurſu ad Deum in periculis. Cap. 38. pag. 259.
- Quòd homo non ſit importunus in negotiis. Cap. 39. pag. 261.
- Quòd homo nihil boni ex ſe habet, & de nullo gloriari poteſt. Cap. 40. pag. 262.
- De contemptu omnis temporalis honoris. Cap. 41. pag. 266.
- Quòd pax nō eſt ponenda in hominibus. C. 42. pag. 267.
- Contra vanam, & ſacularem ſcientiam. Cap. 43. pag. 269.
- De non attrahendo ſibi res exteriores. C. 44. pag. 272.
- Quòd omnibus non eſt credendum: & de facili lapſu verborum. Cap. 45. pag. 274.
- De confidentia in Deo habenda, quando injurgunt verborum jacula. Cap. 46. pag. 278.
- Quòd omnia gravia pro aeterna vita ſunt toleranda. Cap. 47. pag. 283.
- De die aeternitatis, & hujus vite anguſtiis. Cap. 48. pag. 286.
- De deſiderio aeternae vita, & quanta ſint certantibus

INDEX CAPITUM.

- tantibus bona promissa. C. 49. pag. 291.
 Qualiter homo desolatus se debet in manus
 Dei offerre. Cap. 50. pag. 298.
 Quod humilibus insistendum est operibus,
 cum deficitur à sumis. Cap. 51. pag. 304.
 Quod homo non reputet se consolatione dignum,
 sed magis verberibus. C. 52. prg. 306.
 Quod gratia Dei non miscetur terrenæ sapi-
 entia. Cap. 53. pag. 309.
 De diversis motibus naturæ, & gratiæ.
 Cap. 54. pag. 312.
 De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ di-
 vine. Cap. 55. pag. 319.
 Quod nos ipsos abnegare, & Christum imitari
 debemus per crucem. Cap. 56. pag. 325.
 Quod homo non sit nimis dejectus, quando in
 aliquos labitur defectus. C. 57. pag. 329.
 De altioribus rebus, & occultis judiciis Dei
 non scrutandis. Cap. 58. pag. 332.
 Quod omnis spes, & fiducia, in solo Deo est
 figenda. Cap. 59. pag. 340.

LIBER QUARTUS.

- Cum quanta reverentia Christus sit suscipi-
 endus. Cap. 1. pag. 344.
 Quod magna bonitas, & charitas Dei in Sa-
 cramento homini exhibetur. C. 2. p. 355.
 Quod utile sit, sapè Communicare. Cap. 3.
 pag. 360.
 Quod multa bona præstantur devotè Commu-
 nicantibus. Cap. 4. pag. 365.
 De di-

INDEX CAPITUM.

- De dignitate Sacramenti, & statu Sacerdot ali. Cap. 5. pag. 370.*
- Interrogatio de exercitio ante Communio- nem. Cap. 6. pag. 374.*
- De discussione propriæ conscientia, & emen- dationis proposito. Cap. 7. pag. 375.*
- De oblatione Christi in Cruce, & propria resi- gnatione. Cap. 8. pag. 379.*
- Quod nos, & omnia nostra Deo debemus offerre, & pro omnibus orare. C. 9. p. 381.*
- Quod sacra Communio de facili non est relin- quenda. Cap. 10. pag. 386.*
- Quod Corpus Christi, & sacra Scriptura ma- ximè sunt animæ fideli necessaria. C. 11. pag. 392.*
- Quod magnâ diligentia se debeat Communi- caturus Christo preparare. C. 12. pag. 399.*
- Quod toto corde anima devota Christi unio- nem in Sacramento affectare debet. C. 13. pag. 403.*
- De quorundam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi. Cap. 14. pag. 406.*
- Quod gratia devotionis, humilitate, & sui ipsius abnegatione, acquiritur. C. 15. p. 409.*
- Quod necessitates nostras Christo aperire, & ejus gratiâ postulare debemus. C. 16. p. 412.*
- De ardenti amore, & vehementi affectu sus- cipiendi Christum. Cap. 17. pag. 415.*
- Quod homo non sit curiosus scrutator Sa- cramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum iuxta sacræ fidei. C. 18. pag. 419.*

Memorare novissimata
et in eternum non peccab
m.

No 1740 Ko 27ma
gbris

